

**UCHWAŁA NR XX/274/2012
RADY MIEJSKIEJ W KOSZALINIE**

z dnia 26 kwietnia 2012 r.

w sprawie przyjęcia „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie za 2011 rok.”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 214, poz. 1806, Nr 153, poz. 1271; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241; z 2010 r. Nr 28 poz. 142 i poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675; z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281), art. 12 pkt 11 w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055; z 2007 r. Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 92, poz. 753, Nr 157, poz. 1241; z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i poz. 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675; z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281), art. 110 ust. 9 oraz art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362, Nr 202 poz. 1551, Nr 219 poz. 1706, Nr 221 poz. 1738; z 2010 r. 28, poz. 146, Nr 40 poz. 229, nr 81, poz. 527, Nr 125, poz. 842; z 2011 r. Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622, Nr 149, poz. 887) Rada Miejska w Koszalinie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie za 2011 rok”, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Władysław Husejko

Załącznik
do Uchwały Nr.....
Rady Miejskiej w Koszalinie
z dnia ..... 2012r.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

W KOSZALINIE

ZA 2011 ROK

KOSZALIN 2012

SPIS TREŚCI

WSTĘP	6
<u>Struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie</u>	6
1. KADRA MOPS W KOSZALINIE	8
<u>1.1. Zatrudnienie</u>	8
<u>1.2. Kwalifikacje i wykształcenie</u>	10
<u>1.2.1. Doksztalcanie i szkolenia pracowników</u>	11
2. ŚRODKI FINANSOWE WYDATKOWANE W ROKU 2011	12
3. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK	20
<u>3.1. Zadania własne gminy</u>	20
<u>3.1.1. Zasiłki celowe i okresowe, składki na ubezpieczenie społeczne</u>	20
<u>3.1.2. Zasiłki stałe</u>	22
<u>3.1.3. Dożywianie</u>	23
<u>3.1.4. Usługi opiekuńcze</u>	24
<u>3.1.5. Świadczenie całodobowych usług opiekuńczych i bytowych</u>	25
<u>3.1.6. Sprawianie pogrzebów</u>	25
<u>3.1.7. Dodatki mieszkaniowe</u>	26
<u>3.1.8. Wsparcie osób w podeszłym wieku</u>	28
<u>3.1.9. Zapewnienie schronienia i pomoc osobom bezdomnym</u>	30
<u>3.1.10. Umieszczanie w domach pomocy społecznej</u>	31
<u>3.1.11. Mieszkania chronione</u>	33
<u>3.1.12. Składki zdrowotne</u>	33
<u>3.2. Zadania zlecone gminie</u>	34
<u>3.2.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi</u>	34
<u>3.2.2. Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki</u>	36

3.2.3. Świadczenia rodzinne, pielęgnacyjne i fundusz alimentacyjny	37
3.2.3.1. Świadczenia rodzinne	37
3.2.3.2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego.....	44
3.2.3.3. Obsługa dłużników alimentacyjnych	45
3.2.4. Prowadzenie środowiskowych domów samopomocy.....	48
3.2.5. Pomoc dla rodzin poszkodowanych w wyniku klęski żywiołowej	51
<u>3.3. Zadania własne powiatu.....</u>	<u>51</u>
<u>3.3.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych.....</u>	<u>53</u>
<u>3.3.2. Kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych .....</u>	<u>58</u>
<u>3.3.3. Udzielanie pomocy w integracji ze środowiskiem osobom pełnoletnim</u> <u> mającym trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej</u> <u> placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego,</u> <u> zakłady poprawcze, rodziny zastępcze .....</u>	<u>60</u>
<u>3.3.4. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego .....</u>	<u>61</u>
<u>3.3.5. Prowadzenie Placówki opiekuńczo – wychowawczej wsparcia dziennego –</u> <u> świetlicy środowiskowej.....</u>	<u>62</u>
<u>3.3.6. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.....</u>	<u>65</u>
<u>4. MIERNIKI REALIZOWANYCH ZADAŃ.....</u>	<u>67</u>
<u>4.1. Świadczeniobiorcy systemu pomocy społecznej.....</u>	<u>67</u>
<u>4.1.1. Świadczeniobiorcy korzystający z pomocy społecznej.....</u>	<u>67</u>
<u>4.1.2. Dominujące powody przyznawania pomocy rodzinom objętym pomocą</u> <u> społeczną.....</u>	<u>68</u>
<u>4.1.3. Dominujące przyczyny odejścia osób z systemu pomocy społecznej.....</u>	<u>69</u>
<u>4.2. Decyzje i odwołania .....</u>	<u>70</u>
4.3. Skargi.....	71
<u>5. POMOC ŚRODOWISKOWA .....</u>	<u>71</u>

5.1. Praca socjalna	72
5.2. Kontrakt socjalny	73
5.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	74
5.4. Pomoc dla osób opuszczających Zakłady Karne	76
6. REALIZACJA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW DOTYCZĄCYCH DZIAŁAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ	77
6.1. „Koszaliński Program Integracji Społecznej – START”	77
6.2. Klub Integracji Społecznej – działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	83
6.3. „WEKTOR ZMIAN” – Koszaliński Program Wspierania Wychodzenia z Bezdomności	87
6.4. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie	91
6.5. Program „Systemowa pomoc terapeutyczna dla ofiar przemocy domowej”	93
6.6. Program „Grupa psychoterapeutyczna dla osób dorosłych”	94
6.7. Program „Starszy Brat Starsza Siostra”	94
7. INNE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ MOPS	95
7.1. Usługi transportowe dla osób niepełnosprawnych	95
7.2. Prace społecznie użyteczne	96
7.3. Orzekanie o niepełnosprawności	97
7.4. Udział w programach lokalnych	97
7.4.1. Lokalny system powiadamiania o przemocy i patologiach społecznych w Koszalinie – „Razem skuteczni, razem bezpieczni”	97
7.4.2. Program Zapobiegania Przeszłości oraz Ochrony Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli pt: „Bezpieczny Koszalin”	100
7.4.3. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2009-2015”	102

<u>7.4.4. Koszaliński Program Wychodzenia z Bezdomności i Łagodzenia Jej Skutków</u> <u>na lata 2010-2015 „DROGOWSKAZ”</u>	102
<u>7.5. Działania pomocowe realizowane w ramach współpracy</u>	105
<u>8. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI MIASTA KOSZALINA</u>	107
<u>9. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO – PROMOCYJNA MOPS W KOSZALINIE</u>	110
<u>10. WYBRANE DZIAŁANIA PRZEPROWADZONE W 2011 ROKU W CELU POPRAWY</u> <u>FUNKCJONOWANIA OŚRODKA</u>	112
<u>11. POTRZEBY</u>	112

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie działał w roku 2011 na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Nr XXVII/297/2008 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 24 września 2008r. oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego Zarządzeniem Nr 84/401/11 Prezydenta Miasta Koszalina z dnia 18 lipca 2011 roku. MOPS jest jednostką budżetową, powołaną do realizacji zadań własnych gminy i powiatu oraz zadań zleconych miastu przez administrację rządową.

Podstawowym aktem prawnym, na podstawie którego działa MOPS, jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) Oprócz zadań wynikających z w/w ustawy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania wynikające z innych ustaw, a w szczególności z:

- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001r. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 1, poz.7 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 29 grudnia 2005 roku o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005r. Nr 267, poz. 2259 z późn. zm.).

Struktura organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie stanowiącym załącznik do Zarządzenia Nr 84/401/11 Prezydenta Miasta Koszalina z dnia 18 lipca 2011 roku, w skład wewnętrznej struktury organizacyjnej MOPS wchodziły komórki organizacyjne:

- Dział Świadczeń,
- Dział Usług Opiekuńczych,
- Dział Finansowo – Księgowy,
- Dział Organizacji i Kadr,
- Dział Obsługi,
- Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych,
- Dział Projektów Rozwojowych,
- Dział Opieki Zastępczej,
- Rejon Pracy Socjalnej nr 1,
- Rejon Pracy Socjalnej nr 2,
- Rejon Pracy Socjalnej nr 3,
- Rejon Pracy Socjalnej nr 4,
- Zespół Poradnictwa Specjalistycznego,
- Zespół Dodatków Mieszkaniowych,
- Zespół Kontroli,
- Zespół Radców Prawnych,
- Ośrodek Wsparcia „Złoty Wiek”,
- Placówka opiekuńczo - wychowawcza wsparcia dziennego – świetlica środowiskowa,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób zaburzeniami psychicznymi „Odrodzenie” nr 1,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi „Przyszłość” nr 2,
- Stanowisko ds. bhp
- Stanowisko ds. koordynacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Przy Ośrodku działał Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Ośrodek zapewniał obsługę kadrową, administracyjną i finansowo – księgową Zespołu, natomiast jego zadania oraz zasady funkcjonowania regulowały odrębne przepisy.

1. KADRA MOPS W KOSZALINIE

1.1. Zatrudnienie

Według stanu na dzień 31.12.2011 roku, zadania własne gminy i powiatu oraz zadania zlecone miastu przez administrację rządową realizowało 229 pracowników. Struktura i stan zatrudnienia kadry Ośrodka przedstawiały się następująco:

- liczba etatów - 225,6,
- liczba osób zatrudnionych - 229 pracowników,
w tym:
  - § kierownicze stanowiska urzędnicze – 23,
  - § stanowiska urzędnicze – 82,
  - § stanowiska pomocnicze i obsługi – 120,
  - § Dyrektor, Zastępcy Dyrektora i Główny Księgowy – 4.

Tabela nr 1 Zatrudnienie w MOPS w Koszalinie w podziale na komórki i jednostki organizacyjne (wg stanu na 31.12.2011r.):

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób
1	Kierownictwo	4
2	Dział Świadczeń	12
3	Dział Usług Opiekuńczych	38
4	Dział Finansowo – Księgowy	13
5	Dział Organizacji i Kadr	8
6	Dział Obsługi	16
7	Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych	21
8	Dział Projektów Rozwojowych	6
9	Klub Integracji Społecznej	4
10	Dział Opieki Zastępczej	13
11	Rejon Pracy Socjalnej nr 1	15
12	Rejon Pracy Socjalnej nr 2	14
13	Rejon Pracy Socjalnej nr 3	15

14	Rejon Pracy Socjalnej nr 4	15
15	Zespół Poradnictwa Specjalistycznego	4
16	Zespół Dodatków Mieszkaniowych	4
17	Zespół Kontroli	2
18	Zespół Radców Prawnych	3
19	Ośrodek Wsparcia „Złoty Wiek”	3
20	Placówka opiekuńczo-wychowawcza wsparcia dziennego - świetlica środowiskowa	3
21	Środowiskowy Dom Samopomocy nr 1 „Odrodzenie ”	5
22	Środowiskowy Dom Samopomocy nr 2 „Przyszłość”	5
23	Inspektor ds. bhp	2
24	Stanowisko ds. koordynacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy	1
Razem		226
Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności		3

Tabela nr 2 Pracownicy zatrudnieni na stanowisku pracownik socjalny wg stanu na dzień 31.12.2011r.*

Lp.	Dział	Stanowisko	Liczba osób
1	Dział Opieki Zastępczej	Pracownik socjalny	8
3	Rejon Pracy socjalnej nr 1	Pracownik socjalny	12
4	Rejon Pracy socjalnej nr 2	Pracownik socjalny	11
5	Rejon Pracy socjalnej nr 3	Pracownik socjalny	11
6	Rejon Pracy Socjalnej nr 4	Pracownik socjalny	12
7	Dział Projektów Rozwojowych - Klub Integracji Społecznej	Pracownik socjalny	3
8	Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	Pracownik socjalny	1
Razem:			58

* Dotyczy osób zatrudnionych na stanowisku pracownik socjalny, starszy pracownik socjalny, specjalista pracy socjalnej, starszy specjalista pracy socjalnej.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Ośrodek zatrudniał 58 pracowników socjalnych tj., na jednego pracownika socjalnego przypadało 1.861 mieszkańców. Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej na jednego pracownika socjalnego przypadać powinno 2.000 mieszkańców.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych podlegają corocznej ocenie kwalifikacyjnej. Na przestrzeni 2011 roku oceną objęto 89 pracowników, z których :

- 69 osób (tj. 77,5 % ogółu badanych) otrzymały ocenę bardzo dobrą,
- 18 osób (tj. 20,2 % ogółu badanych) otrzymało ocenę dobrą,
- 2 osoby (tj. 2,2 % ogółu badanych) otrzymały ocenę zadawalającą.

1.2. Kwalifikacje i wykształcenie

Stawiane pracownikom merytorycznym wymagania ustawowe w zakresie posiadania kwalifikacji są ściśle przestrzegane. Kadra kierownicza posiada wymagane wykształcenie, a pracownikom merytorycznym i administracyjnym stwarza się warunki umożliwiające podnoszenie kwalifikacji zawodowych w ramach szkoleń, kursów, seminariów. Podnoszenie kwalifikacji w ramach szkolnych odbywa się we własnym zakresie pracownika (studia I i II stopnia, studia podyplomowe)

Tabela nr 3 Wykształcenie pracowników MOPS w Koszalinie w podziale na komórki i jednostki organizacyjne (wg stanu na 31.12.2011r.)

Komórka organizacyjna	podstawowe	zasadnicze	Średnie	Licencjackie	magisterskie	podyplomowe
Dyrektor	-	-	-	-	1	1
Z-cy Dyrektora	-	-	-	-	2	2
Główny Księgowy	-	-	1	-	-	-
Dział Świadczeń	-	-	7	2	3	2
Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych	-	-	7	4	10	1
Zespół Dodatków Mieszkaniowych	-	-	1	1	2	-
Dział Finansowo – Księgowy	-	-	9	-	4	2
Dział Usług Opiekuńczych	13	8	15	1	1	-
Dział Obsługi	-	6	4	2	4	-
Ośrodek Wsparcia „Złoty Wiek”	1	-	1	-	1	1
Środowiskowy Dom Samopomocy nr 1 „Odrodzenie ”	-	-	3	-	2	1
Środowiskowy Dom Samopomocy nr 2 „Przyszłość”	-	-	2	-	3	1
Dział Opieki Zastępczej	-	-	2	1	10	2
Zespół Poradnictwa Specjalistycznego	-	-	-	-	4	2
Dział Organizacji i Kadr	-	-	2	1	5	-

Rejon Pracy Socjalnej nr 1	-	-	4	5	6	1
Rejon Pracy Socjalnej nr 2	-	-	4	3	7	2
Rejon Pracy Socjalnej nr 3	-	-	2	4	9	-
Rejon Pracy Socjalnej nr 4	-	-	7	-	8	4
Zespół Kontroli	-	-	-	-	2	-
Dział Projektów Rozwojowych	-	-	-	1	5	2
Klub Integracji Społecznej					4	2
Zespół Radców Prawnych	-	-	-	-	3	-
Inspektor ds. bhp	-	-	-	-	2	2
Stanowisko ds. koordynacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy	-	-	-	-	1	-
Placówka opiekuńczo-wychowawcza wsparcia dziennego - świetlica środowiskowa	-	-	-	-	3	-
Razem	14	14	71	25	102	28
Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	-	-	-	1	2	-

1.2.1. Doksztalcanie i szkolenia pracowników

W roku 2011 pracownicy MOPS doksztalcali się na:

- studiach licencjackich - 3 osoby,
- studiach podyplomowych - 4 osoby.

W 2011 roku 125. pracowników Ośrodka uczestniczyło w 97. różnego typu szkoleniach.

Staż zawodowe w roku 2011 odbywało 6 osób bezrobotnych, z czego:

- 3 osoby w Dziale Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych,
- 1 osoba w Dziale Opieki Zastępczej,
- 1 osoba w Dziale Obsługi,
- 1 osoba w Placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego – świetlicy środowiskowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie w ramach zawartych porozumień o współpracy z Koszalińską Wyższą Szkołą Nauk Humanistycznych w Koszalinie, Gdańską Wyższą Szkołą Humanistyczną w Gdańsku Filia w Koszalinie, Politechniką Koszalińską, Akademią Pomorską w Słupsku, w zakresie organizacji wspólnych działań programowo – organizacyjnych na rzecz

rozwiązywania problemów społecznych, a w szczególności odbywania praktyk studenckich, w roku 2011 przyjął w celu odbycia studenckiej praktyki 25. studentów , tj.:

- 9. studentów z Koszalińskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej.
- 12. studentów z Politechniki Koszalińskiej,
- 4. studentów z Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Ponadto, w 2011 roku praktykę studencką odbył 1. student poza ww. porozumieniami.

Łącznie w 2011 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszalinie praktykę studencką odbyło 26. studentów.

2. ŚRODKI FINANSOWE WYDATKOWANE W ROKU 2011

Na realizację zadań pomocy społecznej oraz utrzymanie komórek organizacyjnych w 2011 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkował środki w wysokości **48.217,8 tys. zł**, w tym:

– z budżetu miasta na zadania własne gminy	24.416,1 tys. zł,
– z budżetu państwa na zadania zlecone gminie	19.808,3 tys. zł,
– z budżetu miasta na zadania własne powiatu	3.693,3 tys. zł,
– z budżetu państwa na zadania zlecone powiatowi	227,0 tys. zł,
– z budżetu państwa na zadania własne powiatu realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	73,1 tys. zł,

Na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, finansowane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2011 wydatkował kwotę **2.135,6 tys. zł**. Obsługa finansowa Funduszu odbywa się w Urzędzie Miejskim.

Ze środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydatkowano kwotę **150,0 tys. zł** z przeznaczeniem na:

- wypoczynek letni dzieci i młodzieży,
- realizację programów: „Systemowa pomoc terapeutyczna dla ofiar przemocy”, „Starszy Brat, Starsza Siostra”, „Grupa psychoterapeutyczna dla dorosłych”,
- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- organizację choinki dla dzieci z rodzin zastępczych,

- organizację spotkania wigilijnego dla osób w trudnej sytuacji ekonomicznej, w szczególności dotkniętych problemem alkoholizmu i bezdomnych,
- dożywianie dzieci uczęszczających na zajęcia do Placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego – świetlicy środowiskowej.

Łącznie środki wydatkowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2011 stanowią kwotę **50.503,4 tys. zł.**

Tabela nr 4 Wydatki na realizację wszystkich zadań Ośrodka w latach 2010-2011

Rozdział	Treść	Wykonanie w roku 2010 (w tys. zł)	Plan na rok 2011 (w tys. zł)	Wykonanie w roku 2011 (w tys. zł)	Dynamika (5:3) %	Dynamika (5:4) %
1	2	3	4	5	6	7
75495	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa - Program „Razem skuteczni, razem bezpieczni”	78,9	87,4	73,1	92,7 %	83,6 %
	zadania powierzone gminy	78,9	87,4	73,1	92,7 %	83,6 %
80113	Dowożenie uczniów do szkół	88,2	102,0	93,2	105,7 %	91,4 %
	zadania własne gminy	88,2	102,0	93,2	105,7 %	91,4 %
85195	Pozostała działalność		3,2	0,8	-	-
	Zadania zlecone gminie		3,2	0,8	-	-
85201	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	304,4	315,2	309,2	101,6 %	98,1 %
	zadania własne gminy	153,0	171,2	168,0	109,8 %	98,1 %
	zadania własne powiatu	151,4	144,0	141,2	93,3 %	98,1 %
85202	Domy Pomocy Społecznej	1 871,9	2655,0	2645,3	141,3 %	99,6 %
	zadania własne gminy	1 871,9	2655,0	2645,3	141,3 %	99,6 %
85203	Ośrodki wsparcia	756,5	864,2	809,1	107,0 %	93,6 %
	zadania własne gminy	281,7	299,0	282,3	100,2 %	94,4 %
	zadania zlecone gminy	474,8	565,2	526,8	111,0 %	93,2 %
85204	Rodziny zastępcze	2 731,8	2880,6	2806,1	102,7 %	97,4 %
	zadania własne powiatu	2 731,8	2880,6	2806,1	102,7 %	97,4 %
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy	4,1	16,5	9,4	229,3 %	57,0 %
	Zadania zlecone powiatowi	4,1	16,5	9,4	229,3 %	57,0 %
85212	Świadczenia rodzinne	19 035,6	19428,0	19368,5	101,8 %	99,7 %
	zadania własne gminy	415,9	455,4	433,0	104,1 %	95,1 %
	zadania zlecone gminy	18 619,7	18972,6	18935,5	101,7 %	99,8 %
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społ.	203,5	244,9	238,6	117,3 %	97,4 %
	zadania własne gminy	141,5	156,9	150,9	106,6 %	96,2 %
	zadania zlecone gminy	62,0	88,0	87,7	141,5 %	99,7 %
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	4 765,6	5138,0	5113,5	107,3 %	99,5 %
	zadania własne gminy	4 765,6	5138,0	5113,5	107,3 %	99,5 %
85215	Dodatki mieszkaniowe	3 370,1	3705,0	3704,8	109,9 %	100,0 %

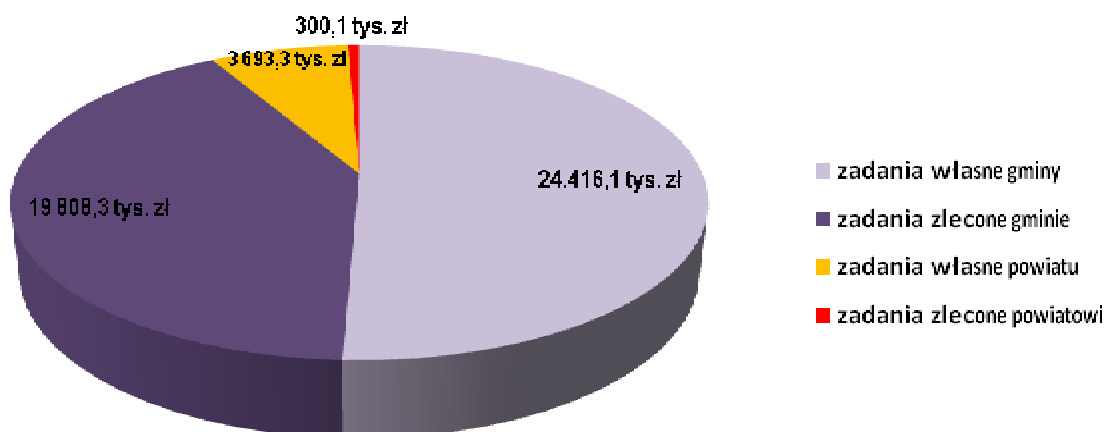
	zadania własne gminy	3 370,1	3705,0	3704,8	109,9 %	100,0 %
85216	Zasiłki stałe	1673,3	1771,0	1718,9	102,7 %	97,1 %
	zadania własne gminy	1673,3	1771,0	1718,9	102,7 %	97,1 %
85218	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	688,5	708,5	708,5	102,9 %	100,0 %
	zadania własne powiatu	688,5	708,5	708,5	102,9 %	100,0 %
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	6 190,8	6808,8	6618,2	106,9 %	97,2 %
	zadania własne gminy	6 187,2	6805,2	6614,7	106,9 %	97,2 %
	zadania zlecone gminy	3,6	3,6	3,5	97,2 %	97,2 %
85220	Jednostki Specjalistyczne poradnictwa socjalnego, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	22,4	27,4	21,5	96,0 %	78,5 %
	zadania własne gminy	22,4	27,4	21,5	96,0 %	78,5 %
85228	Usługi opiekuńcze	1 466,0	1558,7	1544,2	105,3 %	99,1 %
	zadania własne gminy	1304,0	1361,7	1352,5	103,7 %	99,3 %
	zadania zlecone gminy	162,0	197,0	191,7	118,3 %	97,3 %
85232	Centra Integracji Społecznej		77,3	67,6	-	87,5 %
	zadania własne gminy		77,3	67,6	-	87,5 %
85278	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych		2,5	2,5	-	100,0 %
	zadania zlecone gminy		2,5	2,5	-	100,0 %
85295	Pozostała działalność	986,7	1144,5	1129,4	114,5 %	98,7 %
	zadania własne gminy	920,1	1076,6	1066,6	115,9 %	99,1 %
	zadania zlecone gminy	4,0	64,0	59,8	1495,0 %	93,4 %
	zadania własne powiatu	7,4	3,9	3,0	40,5 %	76,9 %
85321	Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	233,6	350,0	252,1	107,9 %	72,0 %
	zadania własne powiatu	46,3	130,0	34,5	74,5 %	26,5 %
	zadania zlecone powiatowi	187,3	220,0	217,6	116,2 %	98,9 %
85395	Pozostała działalność	681,1	1145,2	983,3	144,4 %	85,9 %
	zadania własne gminy – program „Koszaliński..... START”	681,1	786,1	698,7	102,6 %	88,9 %
	Zadanie własne gminy program „Wektor zmian.....”		359,1	284,6	-	79,3 %
	Ogółem	45 153,1	49 033,9	48 217,8	106,8 %	98,3 %

Tabela nr 5 Wydatki realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2009-2011

Zadania	Wydano w 2009 roku w tys. zł	Wydano w 2010 roku w tys. zł	Wydano w 2011 roku w tys. zł
Zadania własne gminy	19.395,1	21.876,1	24.416,1
Zadania zlecone gminie, powierzone na podstawie porozumień	18.638,5	19.405,0	19.808,3
Zadania własne powiatu	3.623,2	3.625,4	3.693,3
Zadania zlecone powiatowi, zlecone na podstawie porozumień	193,6	246,6	300,1
Razem	41.850,4	45.153,1	48.217,8

Wykres nr 1 Wydatki realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2011

W porównaniu z rokiem 2010, łączne wydatki realizowane przez MOPS w roku 2011 wzrosły o 3.064,7 tys. zł, tj. o 7 %. Wynika to m.in. z faktu, iż w 2011 roku nastąpił wzrost:

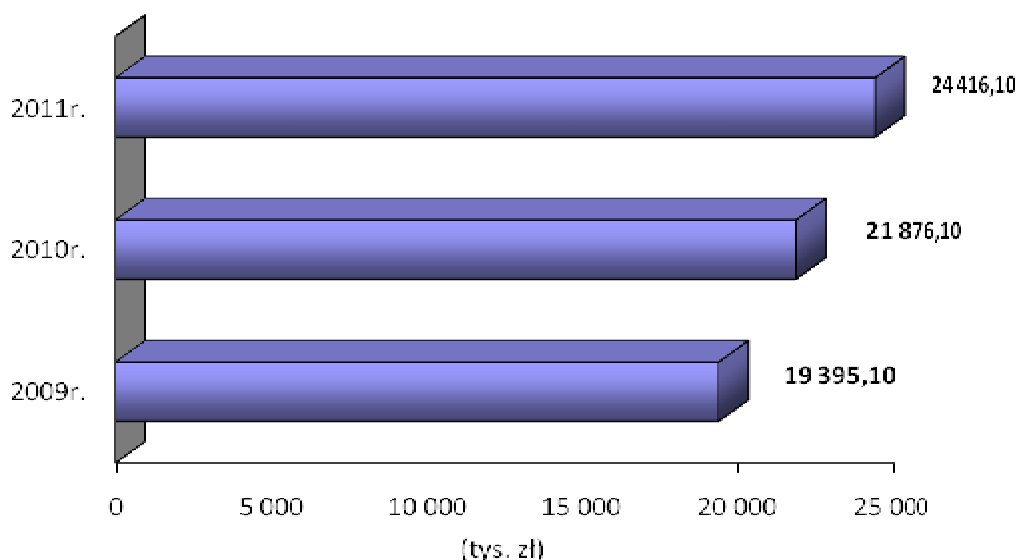
- liczby środowisk korzystających z pomocy społecznej co warunkowało wzrost wydatków na zasiłki celowe, okresowe i stałe,
- wydatków na dożywianie dzieci, co spowodowane było podniesieniem stawki za 1 obiad w stołówkach szkolnych,
- kosztów świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych, co spowodowane było wzrostem stawki za godzinę dla terapeutów świadczonych terapię dla osób z autyzmem. Po raz pierwszy od 2006 roku została zwiększona kwota wynagrodzenia

dla terapeutów za jedną godzinę świadczonych przez nich specjalistycznych usług; wzrost stawki nastąpił o wskaźniki średniorocznego wzrostu cen, towarów i usług w latach 2007-2010,

- kosztów na utrzymanie osób przebywających w Rodzinnym Domu Pomocy „OSTOJA”,
- wydatków ponoszonych na umieszczanie osób w domach pomocy społecznej (o 773,4 tys. zł więcej w porównaniu do roku 2010),
- wydatków na składki na ubezpieczenie zdrowotne, spowodowany wzrostem liczby osób uprawnionych do świadczenia,
- kosztów wypłaty dodatków mieszkaniowych,
- wydatków na działalność Placówki opiekuńczo – wychowawczej wsparcia dziennego - świetlicy środowiskowej,
- wydatków na działalność Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Ponadto od 1 lutego 2011 roku realizowany był nowy projekt pn. „WEKTOR ZMIAN – Koszaliński Program Wspierania Wychodzenia z Bezdomności”. Koszt realizacji tego projektu w roku 2011 wyniósł 284,6 tys. zł.

Wykres nr 2 Wydatki na zadania własne gminy w latach 2009-2011

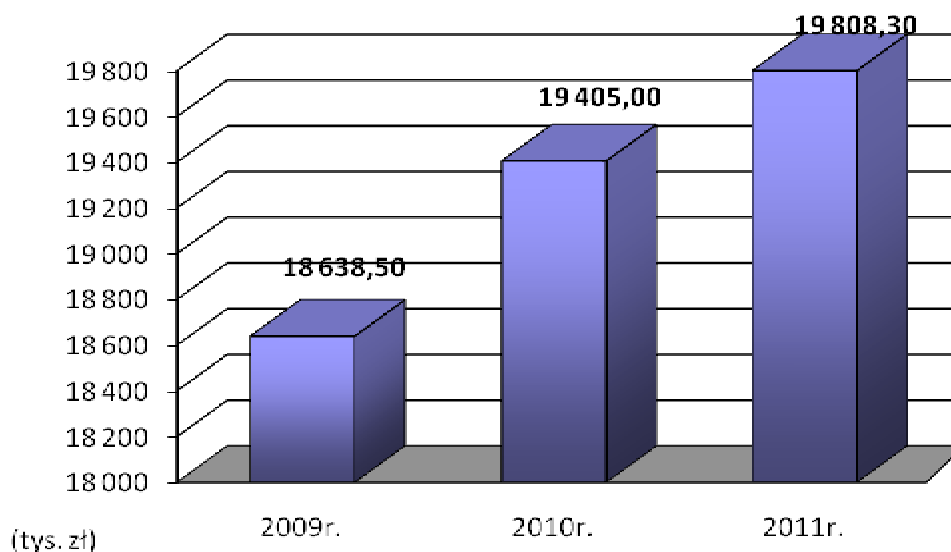

W porównaniu z rokiem 2010 wzrosły o 10,4 % wydatki na realizację zadań własnych gminy. Wynika to z faktu, iż w stosunku do roku 2010 wzrosły wydatki ponoszone na:

- umieszczanie osób w domach pomocy społecznej o 41,3 % (wzrost liczby osób objętych tą formą pomocy, a także znaczny wzrost miesięcznego kosztu utrzymania pensjonariusza w dps - o 219,60 zł więcej w porównaniu do roku 2010),

- wypłacanie dodatków mieszkaniowych o 9,9 % (wzrost wysokości przyznawanych świadczeń, na które miała wpływ podwyżka stawki bazowej czynszu w zasobach gminy - stawka wzrosła z kwoty 5,10 zł do 5,70 zł za 1m²),
- wypłacanie zasiłków celowych i okresowych o 7,3 % (wzrost liczby osób ubiegających o świadczenia z pomocy społecznej),
- funkcjonowanie świetlicy środowiskowej o 9,8 %,
- realizację nowego projektu pn. „WEKTOR ZMIAN – Koszaliński Program Wspierania Wychodzenia z Bezdomności”.

Wykres nr 3 Wydatki na zadanie zlecone i powierzone gminie w latach 2009-2011

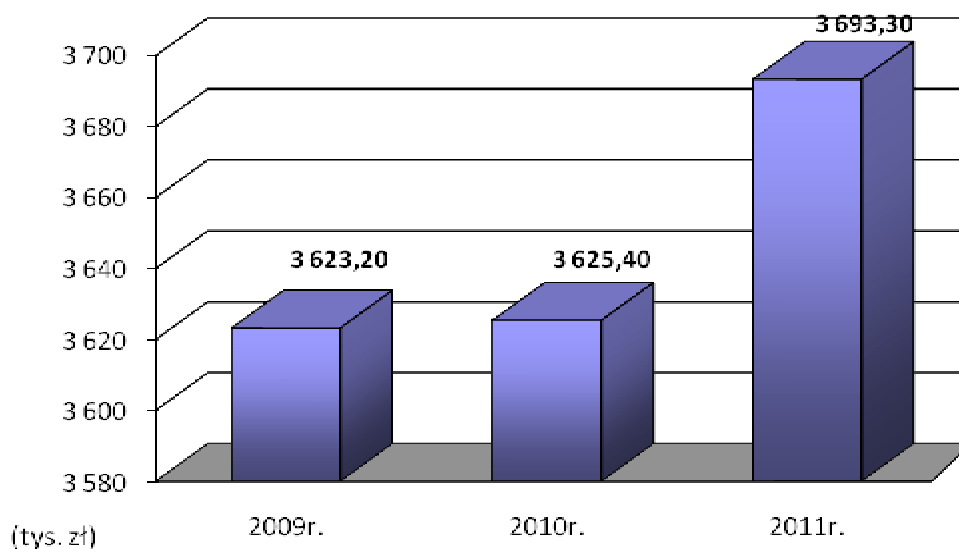

W porównaniu z rokiem 2010 wydano o 2 % więcej na realizację zadań z zakresu zadań zleconych i powierzonych gminie. Wzrosły wydatki ponoszone na:

- składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne o 41,5 % (wzrosła liczba osób, którym przyznano świadczenie pielęgnacyjne, co skutkowało wzrostem kwoty wydatkowanej na składki zdrowotne),
- specjalistyczne usługi opiekuńcze o 18,3 % (wzrost wynagrodzenia dla terapeutów za 1 godzinę świadczonych przez nich usług),
- działalność Środowiskowych Domów Samopomocy o 11 % (wzrost w roku 2011 średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji na jednego uczestnika ŚDS),
- na realizację nowego rządowego programu dla osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne (prawo do pomocy przysługiwało osobom, które posiadały ustalone za

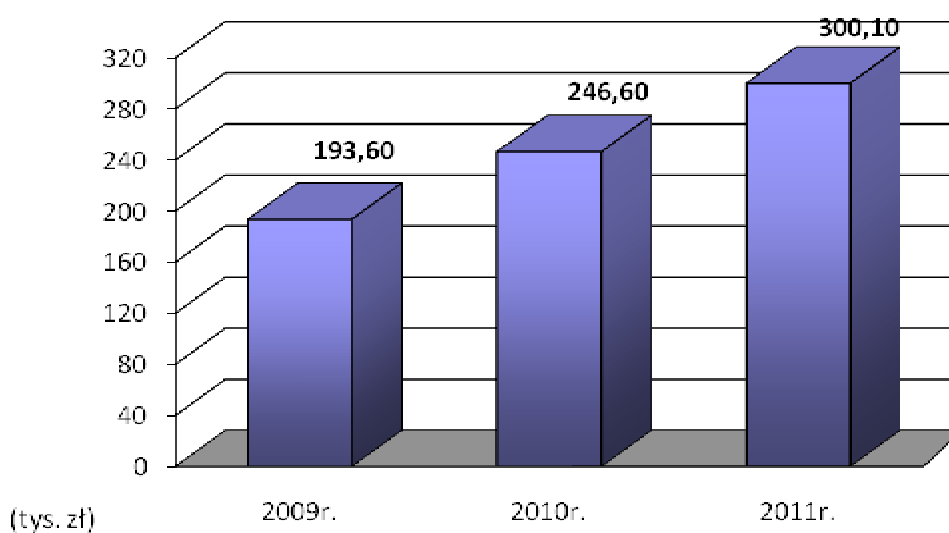
miesiąc listopad lub grudzień 2011r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, pomoc przyznawana była niezależnie od dochodu w wysokości 100 zł miesięcznie); koszt realizacji tego programu wyniósł 59,8 tys. zł.

Wykres nr 4 Wydatki na zadania własne powiatu w latach 2009 -2011

W porównaniu z rokiem 2010 wydano o 1,8 % więcej na realizację zadań z zakresu zadań własnych powiatu, co było spowodowane wzrostem wydatków na świadczenia dla rodzin zastępczych.

Wykres nr 5 Wydatki na zadania zlecone i powierzone powiatowi w latach 2009 -2011

W porównaniu z rokiem 2010 wzrosły o 17,8 % wydatki na realizację zadań z zakresu zadań zleconych i powierzonych powiatowi. Wzrosły wydatki ponoszone na:

- realizację „Programu „korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie” o 229,3 % w stosunku do roku 2010 (sesje grupowe i indywidualne dla osób stosujących przemoc w rodzinie były zrealizowane w większej ilości godzin w stosunku do roku 2010),
- Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności o 16,2 % (dotyczy dofinansowania ze środków budżetu państwa).

3. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

3.1. Zadania własne gminy

3.1.1. Zasiłki celowe i okresowe, składki na ubezpieczenie społeczne

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 477 zł ,
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 351 zł,
- rodzinie, w której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie,

przy jednoczesnym wystąpieniu ustawowo określonej przesłanki dysfunkcyjnej (w szczególności: sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizmu, narkomanii).

W ramach realizacji zadań własnych gminy przyznawano i wypłacano świadczenia pieniężne:

- zasiłek okresowy – przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie,
- zasiłek celowy – przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej (w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego),
- w szczególnie uzasadnionych przypadkach ustawa o pomocy społecznej dopuszcza możliwość przyznania pomocy osobie lub rodzinie nie spełniających określonego

w ustawie kryterium dochodowego w formie specjalnego zasiłku celowego oraz zasiłku celowego w przypadku poniesienia strat w wyniku zdarzenia losowego.

Tabela nr 6 Realizacja pomocy w formie zasiłków celowych i okresowych oraz składek na ubezpieczenie społeczne w latach 2009-2011

L.p.	Formy pomocy	Wykonanie za rok 2009		Wykonanie za rok 2010		Wykonanie za rok 2011		Dynamika (8:6) %
		Liczba osób	Kwota świadczeń* w tys. zł	Liczba osób	Kwota świadczeń* w tys. zł	Liczba osób	Kwota świadczeń* w tys. zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Zasiłki celowe w tym:	x	2881,9	x	3315,2	6734	3715,4	112,0 %
1.1	Żywność	753	267,3	718	301,1	712	369,0	122,6 %
1.2	Opał	503	181,0	548	233,4	527	237,4	101,7 %
1.3	Odzież	616	76,6	782	106,5	723	99,7	93,6 %
1.4	Leki i leczenie	285	62,0	303	77,4	321	102,4	132,3 %
1.5	Posiłki	1427	1093,9	1569	1136,1	1442	1034,3	91,0 %
	w tym dotacja z budżetu państwa	x	607,7	x	617,4	x	581,5	94,2 %
1.6	Zasiłek na zakup posiłku	750	462,2	817	503,1	1178	776,8	154,4 %
	w tym dotacja z budżetu państwa	x	292,3	x	282,6	x	465,8	164,8 %
1.7	Inne formy pomocy	1322	605,4	1433	795,0	1468	931,7	117,2 %
1.8	Zasiłki celowe specjalne	358	133,5	386	162,6	363	164,1	99,1 %
2	Zasiłki okresowe	1713	2194,5	1862	2418,4	1840	2505,6	103,6 %
3	Ogółem	X	5076,4	X	5733,6	X	6221,0	108,5 %

* kwota wydatkowana na zasiłki celowe wykazana została z wkładem własnym do programu pn. „Koszaliński Program Integracji Społecznej – START”

Z analizy danych zawartych w tabeli nr 5 wynika, że w porównaniu z rokiem ubiegłym:

- odnotowano znaczny wzrost wydatków na zasiłki celowe na żywność, opał, leki, inne formy pomocy (pomoc udzielana np. na pokrycie kosztów mediów: energii elektrycznej, gazu, wody, na zakup żywności i środków czystości, inne - jedną decyzją przyznanie zasiłku na kilka celów), zasiłek celowy na posiłek oraz na zasiłek celowy specjalny, w związku ze wzrostem liczby osób korzystających z tych form pomocy,
- przeciętna wysokość zasiłku celowego wzrosła w stosunku do roku 2010 o 19,52 zł. W roku 2010 wyniosła – 89,11 zł, natomiast w roku 2011 – 108,63 zł,

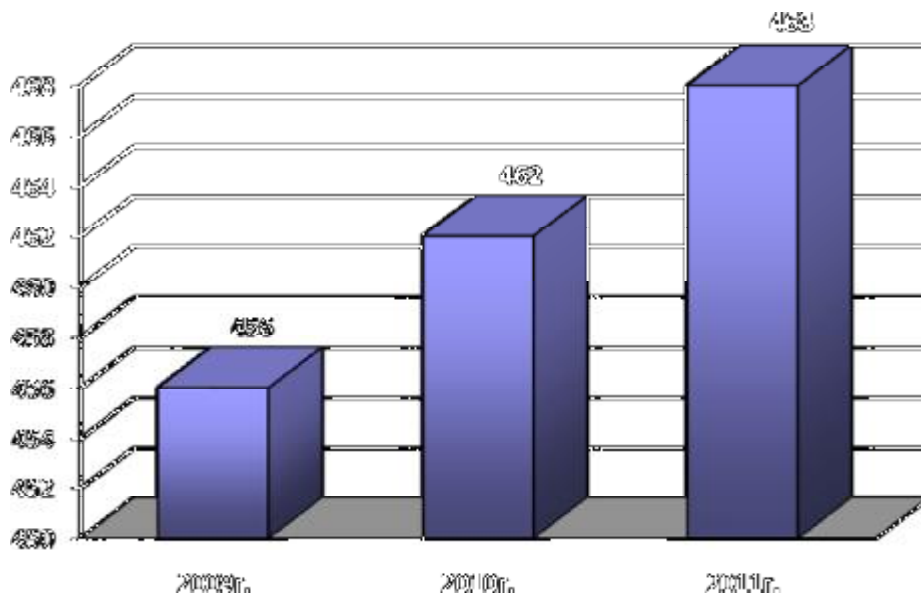
- w stosunku do roku 2010 wydatkowano w roku 2011 więcej środków na zasiłki okresowe; średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła w roku 2010 – 188,45 zł, a w roku 2011 – 189,98 zł.

3.1.2. Zasiłki stałe

Zasiłek stały przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowitej niezdolności do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej – 477 zł,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie – 351 zł.

Wykres nr 6 Liczba osób korzystających z zasiłków stałych w latach 2009-2011

W porównaniu z rokiem 2010 wystąpił tylko nieznaczny wzrost (o 1 %) liczby osób korzystających z zasiłku stałego. Na zasiłki stałe w roku 2011 wydatkowano kwotę 1.718,9 tys. zł, z czego: 343,8 tys. zł ze środków miasta, 1.375,1 tys. zł z budżetu państwa.

3.1.3. Dożywianie

Ustawą z dnia 29 grudnia 2005 roku o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, wprowadzono program realizowany w latach 2006-2009 (wydłużony na lata 2006-2013), w ramach którego realizowane są działania dotyczące zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym. Celem programu jest m.in. długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia, upowszechnianie zdrowego stylu życia, poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach. W ramach programu Ośrodek przyznaje pomoc w formie:

- gorącego posiłku w szkole dla dzieci i młodzieży,
- gorącego posiłku w stołówce dla osób dorosłych,
- zasiłku celowego na posiłek.

Powyższa pomoc przyznawana jest w drodze decyzji administracyjnej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy dziecko lub uczeń wyraża chęć zjedzenia posiłku, również dyrektor szkoły lub przedszkola może udzielić pomocy w formie posiłku, która nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania przez ośrodek pomocy społecznej decyzji administracyjnej. Liczba dzieci lub uczniów, którym w ten sposób udzielono pomocy, nie mogła przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

W roku 2011 dyrektorzy szkół i przedszkoli udzielili pomocy w formie gorącego posiłku, bez konieczności przeprowadzania wywiadu i wydawania decyzji, 182. dzieciom, na łączną liczbę 17.661 posiłków, finansowanych przez MOPS.

Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” jest finansowany z budżetu państwa oraz ze środków gminy. Na realizację programu gmina otrzymuje dotację z budżetu państwa w wysokości do 60% przewidywanych kosztów realizacji Programu, natomiast udział środków własnych gminy wynosi nie mniej niż 40% przewidywanych kosztów.

W roku 2011 z pomocy w formie posiłków i zasiłku celowego na zakup posiłku przyznanych decyzją administracyjną skorzystało:

- z posiłków –
1 254 osób, w tym: 841 dzieci i młodzieży i 419 osób dorosłych,

– z zasiłku celowego na posiłek – 1178 osób/rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie (z tej formy pomocy skorzystało 2 071 osób będących w ww. rodzinach).

Środki zapewniono z dotacji Wojewody Zachodniopomorskiego w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w wysokości 1.047,3 tys. zł oraz środki własne gminy w wysokości 763,8 tys. zł. Ogółem na dożywianie w roku 2011 wydatkowano kwotę 1.811,1 tys. zł.

3.1.4. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze należą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnianie kontaktów z otoczeniem. Osobom obłożnie chorym o największym stopniu dysfunkcji organizmu, całkowicie niezdolnym do samodzielnej egzystencji zapewnia się opiekę trzy razy w ciągu dnia, a także w dni wolne od pracy, niedziele i święta.

Usługi opiekuńcze świadczone są w zakresie:

- czynności gospodarczych – zakup artykułów spożywczych, przygotowanie posiłku lub jego dostarczanie, utrzymanie w czystości sprzętu gospodarstwa domowego, sanitarnego, pomieszczenia, w którym podopieczny przebywa, pranie odzieży, palenie w piecu itp.,
- czynności pielęgnacyjnych – karmienie, mycie, ubieranie, zmiana bielizny osobistej, pościelowej, przesłanie łóżka, pomoc w załatwianiu potrzeb fizjologicznych, zapobieganie odleżynom i odparzeniom, itp.,
- pomocy w zakresie rozwiązywania problemów zdrowotnych (w szczególności kontaktów ze służbą zdrowia), rodzinnych (kontakt z członkami rodziny w ramach współdziałania w zapewnieniu opieki nad podopiecznym) oraz załatwianie spraw urzędowych.

Właściwie zorganizowana opieka w domu osoby starszej potrzebującej pomocy daje, prócz zapewnienia podstawowych potrzeb bytowych, poczucie bezpieczeństwa oraz zaspokaja potrzebę kontaktu z kimś bliskim. Dzięki spełnieniu tych warunków ludzie starsi,

chorzy, niepełnosprawni mogą żyć w miarę samodzielnie, pozostając nadal w miejscu swojego zamieszkania.

W roku 2011 usługami opiekuńczymi objęto 218 osób. Opiekę sprawowało 36 opiekunek etatowych, oraz, w zależności od potrzeb, od 9. do 13. osób miesięcznie zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia.

Tabela nr 7 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2009-2011:

Rodzaj świadczenia	Liczba osób w roku 2009	Liczba osób w roku 2010	Liczba osób w roku 2011
Usługi opiekuńcze	203	215	218

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych od lat systematycznie wzrasta. Odpłatność za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze określa Uchwała Nr XXVIII/313/2008 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 23 października 2008 roku. Koszt jednej roboczogodziny ww. usług w wysokości 22,31 zł określa Zarządzenie Nr 12 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 14 stycznia 2011 roku.

Koszt usług opiekuńczych w roku 2011 wyniósł 1.320,0 tys. zł.

3.1.5. Świadczenie całodobowych usług opiekuńczych i bytowych

Brak możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób starszych wymagających z powodu wieku pomocy innych osób, stwarza konieczność wsparcia tych osób usługami opiekuńczymi i bytowymi świadczonymi całodobowo w formie rodzinnego domu pomocy.

Zadanie to realizowane było w roku 2011 przez Rodzinny Dom Pomocy „Ostoja” przy ul. Żytniej 54A w Koszalinie, na podstawie umowy na świadczenie całodobowych usług bytowych i opiekuńczych w formie rodzinnego domu pomocy dla kobiet w podeszłym wieku.

W roku 2011 z tej formy pomocy skorzystały 4 osoby z Koszalina. Miesięczny koszt utrzymania 1 osoby w placówce zgodnie z zawartą umową wynosił 2.000 zł.

3.1.6. Sprawianie pogrzebów

W roku 2011 sprawiono 11 pogrzebów (w tym: 10 osobom samotnym, bezdomnym, nieznanym i 1 pochówek zbiorowy dzieci martwo urodzonych), a łączny koszt świadczeń wyniósł 19,2 tys. zł.

Zadanie to realizowane było za pośrednictwem Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Koszalinie na podstawie podpisanych umów na sprawianie pochówku: osób bezdomnych, samotnych i nieznanych, na które nie przysługuje zasiłek pogrzebowy, osób samotnych, na które przysługuje zasiłek pogrzebowy oraz pochówku dzieci martwo urodzonych.

3.1.7. Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych. Przyznawany jest według ściśle określonych w ustawie kryteriów i ma charakter ogólnodostępny. Przysługuje najemcom, podnajemcom, członkom spółdzielni oraz właścicielom lokali mieszkalnych. Do świadczenia tego uprawnione są również osoby, zajmujące lokal mieszkalny bez tytułu prawnego ale oczekujące na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny.

Zasady i tryb przyznawania dodatków mieszkaniowych reguluje Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71 poz. 734 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz. U. Nr 156 poz. 1817 z późn. zm.).

Zadanie to na mocy Uchwały nr XII/217/99 Rady Miejskiej w Koszalinie, od 1 stycznia 2000r. realizowane jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, jeśli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy przed datą złożenia wniosku o przyznanie nie przekracza 175 % kwoty najniższej emerytury (tj. 1.274,31 zł) w gospodarstwie jednoosobowym i 125% kwoty najniższej emerytury (tj. 910,22 zł) w gospodarstwie wieloosobowym. Warunkiem otrzymania dodatku mieszkaniowego jest spełnienie równocześnie trzech kryteriów określonych w ustawie, tj. posiadanie tytułu prawnego do zajmowanego lokalu mieszkalnego, nie przekroczenie granicznej powierzchni użytkowej mieszkania oraz dochodu.

Wartość wypłaconych świadczeń w roku 2011 wyniosła 3.704,8 tys. zł. i była o 10% wyższa w porównaniu do 2010 roku. Przeciętna wysokość jednego świadczenia w latach

2010 – 2011 wzrosła ze 172,50 zł do 188,58 zł i była spowodowana podwyżką stawki bazowej czynszu z 5,10 zł/m² na 5,70 zł /m² w zasobach gminy.

W zakresie dodatków mieszkaniowych wydano 4087 decyzji administracyjnych, z tego 149 decyzji odmownych, co stanowi 3,6% ogółu. Odmowa przyznania świadczenia spowodowana była nie spełnieniem jednego z trzech kryteriów określonych w ustawie, tj. brak tytułu prawnego, przekroczenie dochodu lub powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego.

W okresie od 1 stycznia 2011r. do 31 grudnia.2011r. przeprowadzono 200 wywiadów środowiskowych, podczas których wnioskodawcy wykazali dodatkowe dochody nie ujęte w deklaracji wniosku na łączną kwotę 76,9 tys. zł, co miało znaczący wpływ na ograniczenie wysokości przyznanych dodatków mieszkaniowych.

Oceniając wieloletnie funkcjonowanie systemu dodatków mieszkaniowych należy uznać, że jest to skuteczna pomoc dla rodzin o niskich dochodach, utrzymujących się z emerytur i rent oraz zasiłków pomocy społecznej, ponieważ świadczenie to jest wypłacane bezpośrednio na konto zarządcy budynku na zmniejszenie opłat czynszowych.

Tabela Nr 8 Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w latach 2009-2011

Liczba gospodarstw domowych , którym przyznano dodatki	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Ogółem	3 216	4 715	4 736
- najemcy ogółem	1 672	2 484	2 502
w tym:			
w zasobach gminy	1 549	2 271	2 292
w zasobach spółdzielni	82	136	146
w zasobach innych	41	77	64
- podnajmy lokali	96	139	176
- członkowie spółdzielni ogółem	1 110	1 561	1 477
w tym:			
lokatorskie	320	416	277
własnościowe	667	976	917
odrębna własność	123	169	283
- właściciele mieszkań we wspólnotach	292	444	482
- właściciele domów jednorodzinnych	2	7	5

- bez tytułu prawnego z prawem do lokalu socjalnego	44	80	94
---	----	----	----

Tabela nr 9 Wypłata dodatków mieszkaniowych w latach 2009-2011

Użytkownicy mieszkań	2009 rok			2010 rok			2011 rok		
	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w tys. zł	Średnia wysokość świadczenia zł	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w tys. zł	Średnia wysokość świadczenia zł	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w tys. zł	Średnia wysokość świadczenia zł
Komunalnych	9514	1.659,6	174,4	9563	1.848,8	193,3	9520	2.083,7	218,9
Spółdzielczych	7450	1.103,7	148,1	7217	1.099,9	152,4	6956	1.135,5	163,2
Innych	2304	336,2	145,9	2741	421,4	153,8	2925	485,6	166,0
Razem	19268	3.099,5	161,0	19521	3.370,1	172,6	19401	3.704,8	190,9

Tabela nr 10 Typy gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w latach 2009-2011

Wyszczególnienie	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Gospodarstwa domowe ogółem	3 216	4 715	4736
o liczbie osób:	1 115	1 667	1683
1	713	1 058	1063
2	601	869	876
3	467	668	654
4	212	291	302
5	108	162	158
6 i więcej			

3.1.8. Wsparcie osób w podeszłym wieku.

Ośrodek Wsparcia „Złoty Wiek” jest jednostką organizacyjną MOPS w Koszalinie. Działa na podstawie regulaminu organizacyjnego MOPS, oraz własnego regulaminu wprowadzonego Zarządzeniem Dyrektora MOPS w Koszalinie Nr 46 z dnia 17.03.2011r. Pobyt w Ośrodku jest odpłatny, a jego wysokość uzależniona od dochodu klienta. Zasady odpłatności reguluje Uchwała Nr V/43/2011 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 20 stycznia 2011r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Ośrodku

Wsparcia „Złoty Wiek” funkcjonującym w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie. Osoby nie ponoszą opłat za pobyt w Ośrodku jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 250% odpowiedniego kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek jest placówką dziennego pobytu, dysponuje 30 miejscami i jest czynny od poniedziałku do piątku w godz. od 7.00 do 15.00. Z pobytu korzystają osoby starsze, samotne, o ograniczonej sprawności psychofizycznej, często mające trudności w samodzielnej egzystencji i funkcjonowaniu społecznym.

Osoby przyjmowane są do Ośrodka na podstawie decyzji administracyjnej, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego.

Ośrodek zapewnia swoim podopiecznym różne formy i propozycje spędzania wolnego czasu:

1) terapię zajęciową:

- muzykoterapię,
- zajęcia manualne,
- gry i zabawy,

2) dostęp do kultury i rekreacji, w tym:

- czynny udział w przeglądach i spotkaniach integracyjnych,
- wyjścia do muzeum, kina i teatru,
- imprezy okolicznościowe,
- ogniska, wycieczki piesze i autokarowe,
- korzystanie z prasy oraz zbiorów biblioteki Ośrodka,

3) spokój i bezpieczeństwo oraz opiekę na terenie Ośrodka i poza nim.

W roku 2011 pensjonariusze OW „Złoty Wiek” uczestniczyli w różnorodnych zajęciach kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych. Prowadzone były zajęcia muzyczne, plastyczne, z zakresu rękodzieła artystycznego, a także kulinarne. Działalność OW opiera się również na współpracy z różnorodnymi instytucjami o zbliżonym charakterze a także z kurią biskupią.

„Złoty Wiek” współpracuje również z koszalińskimi przedszkolami i szkołami. Dzieci chętnie odwiedzają seniorów lub zapraszają do swoich placówek z okazji świąt przedstawiając „Jasełka” czy inscenizacje z okazji Dnia Babci i Dziadka.

Inne imprezy rekreacyjne to:

- Zabawa karnawałowa na zaproszenie mieszkańców DPS w Mielnie – 14.02.2011r.,
- Ognisko karnawałowe – udział delegacji seniorów na zaproszenie DPS w Mielnie – 07.03.2011r.,
- wycieczka do Kołobrzegu 06.05.2011r.,
- „Władcy Mórz” – impreza rekreacyjna nad morzem w Gąskach na zaproszenie Mieszkańców DPS z Mielna -12.05.2011r.,
- „Majówka” – spotkanie integracyjne przy ognisku, rekreacja i zabawa z zaproszonymi gośćmi ze Środowiskowego Domu Samopomocy „Pegaz” z Manowa (zajazd „Tramp” w Mostowie – 19.05.2011r.,
- Udział seniorek zaangażowanych w akcję „Pola nadziei” w pikniku organizowanym na terenie hospicjum w ramach współpracy międzypokoleniowej i Dnia Dziecka – 04.06.2011r.,
- Piknik integracyjny – „Pożegnanie lata” na terenie DPS w Mielnie 08.09.2011r.,
- Międzynarodowy Dzień Osób Starszych – impreza medialna z zaproszonymi gośćmi,
- organizowanie w Ośrodku jubileuszy i imienin seniorów, uroczystości okazjonalnych jak np. „Dzień Kobiet”, „Dzień Babci i Dziadka”, „Walentynki”, „Andrzejki”, Karnawałowe Spotkania Rodzinne, Wigilia, Śniadanie wielkanocne itp.

Nad całokształtem działań w OW „Złoty Wiek” w roku 2011 czuwała kadra składająca się z 4 osób – kierownika, instruktora do spraw kulturalno – oświatowych i dwóch opiekunów.

3.1.9. Zapewnienie schronienia i pomoc osobom bezdomnym

W kwietniu 2008 roku zadanie zapewnienie schronienia osobom tego pozbawionym zostało zlecone Towarzystwu Pomocy im. św. Brata Alberta w Koszalinie. Prowadzi ono Schronisko dla Osób Bezdomnych, w skład którego wchodzi schronisko dla kobiet, kobiet z dziećmi i mężczyzn oraz noclegownia dla kobiet i mężczyzn. Placówka zapewnia całodobowe schronienie dla 76 osób, a w razie potrzeby dla większej liczby osób.

W Schronisku znajduje się 14 miejsc dla kobiet i matek z dziećmi, 32 miejsca dla

mężczyzn. Osoby korzystające ze schronienia utrzymują się głównie z pomocy finansowej MOPS oraz prac dorywczych i własnych środków. Ze schronienia w roku 2011 skorzystało 278 osób, w tym: 232 mężczyzn, 39 kobiet, 7 dzieci. Stowarzyszenie na terenie Schroniska utworzyło łaźnię dla bezdomnych nie przebywających w placówce, która jest dostępna przez całą dobę. Skorzystało z niej 70 osób. W Schronisku funkcjonuje kuchnia wyposażona w nowoczesny sprzęt gastronomiczny. Korzystają z niej mieszkańcy Schroniska.

W noclegowni w okresie 2011 roku przebywało 260 osób. Znajduje się tam 11 miejsc dla kobiet i 30 dla mężczyzn.

Pracownicy Schroniska oraz pracownicy socjalni MOPS podejmowali w roku 2011 działania aktywizujące mające na celu usamodzielnienie się osób bezdomnych w formie:

- indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności - tą metodą pracowano z 6. osobami bezdomnymi,
- kontraktu socjalnego – zawarto 15 kontraktów.

W wyniku podjętych działań 6 osób podjęto pracę, 1 osoba rozpoczęła naukę, 4 osoby zdobyły dodatkowe kwalifikacje przydatne na rynku pracy, 6 osób uzyskało przydział na mieszkanie socjalne, 6 osób przebywało w mieszkaniu treningowym.

Inne działania na rzecz osób bezdomnych:

- akcja informacyjna „Zima”, tj. docieranie do osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych przez pracowników socjalnych, z pomocą funkcjonariuszy Straży Miejskiej i Policji, informowanie o możliwościach skorzystania ze schronienia w Schronisku oraz innych formach pomocy społecznej; w roku 2011 pracownicy socjalni uczestniczyli w 4 patrolach.

3.1.10. Umieszczanie w domach pomocy społecznej

Do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej należy kierowanie osób do domów pomocy społecznej. O skierowanie może ubiegać się osoba wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie całodobowych usług opiekuńczych.

W okresie sprawozdawczym umieszczono w domach pomocy społecznej 43 nowe osoby. Na dzień 31 grudnia 2011r. w domach pomocy społecznej umieszczonych było 131 osób z Koszalina, a 11 osób oczekiwało na umieszczenie w dps. Średni miesięczny koszt

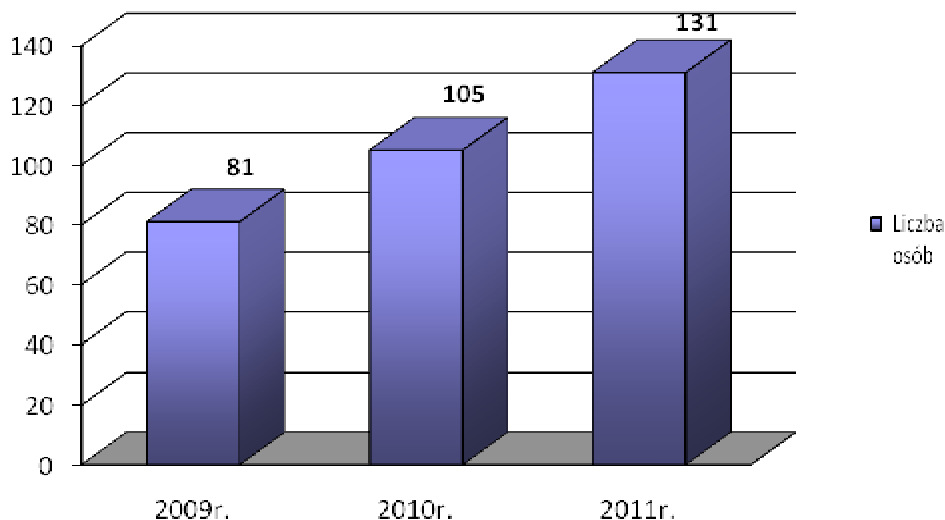

utrzymania pensjonariusza w domu pomocy społecznej w roku 2011 wyniósł 2.651,78 zł (w porównaniu do roku 2010 wzrósł o 219,60 zł), a średni miesięczny koszt poniesiony przez gminę Koszalin za pobyt jednego mieszkańca w domu pomocy społecznej wyniósł 1.917,20 zł. Ogółem koszty poniesione przez gminę w roku 2011 za pobyt osób w domach pomocy społecznej wyniosły 2.645,3 tys. zł.

Gmina ponosi opłatę za osobę skierowaną do domu pomocy społecznej w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca domu i jego małżonka, zstępnych przed wstępnymi.

Opłata za pobyt w dps dla mieszkańca domu wynosi nie więcej niż 70% jego dochodu, a dla małżonka, zstępnych przed wstępnymi – zgodnie z zawartą umową pomiędzy Ośrodkiem a małżonkiem, zstępnymi lub wstępnymi o wysokości świadczonej przez nich pomocy na rzecz osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej.

Wykres nr 7 Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2009-2011

Tabela nr 11 Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2009-2011 z uwzględnieniem rodzaju schorzenia

	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Liczba osób chorych przewlekle – stan na koniec roku	68	87	109
Liczba osób chorych psychicznie –	13	18	22

stan na koniec roku			
Ogółem liczba osób przebywających w dps	81	105	131

3.1.11. Mieszkania chronione

Formą wsparcia dla pełnoletnich usamodzielniających się wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze lub rodziny zastępcze jest mieszkanie chronione.

Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo - wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, uchodźcy, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym.

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą do prowadzenia samodzielnego życia. Zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Zasady pobytu i odpłatności w mieszkaniach chronionych reguluje Uchwała XXXIII/518/2006 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 16 lutego 2006 roku. Pobyt w mieszkaniu chronionym jest odpłatny. Miesięczna odpłatność osoby, której przyznano pobyt w mieszkaniu chronionym wynosi 15 % jej dochodu. Pobyt w mieszkaniu chronionym przyznaje się na podstawie decyzji administracyjnej.

W Koszalinie funkcjonują dwa mieszkania chronione - przy ul. Piłsudskiego 25/1 dla 6 mężczyzn i przy ul. Wyspiańskiego 7/8 dla 10 kobiet. W okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2011 roku w mieszkaniu przy ul. Wyspiańskiego 7/8 zamieszkiwały 3 kobiety, a w mieszkaniu przy ul. Piłsudskiego 25/1 zamieszkiwało 5 mężczyzn.

Dla mieszkańców mieszkań chronionych przydzielono pracownika socjalnego, który wraz z opiekunami usamodzielnienia ma za zadanie pomagać im w każdej sytuacji i monitorować ich proces usamodzielnienia.

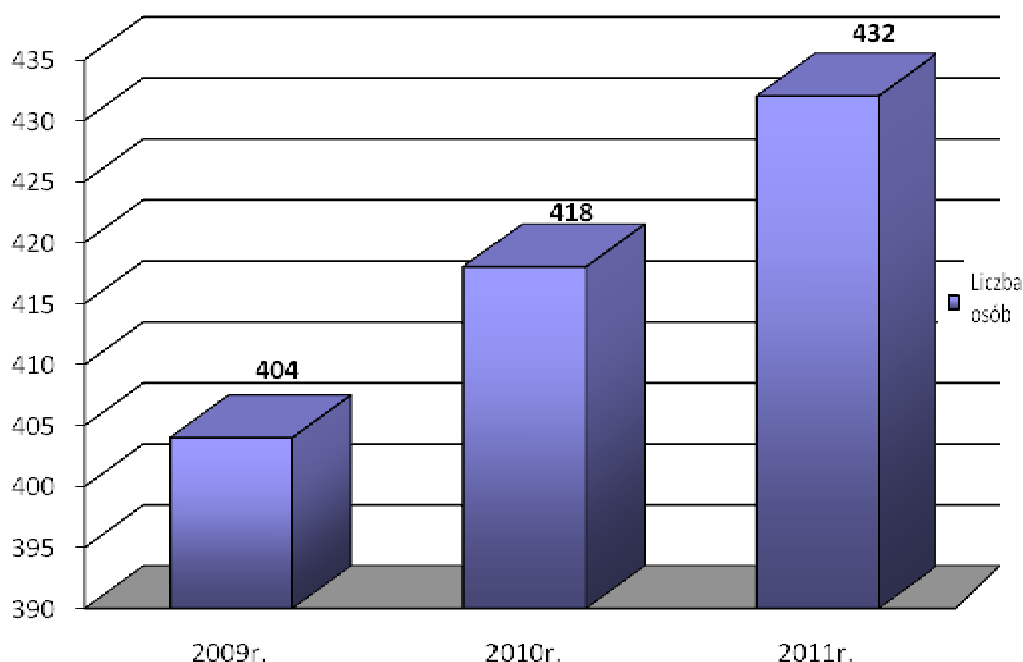
Na funkcjonowanie mieszkań chronionych w roku 2011 wydatkowano środki w wysokości 21,5 tys. zł.

3.1.12. Składki zdrowotne

Zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały, realizujące kontrakt socjalny, bezdomne wychodzące z bezdomności oraz osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej, funkcjonującym w okresie I-V.2011r.

Dotyczy to osób, które nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu.

Wykres nr 8 Składki zdrowotne w latach 2009-2011

W porównaniu z rokiem 2010 liczba osób, za które są opłacane składki zdrowotne na mocy ustawy o pomocy społecznej dość znacznie wzrosła. Na składki zdrowotne opłacane za 432 osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej, 13 osób realizujących kontrakt socjalny, 1 osobę bezdomną wychodzącą z bezdomności i 7 osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w CIS w roku 2011 wydatkowano kwotę 150,9 tys. zł.

3.2. Zadania zlecone gminie

3.2.1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizowane przez Ośrodek jako zadanie zlecone gminie, mają na celu uczenie oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia lub rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, takich jak:

- samoobsługa, wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych (w tym umiejętność utrzymania i prowadzenia domu),
- dbałość o higienę i wygląd,
- utrzymanie kontaktów z otoczeniem,
- wspólne organizowanie i spędzanie wolnego czasu,
- korzystanie z usług różnych instytucji.

W roku 2011 specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były przez jedną osobę zatrudnioną na umowę o pracę oraz w zależności od potrzeb, od 11. do 13. osób miesięcznie zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia. Umowy podpisywano z terapeutami prowadzącymi indywidualne zajęcia z osobami z autyzmem.

Wszyscy terapeuci współpracujący z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Koszalinie posiadali wykształcenie wyższe magisterskie, podyplomowe oraz ukończyli dodatkowe specjalizacje, szkolenia lub warsztaty z zakresu między innymi:

- fizjoterapii,
- oligofrenopedagogiki,
- edukacji i terapii dzieci z zaburzeniami rozwoju,
- rehabilitacji i edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- pedagogiki opiekuńczo - wychowawczej,
- pedagogiki terapeutycznej,
- kinezylogii edukacyjnej,
- kształcenia zintegrowanego,
- pedagogiki specjalnej,
- pomocy psychologicznej,
- terapii behawioralnej dzieci i młodzieży z autyzmem,

– logopedii.

Tabela nr 12 Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2009-2011:

Rodzaj świadczenia	Liczba osób w roku 2009	Liczba osób w roku 2010	Liczba osób w roku 2011
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	21	23	23
w tym: osoby z autyzmem	19	19	19

Z analizy danych zawartych w tabeli nr 12 wynika, że w porównaniu z ubiegłym rokiem liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym osób z autyzmem objętych terapią indywidualną, nie zmieniła się.

Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi określała tabela odpłatności zawarta w Rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Koszt jednej roboczogodziny ww. usług (w wysokości 29,04 zł) określało Zarządzenie Nr 13 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie z dnia 14 stycznia 2011 roku.

W roku 2011 na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wydatkowano kwotę 191,7 tys. zł.

3.2.2. Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki

Jednym z zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wypłacanie wynagrodzenia dla opiekuna za sprawowanie opieki (art. 18 ust. 1 pkt. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej). Sąd opiekuńczy przyznaje opiekunowi za sprawowanie opieki na jego żądanie stosowne wynagrodzenie okresowe albo wynagrodzenie jednorazowe gdy opieka ustaje lub opiekun zostaje z niej zwolniony. Wynagrodzenie w pierwszej kolejności pokrywa się z dochodów lub z majątku osoby, nad którą opieka została ustanowiona, a jeżeli osoba ta nie ma odpowiednich dochodów lub majątku, wynagrodzenie jest pokrywane ze środków publicznych na podstawie przepisów o pomocy społecznej.

W roku 2011 wypłacono wynagrodzenie za sprawowanie opieki 3. opiekunom prawnym sprawującym opiekę nad trzema osobami, na łączną kwotę 3,5 tys. zł.

3.2.3. Świadczenia rodzinne, pielęgnacyjne i fundusz alimentacyjny

Obok działalności w sferze pomocy społecznej od 01.05.2004r. Ośrodek realizuje dodatkowe zadania, określane często jako system świadczeń pieniężnych na rzecz rodziny. System ten obejmuje wypłatę świadczeń rodzinnych oraz świadczeń alimentacyjnych, które stanowią zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

3.2.3.1. Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne są obligatoryjnymi świadczeniami udzielanymi na roczne okresy zasiłkowe. W okresie sprawozdawczym wypłacano świadczenia przyznane na okres od 1 listopada 2010 roku do 30 października 2011 roku (tzw. okres zasiłkowy 2010/2011) oraz przyznano świadczenia na okres od 1 listopada 2011 roku do 30 października 2012 roku (tzw. okres zasiłkowy 2011/2012).

Do ustawowego katalogu świadczeń rodzinnych należą:

- zasiłek rodzinny
- dodatki do zasiłku rodzinnego:
  - § urodzenia dziecka,
  - § opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
  - § samotnego wychowywania dziecka,
  - § wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
  - § kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
  - § rozpoczęcia roku szkolnego,
  - § podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
- świadczenia opiekuńcze:
  - § zasiłek pielęgnacyjny,
  - § świadczenia pielęgnacyjne,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Rodzaje udzielanych świadczeń i ich wysokość przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 13 Rodzaj i wysokość świadczeń rodzinnych wypłacanych w roku 2010

Typ świadczenia	Wysokość świadczenia
I. Zasiłek rodzinny	- 68 zł miesięcznie na dziecko w wieku do 5 lat - 91 zł miesięcznie na dziecko w wieku 6-18 lat - 98 zł miesięcznie na dziecko w wieku 18-24 lata
II. Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:	
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	- 400 zł miesięcznie
urodzenia dziecka	- 1.000 zł jednorazowo na dziecko
samotnego wychowywania dziecka	- 170 zł miesięcznie, nie więcej niż 340 zł na wszystkie dzieci - w przypadku dziecka niepełnosprawnego kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko, nie więcej niż o 160 zł na wszystkie dzieci
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	- 60 zł miesięcznie na dziecko w wieku do 5 lat - 80 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 lat
rozpoczęcia roku szkolnego	- 100 zł jednorazowo na każde dziecko
nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	- 50 zł miesięcznie (dojazd) na każde dziecko - 90 zł miesięcznie (zamieszkanie w internacie) na dziecko
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	- 80 zł miesięcznie na trzecie i kolejne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego
III. Świadczenia opiekuńcze:	
zasiłek pielęgnacyjny	- 153 zł miesięcznie
świadczenie pielęgnacyjne	- 520 zł miesięcznie
IV. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka tzw. becikowe	- 1.000 zł jednorazowo

Powyższe świadczenia przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przepisy o zezwoleniach i zgodach na przebywanie, pobyt, zamieszkanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Świadczenia przysługują wyżej wymienionym osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne.

Głównym kryterium uprawniającym do świadczeń rodzinnych w postaci zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku, obok posiadania dziecka na utrzymaniu, jest przeciętny miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie z roku kalendarzowego poprzedzającego okres zasiłkowy. Kryterium dochodowe dotyczy dochodu netto, tj. po odliczeniu podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne i wynosi

504 zł na osobę (lub 583 zł, jeśli w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne). Wysokość kryterium dochodowego nie jest zmieniona od 2004 roku.

W przypadku świadczeń opiekuńczych jakimi są: zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne, uprawnienie nie jest zależne od dochodu.

Świadczenie pielęgnacyjne w wysokości 520 zł miesięcznie przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny,
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Osobie innej niż spokrewniona w pierwszym stopniu, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy nie ma osoby spokrewnionej w pierwszym stopniu albo gdy osoba ta nie jest w stanie sprawować opieki, o której mowa wyżej.

W związku z szerszym kręgiem osób uprawnionych do świadczeń pielęgnacyjnych, w 2011 roku odnotowano znaczny wzrost liczby osób uprawnionych do tychże świadczeń. Według stanu na 31 grudnia 2011 roku uprawnienia do świadczeń pielęgnacyjnych posiadało 316 osób, w tym z tytułu sprawowania opieki na dzieckiem 197 osób, natomiast do sprawowania opieki nad innym członkiem rodziny 119 osób (w zdecydowanej większości jest to opieka sprawowana nad rodzicem).

W przypadku ustalenia uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego wnioskodawca może ubiegać się o opłacanie składek zdrowotnych oraz emerytalno-rentowych. Obowiązek opłacania składek za wnioskodawcę wynika z:

- art. 66 ust. 1 pkt 28), art. 73 pkt 10), art. 75 ust. 11, art. 81 ust. 8 pkt 9) oraz art. 86

- ust. 1 pkt 9) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.08.164.1027 j.t. z późn. zm.) – w przypadku składek zdrowotnych,
- w art. 6 ust. 2a, 2b i 2c ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.09.205.1585 j.t. z późn. zm.). – w przypadku składek emerytalno-rentowych; składki należy opłacać do uzyskania odpowiednio 20 dla kobiety i 25-letniego dla mężczyzny okresu składkowego.

Drugim świadczeniem opiekuńczym jest zasiłek pielęgnacyjny.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje (w kwocie 153,00 zł miesięcznie):

- 1) niepełnosprawnemu dziecku,
- 2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 3) osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

W roku 2011 przyjęto 5 497 wnioski o świadczenia rodzinne, w tym 3 294 o zasiłki rodzinne z dodatkami, 587 o zasiłki pielęgnacyjne, 194 o świadczenie pielęgnacyjne, 1 101 o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka oraz 321 wnioski o pomoc finansową dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne.

Tabela nr 14 Liczba wniosków przyjętych w 2011 roku w porównaniu do roku 2009 i 2010

Rodzaj świadczenia	Liczba przyjętych wniosków		
	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Wniosek o zasiłek rodzinny	5126	3437	3294
Wniosek o zasiłek pielęgnacyjny	516	599	587
Wniosek o świadczenie	181	234	194

pielęgnacyjne			
Wniosek o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka	1008	1034	1101
Razem	6831	5304	5497

Z powyższego zestawienia wynika, że w roku 2011 złożono o 193 wnioski więcej niż w roku poprzednim. Znaczna liczba wniosków w roku 2009 wynikała z konieczności „podwójnego” składania wniosków z uwagi na m.in. zmianę terminu obowiązywania okresu zasiłkowego i zmianę zasady wypłacania dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

W roku 2011 wydano 6 521 decyzji administracyjnych w sprawie świadczeń rodzinnych (o 166 więcej niż w roku poprzednim), w tym 269 decyzji odmawiało przyznania świadczeń w większości z powodu przekroczenia kryterium dochodowego.

Poniżej przedstawiono zestawienie liczby osób korzystających z poszczególnych rodzajów świadczeń rodzinnych w roku 2011 w porównaniu do roku 2009 i 2010.

Tabela nr 15 Zestawienie liczby osób korzystających ze świadczeń w latach 2009 – 2011

Wyszczególnienie	Liczba osób korzystających		
	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Zasiłki rodzinne	5523	4279	2833
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:			
urodzenia dziecka	381	352	324
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	431	370	322
samotnego wychowywania dziecka	349	288	271
kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	347	325	301
rozpoczęcia roku szkolnego	2728	1995	1865
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	100	75	65
wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	527	412	388
Zasiłek pielęgnacyjny	1675	2114	2124
Świadczenie pielęgnacyjne	168	244	348
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	1114	1030	1089

Z zestawienia wynika, że dla zdecydowanej większości świadczeń obserwowana jest tendencja malejąca liczby osób uprawnionych, natomiast wzrost liczby osób uprawnionych odnotowano w przypadku zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka. Jest to wynikiem braku zmiany kryterium dochodowego od 2004 roku, a w związku z tym coraz mniejszą liczbą rodzin

kwalifikującą się do pomocy w ramach świadczeń rodzinnych, a także coraz większą liczbą niepełnosprawnych dzieci i dorosłych. Nadto świadczenia, dla których zaobserwowano wzrost liczby osób uprawnionych nie są zależne od dochodu.

Poniżej przedstawiono wydatki poniesione na świadczenia rodzinne oraz składki emerytalno-rentowe i zdrowotne.

Tabela nr 16 Wydatkowane kwoty na świadczenia rodzinne w roku 2011 w porównaniu do roku 2009 i 2010.

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki		
		2009 rok (w tys. zł)	2010 rok (w tys. zł)	2011 rok (w tys. zł)
1.	Zasiłki rodzinne	3 491,7	4 286,8	3 910,1
2.	Dodatki do zasiłku rodzinnego w tym z tytułu:	3 244,8	3 036,6	2 747,2
2.1.	urodzenia dziecka	381,0	361,0	333,0
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1 245,3	1 097,6	938,2
2.4.	samotnego wychowania dziecka	568,9	560,8	531,9
2.5.	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	260,5	244,9	226,8
2.6.	rozpoczęcia roku szkolnego	286,3	296,8	280,6
2.7.	podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	41,5	38,2	34,1
2.8.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	461,3	437,3	402,6
3.	Zasiłek pielęgnacyjny	3 221,5	3 319,0	3 432,9
4.	Świadczenie pielęgnacyjne	722,6	1 216,0	1 706,6
5.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	1 011,0	1 053,0	1 120,0
	Razem świadczenia rodzinne	11 691,6	12 911,4	12 916,8
6.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	150,0	259,6	261,9
7.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	34,9	62,0	87,7
	Razem składki (świadczeniobiorcy)	184,9	321,6	349,6
	Ogółem	11 876,5	13 233,0	13266,4

Zasiłki rodzinne.

W roku 2011 nastąpiło zmniejszenie wydatków na zasiłki rodzinne o kwotę 376,6 tys. zł w stosunku do roku 2010, z uwagi na znacznie mniejszą niż w roku 2010 liczbą osób kwalifikujących się z powodów dochodowych do ww. zasiłku.

Dodatki do zasiłku rodzinnego.

Ogółem w roku 2011 wypłacono dodatków do zasiłku rodzinnego na kwotę o 289,4 tys. zł niższą niż w roku 2010, w tym o 159,4 tys. zł dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

Zasiłek pielęgnacyjny.

W roku 2011 wypłacono o 113,9 tys. zł więcej tytułem zasiłku pielęgnacyjnego niż w roku 2010 (każde świadczenie to kwota 153 zł). Można stwierdzić, że coraz większa liczba osób posiada uprawnienia do zasiłku, czyli posiada orzeczoną niepełnosprawność umiarkowaną lub znaczną. Tendencja rosnąca w liczbie i kwocie wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych utrzymuje się od co najmniej 5 lat.

Świadczenie pielęgnacyjne.

W roku 2011 wypłacono o 490,6 tys. zł więcej świadczeń pielęgnacyjnych niż w roku 2010 dla odpowiednio większej liczby uprawnionych o 104 osoby. Znaczny wzrost wypłaconej kwoty był spowodowany zmianą regulacji prawnych, które zwiększyły krąg osób uprawnionych.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

W roku 2011 wypłacono o 67 tys. zł więcej na ww. zapomogi niż w roku 2010 (łącznie wypłacono w 2011 roku 1120 tych świadczeń).

Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, składki na ubezpieczenia zdrowotne.

Ogółem z tytułu ww. składek wydatek Ośrodka zwiększył się o 28 tys. zł w roku 2011 w porównaniu do roku 2010. Było to konsekwencją wzrostu liczby osób wnioskujących o opłacanie tych składek, a także wzrostem liczby wypłacanych świadczeń.

Łącznie tytułem świadczeń rodzinnych oraz składek emerytalnych i zdrowotnych Ośrodek w roku 2011 wydatkował o 33,4 tys. zł więcej niż w roku 2010.

Rządowy program wspierania osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne.

Rada Ministrów uchwałą z dnia 27 września 2011r., na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej, ustanowiła rządowy program wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne. Natomiast Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 2011 roku określa szczegółowe warunki udzielania pomocy finansowej, realizowanej w ramach ww. rządowego programu, wskazując m.in. realizatora programu tj. organ w rozumieniu ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych. Pomoc jest finansowana z budżetu państwa a jej realizacja jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez gminy.

Prawo do pomocy przysługiwało osobie , która posiadała ustalone za miesiąc listopad lub grudzień 2011r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i przyznawana była niezależnie od dochodu w wysokości 100 zł miesięcznie.

W związku z powyższym przyjęto 321 wniosków o przyznanie ww. pomocy oraz wypłacono w okresie od listopada do grudnia 2011 roku 304 osobom uprawnionym kwotę 59,8 tys. zł.

3.2.3.2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Od 1 października 2008 roku Ośrodek realizuje zadania wynikające z przepisów ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Przepisy ustawy mają na celu m.in. wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów przy jednoczesnym działaniu zmierzającym do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

- osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo,
- jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725,00 zł.

Ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego. Wniosek

należy złożyć w Ośrodku ze względu na miejsce zamieszkania. Osobą uprawnioną jest osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji to egzekucja, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia lub prowadzenia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenie alimentacyjne wypłacane jest przez okres świadczeniowy w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, lecz nie wyższej niż 500,00 zł. Okres świadczeniowy, to okres na jaki ustala się prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, tj. od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują jeżeli osoba uprawniona:

- została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w rodzinie zastępczej,
- zawarła związek małżeński.

W roku 2011 wydano 1 621 decyzji w sprawie funduszu alimentacyjnego, w tym tylko 49 odmawiających oraz 44 pozostawiających sprawę bez rozpatrzenia oraz dodatkowo 1374 decyzji zobowiązujące dla dłużników alimentacyjnych (522 więcej niż w roku poprzednim).

Liczbę wniosków oraz kwoty wypłaconych świadczeń dotyczących funduszu przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 17 Liczba wniosków oraz kwoty wypłaconych świadczeń w latach 2009 - 2011

Wyszczególnienie	2009 rok		2010 rok		2011 rok	
	kwota świadczeń (w tys. zł)	liczba wniosków	kwota świadczeń (w tys. zł)	liczba wniosków	kwota świadczeń (w tys. zł)	liczba wniosków
Fundusz alimentacyjny (od 1.10.2008 r.)	4 566,3	1 174	4 890,7	1 221	5 188,6	1 277

Zwiększenie wydatków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego było wynikiem większej liczby złożonych wniosków oraz odnotowywaną tendencją do podwyższania zasądzonych kwot alimentów od osób zobowiązanych do alimentacji.

3.2.3.3. Obsługa dłużników alimentacyjnych.

Dłużnikiem alimentacyjnym, w rozumieniu ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, jest osoba zobowiązana do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, przeciwko której egzekucja okazała się bezskuteczna. Organem właściwym dłużnika jest prezydent miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego.

Organ właściwy dłużnika wykonuje niżej wymienione czynności:

- 1) po otrzymaniu wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika, organ dłużnika przeprowadza wywiad alimentacyjny oraz przyjmuje oświadczenie majątkowe,
- 2) przekazuje komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność egzekucji, w szczególności ustalone w wywiadzie i oświadczeniu,
- 3) podczas wywiadu upoważniony pracownik ustala, z jakich powodów dłużnik nie może wywiązać się z zobowiązań, jeśli powodem jest brak zatrudnienia organ dłużnika:
  - zobowiązuje dłużnika do zarejestrowania się w PUP,
  - informuje właściwy PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika,
- 4) w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił złożenia oświadczenia majątkowego, zarejestrowania się w PUP, bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia odpowiedniego zatrudnienia, organ właściwy dłużnika składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 k.k. oraz kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

Poza czynnościami wynikającymi wprost z zapisów ustawy niezbędne są do wykonania dodatkowe czynności administracyjne i merytoryczne, konieczne do prawidłowej obsługi zadania, takie jak:

- 1) ustalanie miejsca zamieszkania, pełnych danych osobowych, ustalenie, czy dłużnik korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej (z wewnętrznych aplikacji Ośrodka),
- 2) rozliczanie finansowe dłużników tj. wysokości zobowiązań w podziale na właściwe instytucje, rozliczanie wpłat od komorników i dłużników,

3) prowadzenie postępowania administracyjnego w egzekucji tj. m.in. wystawianie upomnień oraz tytułów wykonawczych, korespondencja z komornikami skarbowymi, aktualizacja wysokości zobowiązania; od listopada 2011 roku czynności dotyczące egzekucji administracyjnej wykonuje pracownik Prezydenta Miasta Koszalina, po uprzednim administracyjno-technicznym przygotowaniu właściwych dokumentów przez pracownika Działu świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych MOPS.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek posiadał zarejestrowanych 1672 dłużników alimentacyjnych w ramach funduszu alimentacyjnego (wg stanu na 31 grudnia 2011r.), w tym dla 478 dłużników właściwym do podejmowania działań jest inny organ niż Prezydent Miasta Koszalina lub organ jest nieustalony (dla 154 osób z 478 nie jest znany organ właściwy - brak wiedzy o miejscu pobytu, lub dłużnik przebywa w zakładzie karnym).

W części dotyczącej dłużników alimentacyjnych podejmowano m.in. niżej wymienione czynności:

- występowało z wnioskami do Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie o aktywizację zawodową dłużnika alimentacyjnego (20 wniosków),
- występowało z wnioskami o udostępnienie danych osobowych, m.in. do biur ewidencji ludności,
- występowało do Prezydenta Miasta Koszalina o zatrzymanie prawa jazdy (53 wnioski) oraz o zwrot zatrzymanego prawa jazdy (23 wnioski); wnioski realizowane były przez Wydział Komunikacji UM,
- występowało do właściwych komisariatów policji z wnioskami o ściganie za przestępstwo uporczywego uchylania się od obowiązku alimentacyjnego (329 wniosków),
- przekazywano komornikowi sądowemu informacje istotne dla skuteczności egzekucji,
- występowało do sądów rejonowych o ustanowienie przedstawiciela dla osoby nieznanej z miejsca pobytu,
- wystawiono 575 upomnień dla dłużników oraz 863 tytułów wykonawczych.

Dłużnicy alimentacyjni zostali wpisani do Biura Informacji Gospodarczej, zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych

i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2010 r. Nr 81 poz. 530). Stany zadłużenia dłużników alimentacyjnych są aktualizowane.

3.2.4. Prowadzenie środowiskowych domów samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy pełnią rolę ośrodków wsparcia dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi i spełniają zadania opiekuńczo-terapeutyczno-rehabilitacyjne. Realizują zadania z zakresu administracji rządowej, stąd ich działalność jest finansowana z budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego.

Środowiskowy dom samopomocy przeznaczony jest dla osób w wieku od 18 do 60 lat przewlekle psychicznie chorych oraz dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, które nie wymagają leczenia stacjonarnego, ale w życiu codziennym mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem w środowisku.

Celem działalności środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest:

- stworzenie miejsca dającego osobom po kryzysie psychicznym poczucie bezpieczeństwa, akceptacji społecznej,
- budowa społeczności opartej na zasadzie wzajemnej życzliwości, poprawa jakości życia i samodzielności,
- wspieranie postaw samopomocy,
- aktywizacja poprzez rozbudzenie i podtrzymanie zainteresowań własnych,
- podnoszenie poziomu aktywności fizycznej, psychicznej oraz twórczej,
- podnoszenie kompetencji w zakresie umiejętności życia z problemami zdrowotnymi, zaradności życiowej, umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- aktywizacja zawodowa,
- integracja poprzez nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktów ze społecznością lokalną, promocja problematyki zdrowia psychicznego w społeczności lokalnej,
- wyrabianie i podtrzymywanie u uczestników zainteresowań życiem społecznym i kulturalnym.

Cele działalności realizowane są poprzez terapię zajęciową indywidualną i grupową oraz różnego rodzaju treningi, prowadzenie rehabilitacji psychospołecznej, motywowanie chorego do aktywności w pełnieniu ról społecznych i zawodowych, wspieranie w sytuacjach kryzysowych, organizowanie w środowisku pomocy ze strony rodziny, stosowanie różnych form integracyjnych poprzez zajęcia rekreacyjne, sportowe, kulturalne.

W strukturze MOPS w Koszalinie funkcjonowały 2 środowiskowe domy samopomocy:

- Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 1 „Odrodzenie” przy ul. Odrodzenia 34,
- Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 2 „Przyszłość” przy ul. Łużyckiej 12A.

W okresie od 01.01.2011r. do 31.12.2011r. w zajęciach ŚDS Nr 1 uczestniczyło 29 osób, a w ŚDS Nr 2 uczestniczyły 32 osoby.

Ośrodki czynne są codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 16.00.

Przyznanie pomocy w formie pobytu w Ośrodkach: Środowiskowych Domach Samopomocy Nr 1 i Nr 2 odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez MOPS, po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego na wniosek osoby zainteresowanej.

W celu poprawy funkcjonowania uczestników w różnych sferach życia, prowadzone były w pracowniach różnorodne zajęcia i treningi:

- 1) zajęcia z zakresu treningów umiejętności praktycznych i społecznych:
  - trening z zakresu umiejętności rozwiązywania problemów międzyludzkich,
  - trening z zakresu porozumiewania się,
  - trening asertywności,
  - trening kreatywności,
  - trening kulinarny z elementami treningu budżetowego,
  - trening umiejętności poszukiwania pracy,
- 2) zajęcia z zakresu terapii zajęciowej:
  - zajęcia plastyczne:
    - § rysunek,
    - § malarstwo,
    - § przygotowywanie dekoracji i prac okolicznościowych różnymi technikami,
  - rękodzieło i makrama, haft i krawiectwo:

- § nabywanie sprawności manualnej,
  - § rozwijanie wyobraźni przestrzennej,
  - § wyszywanie i haftowanie różnymi technikami,
  - zajęcia w zakresie stolarstwa (wykonywanie przedmiotów użytku codziennego, ramek, ozdób i zabawek), elektrotechniki (naprawa przedmiotów użytkowych), ślusarstwa, szewstwa i rymarstwa (naprawa przedmiotów codziennego użytku, wykonywanie ozdób i drobnych przedmiotów),
  - zajęcia informatyczne i poligraficzne,
- 3) zajęcia z zakresu poradnictwa psychologicznego i psychoedukacji:
- indywidualne konsultacje z psychologiem dla uczestników oraz ich opiekunów,
  - indywidualne poradnictwo konsultanta psychiatry,
  - psychoedukacja,
  - trening lekowy,
- 4) zajęcia z zakresu treningu spędzania czasu wolnego, aktywizacji społecznej i turystyki:
- wspólne wycieczki o charakterze turystyczno- krajoznawczym,
  - zajęcia ruchowe o charakterze rekreacyjnym,
  - wspólne wyjścia i wyjazdy na imprezy kulturalne,
- 5) zajęcia zmierzające do integracji:
- systematyczne zebrania społeczności,
  - wspólne obchody ważnych dla społeczności uroczystości i rocznic,
  - dokumentacja życia społeczności w formie kroniki ŚDS.

W roku 2011 odbyło się szereg imprez sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, w których brali udział lub organizowali uczestnicy ŚDS-ów:

- spotkanie wigilijne,
- zabawa karnawałowa, walentynkowa, andrzejkowa uczestników,
- cykl spotkań: „Poznajemy państwa Unii Europejskiej”, „Gość w dom”,
- spotkania z okazji Dnia Kobiet,
- śniadanie wielkanocne z zaproszonymi gośćmi,
- spotkanie wigilijne z zaproszonymi gośćmi,
- uczestnictwo w obchodach Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie,
- uczestnictwo w Jarmarku Jamneńskim,

- wyjazd na festiwal piosenki pt. „Wesołe nutki” do Bobolic,
- wyjazd integracyjny z rodzinami i przyjaciółmi uczestników do Mostowa,
- wycieczka do Trójmiasta,
- wyjścia do teatru na spektakle: „Romeo i Julia”, „Tajemniczy ogród”,
- wyjścia do Multikina,
- udział w VIII Europejskim Festiwalu Filmów „ Integracja Ty i Ja”,
- udział w Plenerze Malarskim w Osiekach,
- udział w wystawach malarskich w koszalińskich galeriach,
- udział w wystawach organizowanych w Bibliotece Publicznej,
- spotkania z poezją i piosenką z udziałem zaproszonych gości.

Budżet ŚDS Nr 1 „ Odrodzenie” w 2011 roku wyniósł 301,2 tys. zł, w tym środki z budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego – 277,7 tys. zł, środki Miasta – 23,5 tys. zł.

Na działalność ŚDS Nr 2 „Przyszłość” wydatkowano w 2011 roku środki finansowe w wysokości 255,3 tys. zł , w tym ze środków Wojewody Zachodniopomorskiego – 249,1 tys. zł, środków Miasta – 6,2 tys. zł.

W Koszalinie funkcjonuje jeszcze jeden Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Budowniczych 6, który prowadzony jest przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Koszalinie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie kieruje osoby do tego Ośrodka po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i wydaniu decyzji administracyjnej.

3.2.5. Pomoc dla rodzin poszkodowanych w wyniku klęski żywiołowej

W roku 2011 w ramach realizacji programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2011 roku huraganu, deszczu nawalnego lub przymrozków wiosennych, został wypłacony jeden zasiłek celowy. Pomoc udzielono rodzinie rolniczej w związku ze zniszczeniami upraw w gospodarstwie rolnym spowodowanych wiosennymi przymrozkami.

Koszt realizacji zadania wyniósł 2,5 tys. zł.

3.3. Zadania własne powiatu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania własne powiatu, a w szczególności:

- organizuje opiekę w rodzinach zastępczych,
- realizuje postanowienia sądu dotyczące umieszczenia małoletnich i nieletnich w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- przeprowadzał wywiady środowiskowe w rodzinach biologicznych, w rodzinach zastępczych, w Rodzinnych Domach Dziecka,
- monitoruje sytuację opiekuńczo - wychowawczą dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, Rodzinnych Domach Dziecka,
- obejmuje pracą socjalną rodziny zastępcze i rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- prowadzi postępowania i wydaje decyzje dotyczące udzielania pomocy związanej z pełnieniem funkcji rodziny zastępczej,
- przyznaje pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie w formie rzeczowej,
- przygotowuje i przekazuje do Sądu Rejonowego opinię na temat kandydatów na rodziny zastępcze,
- przygotowuje i przekazuje do Sądu Rejonowego ocenę sytuacji opiekuńczo - wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz sprawozdanie z funkcjonowania rodziny zastępczej,
- przygotowuje projekty porozumień między powiatami, w sprawach umieszczania dzieci pochodzących z innych powiatów w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Koszalina oraz dzieci pochodzących z terenu Miasta Koszalina umieszczonych na terenie innych powiatów oraz prowadzi merytoryczną obsługę tych porozumień wraz z ponoszonymi wydatkami na ich utrzymanie, tj:
  - § przygotowuje i kompletuje dokumenty niezbędne do zawarcia porozumień,
  - § dokonuje uzgodnień z powiatami odnośnie zawieranych porozumień,
- przygotowuje skierowania dotyczące umieszczenia dzieci w Rodzinnych Domach Dziecka na terenie Miasta Koszalin,

- przeprowadza wywiady środowiskowe u rodziców biologicznych dotyczące odpłatności za pobyt dziecka lub osoby pełnoletniej w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego i ustala odpłatność rodziców biologicznych dziecka, z tytułu umieszczenia go w rodzinie zastępczej oraz zwalnia z odpłatności,
- prowadzi merytoryczną obsługę zawodowych rodzin zastępczych, tj.:
  - § przygotowuje miesięczne ewidencje pobytu dzieci umieszczonych w zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego,
  - § przeprowadza analizę zaświadczeń lekarskich dotyczących zdolności do pracy zawodowych rodzin zastępczych,
  - § przeprowadza analizę kwartalnych sprawozdań dotyczących pobytu dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych,
  - § przygotowuje i kompletuje dokumenty do zawierania umów z rodzinami zawodowymi,
  - § organizuje spotkania z rodzinami zawodowymi (doradztwo, szkolenia),
- organizuje imprezy okolicznościowe dla dzieci z rodzin zastępczych,
- uczestniczył w szkoleniach dla rodzin zastępczych organizowanych przez Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy w Koszalinie (funkcjonował pod taką nazwą do 31.12.2011r.), Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie oraz Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- współpracuje z Ośrodkiem Adopcyjno - Opiekuńczym w Koszalinie w ramach zespołu oceny sytuacji dziecka,
- podejmuje działania na rzecz pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze.

3.3.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych

Zgodnie z obowiązującymi przepisami dziecka pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, powiat zobowiązany jest zapewnić opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo - wychowawczej. Rodzicielstwo zastępcze jest formą czasowej opieki nad dzieckiem, które zostaje umieszczone w rodzinie zastępczej na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego. Rodzina zastępcza w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Pełnienie funkcji

rodziny zastępczej ustaje z mocy prawa, z dniem osiągnięcia przez dziecko pełnoletności lub w sytuacji rozwiązania rodziny zastępczej przez sąd który uzna, że ustały przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej.

W 2011 roku w Koszalinie funkcjonowało 180 rodziny zastępcze, w których umieszczonych było 310 dzieci.

Tabela nr 18 Rodziny zastępcze w latach 2009-2011

	2009 rok		2010 rok		2011 rok	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze	179	299	163	284	180	310
W tym:						
- spokrewnione z dzieckiem	137	180	127	166	139	178
- niespokrewnione z dzieckiem	27	40	23	27	29	39
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego	4	15	4	32	4	35
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze	8	61	7	57	6	56
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne specjalistyczne rodziny zastępcze	3	3	2	2	2	2

W roku 2011 powstało 27 nowych rodzin, w tym:

- 21 spokrewnionych,
- 6 niespokrewnionych.

Pogotowia rodzinne

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w rodzinie takiej umieszcza się nie więcej niż troje dzieci na pobyt okresowy do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, nie dłużej jednak niż na okres 12 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach pobyt dziecka może być

przedłużony o 3 miesiące. Pogotowie rodzinne nie może odmówić przyjęcia dziecka w wieku do 10 lat, jeżeli zostało doprowadzone przez policję. Dziecko pozostaje w tej rodzinie do czasu wydania orzeczenia przez Sąd Rejonowy.

Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego w okresie pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości 1 564,65 zł (95% podstawy 1 647,00 zł). Z dniem przyjęcia pierwszego dziecka miesięczne wynagrodzenie wzrasta do 2 635,20 zł (160% podstawy 1 647,00zł). Wynagrodzenie to zwiększa się jeszcze o 329,40 zł (20% podstawy 1 647,00 zł), jeżeli w rodzinie zastępczej przebywa w okresie dłuższym niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub conajmniej jedno dziecko poniżej 7 lat, lub posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, lub niedostosowane społecznie.

W 2011 roku 18 dzieci opuściło pogotowie rodzinne: 3 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 4 dzieci umieszczono w placówce opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego, 2 dzieci zostało umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, 9 dzieci przekazano do adopcji.

Rodziny zawodowe wielodzietne

W zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem wielodzietnej rodzinie zastępczej można umieścić w tym samym czasie nie mniej niż troje i nie więcej niż sześcioro dzieci, a w przypadku umieszczenia rodzeństwa, liczba dzieci w takiej rodzinie może ulec zwiększeniu.

Rodziny te otrzymują wynagrodzenie miesięczne z tytułu świadczonej opieki i wychowania w wysokości do 2 635,20 zł (do 160% podstawy 1 647,00 zł), nie mniej jednak niż 1 564,65 zł (95% podstawy 1 647,00 zł). Wysokość wynagrodzenia zależy od liczby dzieci umieszczonych w rodzinie, a także ze względu na szczególne potrzeby dziecka np. jego niepełnosprawność, wiek dziecka, czas pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz stałe podnoszenie kwalifikacji przez osoby pełniące funkcję takiej rodziny zastępczej, co przyjęto Zarządzeniem Nr 41 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie z dnia 28.04.2008r.

W 2011 roku z ww. rodziny zastępczej 9 dzieci zostało przekazanych do adopcji, 4 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 4 dzieci przeszło do innej rodziny zastępczej oraz 1 umieszczone zostało w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Rodziny zawodowe specjalistyczne

W zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem specjalistycznej rodzinie zastępczej umieszcza się dzieci niedostosowane społecznie z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji. W rodzinie tej może wychowywać się w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci.

Wysokość miesięcznego wynagrodzenia dla rodziny specjalistycznej świadczącej opiekę i wychowanie wynosi do 2 635,20 zł (do 160% podstawy 1 647,00 zł), nie mniej jednak niż 1 564,65 zł (95% podstawy 1 647,00 zł). W 2011 roku funkcjonowały dwie rodziny zawodowe specjalistyczne, sprawujące opiekę nad dwojgiem niepełnosprawnych dzieci.

Świadczenia przyznane na dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej

Rodzinie zastępczej udziela się pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonego w niej dziecka.

Wyżej wymieniona pomoc udzielana jest w wysokości od 40% do 80% podstawy 1 647,00 zł (od 658,80 zł do 1 317,60 zł miesięcznie) pomniejszona o kwotę odpowiadającą 50% dochodu tego dziecka, nie mniej jednak niż 10% podstawy 1 647,00 zł, tj. 164,70 zł.

Wysokość przyznanej pomocy wynosi:

- 40% podstawy – w przypadku dzieci powyżej 7. Roku życia,
- 60% podstawy – w przypadku dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia,
- 80% podstawy – w przypadku dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności,
- 60% podstawy – w przypadku dziecka powyżej 7. roku życia do ukończenia 18. roku życia posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności, albo orzeczenie o umiarkowanym lub zncznym stopniu niepełnosprawności,
- 60% podstawy – w przypadku dziecka powyżej 7. roku życia do ukończenia 18. roku życia, umieszczonego w rodzinie zastępczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 26.10.1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2010r. Nr 33, poz. 178),
- 80% podstawy – w przypadku dziecka powyżej 7. roku życia do ukończenia 18. roku życia posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności, albo orzeczenie o umiarkowanym lub zncznym stopniu niepełnosprawności i umieszczonego

w rodzinie zastępczej na podstawie przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich,

- Pomniejszone o kwotę odpowiadającą 50% dochodu dziecka, nie mniej jednak niż 20% podstawy.

Niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza otrzymuje dodatkowo na każde umieszczone w niej dziecko 164,70 zł (10% podstawy 1 647,00 zł) z tytułu sprawowania osobistej opieki i jego wychowania.

Rodzina zastępcza może otrzymać jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka w wysokości do 2 470,50 zł (do 150% podstawy 1 647,00 zł).

W przypadku, gdy na skutek zdarzenia losowego dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej wymaga dodatkowej pomocy, rodzina zastępcza może otrzymać na częściowe pokrycie skutków tego zdarzenia:

- jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości do 823,50 zł (do 50% podstawy 1 647,00 zł) albo okresowe świadczenie pieniężne w wysokości do 823,50 zł (do 50% podstawy 1 647,00 zł) wypłacane przez okres trwania bezpośrednich skutków tego zdarzenia,
- pomoc w formie rzeczowej o wartości do 823,50 zł (do 50% podstawy 1 647,00 zł).

W 2011 roku z rodzin zastępczych 19 dzieci zostało adoptowanych, 14 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 9 dzieci umieszczono w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, proces usamodzielnienia rozpoczęło 18 wychowanków rodzin zastępczych.

Porozumienia

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej. Powiat prowadzący rodzinę zastępczą zawiera z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przyjętego dziecka porozumienie w sprawie ponoszenia i wysokości wydatków na jego utrzymanie.

W 2011 roku zawarto 7 porozumień w zakresie pokrywania kosztów utrzymania 7 dzieci z terenu Miasta Koszalin umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów (z powiatami: świdwińskim, sławieńskim, koszalińskim, słupskim) oraz 6 porozumień dotyczących dzieci pochodzących z innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Miasta Koszalin (z powiatem: kaliskim, świdwińskim, słupskim, koszalińskim, Miastem Słupsk). Środki na ten cel w formie dotacji przekazywane są przez Urząd Miejski.

3.3.2. Kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych

Dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę w całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej typu :

- interwencyjnego,
- socjalizacyjnego,
- rodzinnego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje postanowienia sądów w zakresie umieszczenia dziecka w placówce poprzez :

- wyszukiwanie odpowiedniej dla dziecka placówki,
- przeprowadzenie wywiadów środowiskowych, gromadzenie i przekazywanie niezbędnych dokumentów do placówki,
- współpracę z powiatowymi centrami pomocy rodzinie na terenie całej Polski w zakresie kierowania dzieci do wybranych placówek,
- współpracę z sądami, kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi.

Porozumienia

W przypadku umieszczania dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed skierowaniem do placówki opiekuńczo - wychowawczej, ponosi wydatki na jego utrzymanie, w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w tej placówce. Pomiędzy powiatem prowadzącym placówkę, a powiatem właściwym ze względu na miejsce

zamieszkania dziecka zawierane jest porozumienie w sprawie ponoszenia i wysokości wydatków na jego utrzymanie.

W 2011 roku w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów przebywało 21 dzieci z terenu Miasta Koszalin.

W 2011 roku zawarto 10 porozumień w sprawie umieszczenia 10 dzieci z terenu Miasta Koszalin z powiatami: nowomiejskim, białogardzkim, kamieńskim, człuchowskim, na terenie których funkcjonują placówki opiekuńczo - wychowawcze.

Koszt utrzymania dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w roku 2011 wyniósł 734.117,04 tys. zł. Obsługę finansową w formie dotacji świadczy Urząd Miejski w Koszalinie.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego

Ponadto w roku 2011 kierowane były dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego - Rodzinych Domów Dziecka.

Rodziny Dom Dziecka jest całodobową placówką opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego. W Rodzinnym Domu Dziecka umieszczane są dzieci, którym nie znaleziono rodziny zastępczej lub przysposabiającej, a w którym wychowuje się dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się. Istnieje możliwość wspólnego wychowania i zapewnienia opieki licznemu rodzeństwu. Wychowankowie mają zapewnione kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych. W placówce rodzinnej może przebywać od 4 do 8 dzieci. W szczególnie uzasadnionych przypadkach liczba dzieci może ulec zwiększeniu albo zmniejszeniu. Skierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej może nastąpić po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. Podstawą skierowania do placówki opiekuńczo – wychowawczej jest orzeczenie sądu o umieszczeniu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej albo wnioski rodziców lub opiekunów prawnych o umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Dziecko może przebywać w placówce do uzyskania pełnoletności, a po uzyskaniu pełnoletności, na dotychczasowych zasadach, do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęło naukę przed osiągnięciem pełnoletności. Placówką rodzinną kieruje dyrektor, który jest jednocześnie wychowawcą. W razie jego nieobecności, placówką rodzinną kieruje osoba wyznaczona przez podmiot prowadzący, w uzgodnieniu z dyrektorem.

Na terenie Miasta Koszalina funkcjonują dwa Rodzinne Domy Dziecka, podlegające bezpośrednio Urzędowi Miejskiemu w Koszalinie. W placówkach w roku 2011 przebywało 25 wychowanków. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2011 roku skierował do nich 6 dzieci. Proces usamodzielniania rozpoczęło 5 dzieci. Wydatki poniesione na utrzymanie placówek w 2011r. wyniosły 439.816,04 zł.

3.3.3. Udzielanie pomocy w integracji ze środowiskiem osobom pełnoletnim mającym trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, zakłady poprawcze, rodziny zastępcze.

Pomoc polegała na szeroko rozumianej pracy socjalnej, wyznaczeniu opiekuna osoby usamodzielniającej się, opracowaniu indywidualnego programu usamodzielnienia się, przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, przyznaniu pomocy na usamodzielnienie, pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej oraz pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym zapewnienia pobytu w mieszkaniu chronionym dla pełnoletnich wychowanków, którzy z różnych względów nie mogą powrócić do domów rodzinnych.

Pomoc ta może być przeznaczana na zaspokojenie ważnej potrzeby życiowej - na polepszenie warunków mieszkaniowych, pokrycie wydatków związanych z nauką itp., i jest przyznawana w formie:

- pomocy pieniężnej na usamodzielnianie – jej wysokość wynosi od 100% do 400% kwoty bazowej (1 647,00 zł), tj. od 1 647,00 zł do 6 588,00 zł, w zależności od rodzaju opuszczanej rodziny zastępczej lub placówki oraz czasu przebywania w środowisku zastępczym,
- pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki - przyznawana na okres pobierania nauki przez wychowanka, pomoc ta wynosi 30 % kwoty bazowej, tj. 494,10 zł i przysługuje nie dłużej niż do ukończenia 25 lat,

- pomoc na zagospodarowanie - przyznawana w formie rzeczowej i stanowi równowartość kwoty nie wyższej niż 300 % kwoty bazowej, tj. 4 941,00 zł; pomoc ta może być przyznana np. w postaci materiałów koniecznych do remontu, urządzeń gospodarstwa domowego, pomocy naukowych.

W 2011 roku proces usamodzielnienia rozpoczęło 18 wychowanków rodzin zastępczych, 5 wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, 5 wychowanków młodzieżowego ośrodka wychowawczego, oraz 4 z Zakładu Poprawczego.

Tabela nr 19 Liczba osób usamodzielnianych korzystających ze świadczeń w latach 2009-2011

Rodzaje świadczeń dla osób usamodzielnianych	Liczba osób		
	2009 rok	2010 rok	2011 rok
I. Usamodzielniani z rodzin zastępczych			
pomoc na kontynuację nauki	61	67	71
zagospodarowanie w formie rzeczowej	12	9	17
usamodzielnienie pieniężne	7	6	10
II. Usamodzielniani z placówek opiekuńczo - wychowawczych, zakładów poprawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych			
pomoc na kontynuację nauki	30	19	30
zagospodarowanie w formie rzeczowej	9	9	6
usamodzielnienie pieniężne	6	4	5

3.3.4. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udziela porad i konsultacji mieszkańcom Koszalina w zakresie poradnictwa prawnego, psychologicznego.

W roku 2011 udzielono łącznie 3439 porad i konsultacji indywidualnych.

Tabela nr 20 Liczba konsultacji udzielonych w roku 2011 z podziałem na formy poradnictwa specjalistycznego

Rodzaj pomocy	Liczba porad / konsultacji
Indywidualne porady prawne	1 844

Indywidualne konsultacje i diagnozy psychologiczne	1 595
Razem	3 439

Udzielono porad psychologicznych w formie konsultacji indywidualnych i grupowych w ramach pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, diagnostycznej, z zakresu:

- rozwiązywania aktualnych problemów życiowych,
- pomoc osobom zgłaszającym problemy takie jak: zaburzenia lękowe, depresje, trudne relacje z członkiem rodziny, problemy małżeńskie, samotność i izolacja, rozwód lub odejście partnera, traumy dziecięce,
- pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej,
- pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- niwelowania problemów związanych z zaburzeniami zachowania dzieci i młodzieży,
- pomocy osobom uzależnionych i współuzależnionym,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów zaistniałych w rodzinach zastępczych,
- pomocy pracownikom socjalnym w rozwiązywaniu problemów z klientem.

Powyzsza pomoc świadczona była m.in. w ramach realizowanych programów: „Grupa psychoterapeutyczna dla osób dorosłych”, „Starszy Brat Starsza Siostra”, „Systemowa pomoc terapeutyczna dla ofiar przemocy”, „Razem skuteczni, razem bezpieczni”.

Ponadto realizowano dodatkowe formy pracy:

- spotkania psychoterapeutyczne z uczestnikami Środowiskowych Domów Samopomocy Nr 1 i Nr 2 w Koszalinie – odbyło się łącznie 45 spotkań,
- 4. spotkania szkoleniowe dla członków Polskiego Towarzystwa Stomijnego POL-ILKO Oddziału w Koszalinie,
- udział w ćwiczeniach pn. „Wypadku masowego z dużą ilością ofiar”, przeprowadzonych w dniu 19.04.2011r. – świadczenie pomocy psychologicznej.

Porady prawne udzielono zgłaszającym się osobom i rodzinom z zakresu:

- spraw rodzinnych i opiekuńczych (m.in. alimenty, ustalenie miejsca pobytu dziecka, rozwód, ustalenie kontaktów z dzieckiem, separacja, przymusowe leczenie psychiatryczne i odwykowe, ustanowienie rodziny zastępczej, ubezwłasnowolnienie, władza rodzicielska, ustalenie ojcostwa),

- zabezpieczenia społecznego (m.in. ZUS, prawo pracy, pomoc społeczna, orzecznictwo o niepełnosprawności),
- ochrony praw lokatorów (m.in. eksmisja, uprawnienie do lokalu mieszkalnego),
- inne cywilne (m.in. o zapłatę, spadkowe, skarga na czynności komornika, zwolnienie od kosztów sądowych, eksmisja),
- spraw karnych (przemoc),
- spraw administracyjnych.

3.3.5. Prowadzenie Placówki opiekuńczo – wychowawczej wsparcia dziennego – świetlicy środowiskowej

Placówka była gminną placówką opiekuńczo – wychowawczą wsparcia dziennego działającą w strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie, przy ul. Dworcowej 2 do 31.12.2011r. Przeznaczona była dla dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 18 lat, w wyjątkowych sytuacjach dla dzieci młodszych, pochodzących z terenu Miasta Koszalin. Pobyt dziecka w placówce był dobrowolny i nieodpłatny.

Placówka swoją działalność rozpoczęła 11 sierpnia 2006 roku. W roku 2011 skorzystało z zajęć w placówce 50. dzieci, dziennie średnio na zajęcia uczęszczało 30. wychowanków pochodzących z rodzin:

- o niskim statusie materialnym,
- zaniedbanych wychowawczo,
- dotkniętych problemem alkoholowym,
- zagrożonych innymi uzależnieniami.

Do głównych zadań realizowanych należą:

- organizowanie wychowankom czasu wolnego poprzez:
  - § wyjścia do kina i teatru,
  - § wyjścia na basen,
  - § wyjścia na lodowisko,
  - § wyjazdy na wycieczki,
  - § organizowanie imprez okazjonalnych,
  - § organizowanie zabaw w świetlicy,
  - § organizowanie zabaw na świeżym powietrzu,
- świadczenie wychowankom pomocy w nauce poprzez:

- § pomoc wolontariuszy – uczniów klas gimnazjalnych i licealnych, przy odrabianiu lekcji przez wychowanków,
- § prezentowanie filmów edukacyjnych,
- § prezentowanie lektur szkolnych,
- § czytanie młodszym dzieciom bajek,
- prowadzenie współpracy ze szkołą, do której uczęszczają wychowankowie świetlicy:
  - § spotkania z pedagogiem szkolnym,
  - § spotkania z wychowawcami klas,
  - § spotkania z kuratorem społecznym zawodowym,
- stała współpraca z rodzicami:
  - § organizowanie spotkań z rodzicami,
  - § rozmowy indywidualne,
- prowadzenie zajęć grupowych mających na celu:
  - § kształtowanie nawyków kultury życia na co dzień,
  - § przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom,
  - § przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży,
  - § nauczenie dzieci w radzeniu sobie z negatywnymi emocjami,
  - § kształtowanie umiejętności przeciwstawiania się negatywnym wpływom rówieśników,
  - § budzenie uczuć empatycznych,
  - § rozwijanie nawyków higienicznych,
- rozwijanie zainteresowań:
  - § prowadzenie zajęć plastyczno – technicznych,
  - § prowadzenie zajęć kulinarnych,
  - § rozwijanie indywidualnych zamiłowań,
- prowadzenie dożywiania wychowanków:
  - § przygotowywanie posiłków dostosowanych do pory przebywania dzieci w świetlicy,
- praca wychowawcza i socjalna w celu kształtowania postaw pożądanych i pomocy w prawidłowym rozwoju ich osobowości, nabywanie różnych umiejętności społecznych, koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu,
- kształtowanie prawidłowych relacji dziecka z jego rodziną i środowiskiem,

- kształtowanie nawyków kultury życia na co dzień, a w szczególności przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom.

W ramach „Bezpiecznych Ferii 2011” zorganizowano:

- wyjścia: do kina, teatru, muzeum, na basen, na lodowisko, na bilard, do kręgielni, do strzelnicy, do Archiwum Państwowego, do Muzeum Techniki, do restauracji McDonald’s,
- zabawy w Sportowej Dolinie,
- wyjazd na wycieczkę do Kołobrzegu, Międzyzdrojów, Szymbarka,
- uczestniczenie w zajęciach plastycznych w Kinie Kryterium i w zajęciach zorganizowanych przez Pałac Młodzieży,
- działania profilaktyczne (pogadanki) mające na celu podniesienie wiedzy dzieci i młodzieży na temat bezpieczeństwa,
- zajęcia kulinarne, edukacyjne, sportowe

Dzieci uczęszczające do Świetlicy brały udział w konkursach plastycznych:

- „Wakacyjna wyprawa po zdrowie II” - zorganizowany przez Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie,
- „XI Konkurs Ekologiczny Wakacje z Naturą – Ja i moje środowisko” – zorganizowany przez Pałac Młodzieży w Koszalinie,
- „VIII Miejski Konkurs na Świąteczną Kartę Bożonarodzeniową” – zorganizowany przez Pałac Młodzieży w Koszalinie.

W ramach imprez okolicznościowych zorganizowano:

- Śniadanie Wielkanocne,
- Dzień Matki,
- Dzień Dziecka,
- Andrzejkki,
- Wigilię dla dzieci i zaproszonych gości.

Podczas spotkania wigilijnego zorganizowanego 16 grudnia 2011 roku z udziałem zaproszonych gości dzieci przedstawiły jasełka, po czym odbył się poczęstunek i wspólne śpiewanie kolęd.

Od listopada 2008 roku dzieci korzystają ze świetlicy internetowej ufundowanej przez Fundację ING Dzieciom, która wyposażyła pracownię w 10 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu.

3.3.6. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, finansowane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pełniąc obsługę administracyjną Funduszu.

Tabela nr 21 Liczba osób, którym przyznano dofinansowanie oraz wydatkowanie środków na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2009-2011

Rodzaje zadań	Rok 2009		Rok 2010		Rok 2011	
	Liczba osób / podmiotów	Kwota w tys. zł	Liczba osób/ podmiotów	Kwota w tys. zł	Liczba osób / podmiotów	Kwota w tys. zł
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	143	99,3	29	21,0	67	54,8
Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	262	330,2	446	227,4	362	231,8
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny - dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej	1	2,1	1	1,5	-	-
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	72	167,3	15	120,0	43	185,6
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych - dla osób prawnych i jednostek	10	46,9	-	-	8	19,4

organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej						
OGÓŁEM	x	645,8	x	369,9	x	491,6
Nadzór merytoryczny oraz finansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej Nr 1 i Warsztatu Terapii Zajęciowej Nr 2 (ogółem 100 uczestników)	2	1644,0	2	1641,8	2	1644,0
W tym:						
Dofinansowanie wypłacone ze środków PFRON	x	1479,6	x	1479,6	x	1479,6
środki własne Miasta	x	164,4	x	162,2	x	164,4

W roku 2011 w stosunku do 2010 roku wydatkowano więcej środków na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych z uwagi na większy niż w roku poprzednim limit środków PFRON. Na dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych wydatkowano środki w wysokości 491,6 tys. zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sprawuje nadzór merytoryczny nad działalnością Warsztatu Terapii Zajęciowej Nr 1 przy ul. Budowniczych 6 w Koszalinie i Warsztatu Terapii Zajęciowej Nr 2 przy ul. Wyspiańskiego 4 w Koszalinie i dofinansowuje ich koszty na podstawie umów o finansowaniu działalności Warsztatów, zawartych z jednostką prowadzącą Warsztaty - Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Kołem w Koszalinie. Z terapii zajęciowej w Warsztatach do 28 grudnia 2011 roku korzystało 100 osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym w różnym stopniu, a od 29 grudnia 2011 roku korzystają 103 osoby, w tym w:

- WTZ Nr 1, ul. Budowniczych 6 - 48 osób,
- WTZ Nr 2, ul. Wyspiańskiego 4 - 55 osób.

Zgodnie z zapisem wymienionej ustawy, współfinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej w roku 2011 odbywało się ze środków PFRON w wysokości 90 % kosztów - 1479,6 tys. zł, oraz 10 % kosztów ze środków Miasta w wysokości 164,4 tys. zł.

4. MIERNIKI REALIZOWANYCH ZADAŃ

4.1. Świadczeniobiorcy systemu pomocy społecznej

4.1.1. Świadczeniobiorcy korzystający z pomocy społecznej

W roku 2011 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i objął wsparciem 3 162 rodzin, składających się z 5 987 osób.

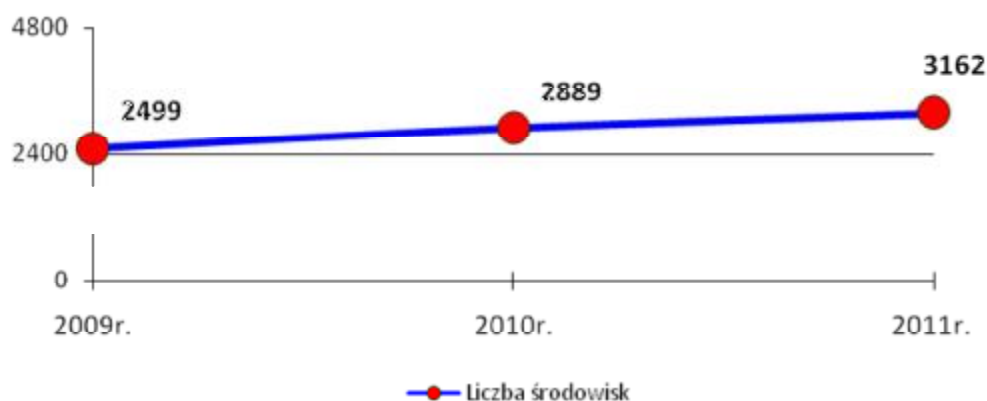
Tabela nr 22 Odsetek mieszkańców Koszalina korzystających z pomocy społecznej z tytułu ustawy o pomocy społecznej w latach 2009-2011

Rok	Liczba mieszkańców Koszalina (dane GUS w Koszalinie)	Liczba środowisk objętych pomocą Ośrodka	Liczba osób w tych środowiskach	% mieszkańców Koszalina objętych pomocą
2009	106 987	2 499	4 726	4,4 %
2010	107 948	2 889	5 675	5,3 %
2011	107 965*	3 162	5 987	5,5 %

* stan na 30.06.2011r. wg GUS

Porównując dane pochodzące z roku 2010 z danymi z roku 2011 obserwujemy o 0,2 % wzrost udziału klientów systemu pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców Koszalina. Jest to ściśle skorelowane ze wzrostem ogólnej liczby środowisk korzystających ze wsparcia systemu pomocy społecznej, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres nr 9 Fluktuacja liczby środowisk klientów systemu pomocy społecznej (tabela nr 22 – kolumna oznaczona kolorem niebieskim) otrzymujących wsparcie z ramach ustawy o pomocy społecznej w latach 2009- 2011

Analizując liczbę środowisk klientów systemu pomocy społecznej uzyskujących wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej w latach 2010-2011, obserwujemy wzrost liczby tych środowisk. Bezpośrednią przyczyną wzrostu liczby klientów może być:

- trudna sytuacja na rynku pracy: likwidacja zakładów pracy, redukcja zatrudnienia w zakładach pracy - w Koszalinie na koniec grudnia 2011 roku stopa bezrobocia wyniosła 11,2 % i wzrosła w stosunku do grudnia 2010 roku o 0,5 %,

4.1.2. Dominujące powody przyznawania pomocy rodzinom objętym pomocą społeczną

Najczęściej występujące powody trudnej sytuacji życiowej klientów przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 23 Powody trudnej sytuacji życiowej rodzin klientów systemu pomocy społecznej najczęściej występujące w latach 2009 – 2011

Powód trudnej sytuacji życiowej klientów	Liczba rodzin		
	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Ubóstwo	1 783	2 054	2119
Bezdomność	101	102	107
Bezrobocie	1 481	1 722	1793
Niepełnosprawność	977	1 061	1255
Długotrwała lub ciężka choroba	1258	1 396	1725
Potrzeba ochrony macierzyństwa	102	145	181
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	423	508	543
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	30	43	49
Alkoholizm	120	134	166
Narkomania	6	7	12

Dominującą przesłanką przyznania pomocy społecznej w 2011 roku było ubóstwo i ściśle z nim związane bezrobocie, a także długotrwała choroba i niepełnosprawność. Nastąpił znaczny wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby o 23%, potrzeby ochrony macierzyństwa o 25%, oraz z powodu alkoholizmu o 23% i narkomanii o 71%.

4.1.3. Dominujące przyczyny odejścia osób z systemu pomocy społecznej

Tabela nr 24 Powody odejścia klientów z systemu pomocy społecznej w roku 2011

Powód odejścia	Liczba osób 2011 rok
Podjęcie zatrudnienia	151

Nie kwalifikowanie się do pomocy ze względu na wzrost dochodu	144
Nabywanie uprawnień do świadczeń emerytalnych i rentowych	31
Migracja z Koszalina	106
Rezygnacja z pomocy (w tym brak zgody na podpisanie kontraktu socjalnego, brak współpracy)	102
Zgon klienta	75
Pobyt w zakładzie karnym	5
Inne (nie znane)	78
Razem	692

Na uwagę zasługuje fakt, że największą liczbę klientów, którzy w roku 2011 odeszli z systemu pomocy społecznej, stanowią osoby, które podjęły zatrudnienie, co może świadczyć o zwiększonej skuteczności prowadzonej pracy socjalnej, a zwłaszcza jej podstawowego narzędzia jakim jest kontrakt socjalny.

Ponadto kryteria dochodowe dotyczące świadczeń z pomocy społecznej ostatni raz były zmieniane w 2006 roku. Ustalono wówczas następujące wysokości kryteriów:

- 477 zł jako graniczna kwota w odniesieniu do osoby samotnie gospodarującej,
- 351 zł jako maksymalny dochód na osobę w rodzinie.

Brak waloryzacji progów dochodowych powoduje z każdym rokiem spadek liczby osób uprawnionych do świadczeń z pomocy społecznej, przy czym w wielu przypadkach nie jest to związane z polepszeniem się sytuacji ekonomicznej uprawnionych.

4.2. Decyzje i odwołania

W roku 2011 wydano 31 233 decyzje, z tego:

- 16 616 decyzji przyznających świadczenia z pomocy społecznej,
- 1 014 decyzji z tytułu opieki nad dzieckiem i rodziną,
- 4 087 decyzji w sprawie dodatków mieszkaniowych,
- 6 521 decyzji w sprawie świadczeń rodzinnych,
- 1 621 decyzje w sprawie funduszu alimentacyjnego,
- 1 374 decyzje dla dłużników alimentacyjnych w sprawie zwrotu należności z tytułu otrzymanych przez osoby uprawnione świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło 155 odwołań i zażaleń na 181 decyzji i postanowień wydanych przez MOPS w Koszalinie. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Koszalinie:

- utrzymało w mocy 104 decyzje i postanowienia,
- uchyliło 56 decyzji i postanowień,
- stwierdziło nieważność 1 decyzji,
- w 5 przypadkach stwierdziło uchybienie terminu do wniesienia odwołania,
- w 4 przypadkach umorzyło postępowanie odwoławcze,
- w 1 przypadku zawiesiło postępowanie na wniosek klienta,
- w 1 przypadku odmówiło przywrócenia terminu do wniesienia odwołania na wniosek odwołującego,
- w 2 przypadkach uznano zażalenie strony za nieuzasadnione.

Natomiast 9 odwołań/zażaleń MOPS w Koszalinie załatwił we własnym zakresie.

Ponadto Ośrodek 12 razy występował o stwierdzenie nieważności 28 decyzji.

4.3. Skargi

W roku 2011 do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło 17 skarg, z czego 1 skargę uznano za zasadną w części, natomiast 16 skarg uznano za bezzasadne.

Tematyka skarg: 16 skarg dotyczyło niewłaściwych zachowań i postępowań pracowników Ośrodka, natomiast 1 skarga dotyczyła posądzenia opiekunki Działu Usług Opiekuńczych o kradzież.

Tabela nr 25 Liczba skarg w latach 2009-2011

Wyszczególnienie	Liczba skarg		
	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Skargi ogółem w tym:	15	14	17
Uznane za bezzasadne	13	12	16
Uznane za zasadne	2	2	1

W porównaniu z rokiem 2010 liczba skarg zwiększyła się o 3.

5. POMOC ŚRODOWISKOWA

Głównym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie ich do życiowej samodzielności i integracji ze środowiskiem.

Działania pracowników socjalnych zatrudnionych na rejonach pracy socjalnej skierowane są na wzmocnienie świadczeniobiorców w odzyskaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Pracownik socjalny podejmuje współpracę z rodziną, bądź osobą, diagnozuje sytuację oraz określa plan pomocy na ich rzecz. Ma to na celu umożliwienie usamodzielniania się rodziny lub osoby, a tym samym pomoc w rozwiązaniu głównych problemów powodujących alienację społeczną. Działania podejmowane w tym zakresie są bardzo zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji.

Do podstawowych zadań Rejonów Pracy Socjalnej należy w szczególności:

- podejmowanie wszechstronnych działań dla rozpoznania potrzeb oraz rozwiązania problemów osób i rodzin potrzebujących pomocy,
- dokonywanie analiz i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń,
- pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych,
- prowadzenie pracy socjalnej, rozumianej jako działalność zawodowa, skierowanej na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie,
- kompletowanie dokumentów osób ubiegających się o świadczenia pomocy społecznej w oparciu o obowiązujące przepisy,
- kompletowanie dokumentów osób ubiegających się o umieszczenie w domu pomocy społecznej,
- inicjowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową,
- współpraca i współdziałanie z innymi instytucjami i organizacjami w celu przeciwdziałania i ograniczeniu patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych.

5.1. Praca socjalna

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszalinie pracownicy socjalni w oparciu o wywiad środowiskowy dokonują oceny - diagnozy sytuacji osób oraz rodzin i planują pracę socjalną.

Cechą wyróżniającą pracę socjalną pracownika socjalnego jest systemowe, podmiotowe podejście do rodziny, co powoduje, że wszystkie dysfunkcje mające w niej miejsce nie mogą być traktowane jako izolowane zjawiska. Pracownik socjalny proponuje rodzinie różnego rodzaju pomoc i usługi specjalistyczne w zależności od problemów w niej występujących. W pracy z osobami bezrobotnymi pracownicy socjalni wykorzystują nowe narzędzia pracy: prace społecznie użyteczne, kontrakt socjalny, udział w projektach unijnych. Realizacja w 2011 roku projektu systemowego pozwoliła na rozwinięcie aktywnych form współpracy z klientem (aktywizacja zawodowa i społeczna poprzez warsztaty interpersonalne, pracę z psychologiem i terapeutą).

Tabela nr 26 Liczba rodzin objętych pracą socjalną w roku 2011

Wyszczególnienie	2011 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej - ogółem	3 917	6 759
w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	1 546	2 963

5.2. Kontrakt socjalny

Podstawowym narzędziem pracownika socjalnego w ramach pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. Jest to forma umowy zawartej pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny, a pracownikiem socjalnym. Ma on na celu zwiększenie skuteczności udzielonej pomocy poprzez mobilizowanie osób i rodzin do podejmowania starań w celu uzyskania samodzielności. Angażuje on przede wszystkim klienta do aktywnego poszukiwania pracy. Wyraźnie określone w kontrakcie zasady współpracy mobilizują i ukierunkowują pracę socjalną w procesie poprawy sytuacji klienta. Kontrakt zawierany jest w sytuacjach,

w których istnieje możliwość podjęcia przez osobę lub rodzinę działań mających na celu poprawę własnej sytuacji życiowej, zwłaszcza w sytuacji bezrobocia, problemu z alkoholem.

Tabela nr 27 Liczba osób, z którymi prowadzono pracę metodą kontraktu w roku 2011

Dysfunkcja	Liczba klientów, z którymi podpisano kontrakt socjalny w roku 2011
Bezrobocie	94
Niepełnosprawność	7
Długotrwała choroba	3
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	8
Bezdomność	5
Inne (przemoc, uzależnienia)	75
Razem	192

Kontrakt socjalny może być zawarty jedynie w sytuacjach, w których istnieje możliwość podjęcia działań ze strony podopiecznego. Postanowienia kontraktu muszą być dostosowane do okoliczności konkretnego przypadku.

Najliczniejszą grupą świadczeniobiorców, z którymi został zawarty kontrakt socjalny są osoby bezrobotne. W 2011 roku dzięki prowadzonej pracy w ramach kontraktu socjalnego usamodzielniało się 27 osób bezrobotnych.

5.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Zarządzeniem nr 61/251/11 Prezydenta Miasta Koszalina z 24 maja 2011 roku został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Powyższy Zespół realizuje działania określone w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz.1493 z późn. zm.). Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,

- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- kierowanie do specjalistów (psychologa, prawnika),
- powiadamianie Prokuratury.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się na każde zgłoszenie w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. „Niebieska karta” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły „Niebieskie Karty” założone przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie, Policję, przedstawicieli Oświaty. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszalinie w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku zarejestrowano 88 „Niebieskich Kart”.

W 2011 roku odbywało się 19 spotkań w ramach prac grupy roboczej. Skład grup roboczych jest zmienny, zależny od sytuacji i problemów rodziny dotkniętej przemocą. W pracach grup roboczych uczestniczą: Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego, Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy, pracownik socjalny, dzielnicowy, oraz w zależności od potrzeb: pedagog szkolny, przedstawiciel Centrum Kryzysowego dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi „Nadzieja”, kurator sądowy, przedstawiciele rodzin dotkniętych przemocą. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie pełni funkcję organizacyjno-administracyjną wobec Zespołu Interdyscyplinarnego. W związku z tym powstała komórka ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W dniach 20 i 21 października 2011 roku zorganizowane zostały szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i członków grup roboczych na tematy: „Praca z trudnym klientem – sprawcą i /lub ofiarą przemocy” oraz „Przemoc seksualna szczególnie

problemem w działaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy”. W szkoleniu brało udział 37 osób.

W okresie od 1 stycznia do 30 września 2011 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszalinie działały 4 zespoły interwencyjne. W skład zespołów interwencyjnych wchodziły pracownicy socjalni, funkcjonariusze Policji i Straży Miejskiej. Zespoły prowadziły interwencję, monitoring środowisk dotkniętych przemocą w rodzinie w godzinach popołudniowych. Wynikiem działalności zespołów było przeprowadzenie w 2011 roku 114 wizyt w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym został opracowany i przyjęty Uchwałą nr XV/181/2011 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 27 października 2011 roku Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015. Założenia Programu:

- zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Koszalina wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy,
- promowanie trzeźwego stylu życia.
- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie,
- tworzenie systemu współpracy wszystkich instytucji i organizacji funkcjonujących w mieście w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie przez systematyczne szkolenia,
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- oddziaływania korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- działania monitorujące i wspierające w rodzinach uwikłanych w przemoc.

5.4. Pomoc dla osób opuszczających zakłady karne

W roku 2011 podejmowano działania na rzecz osób opuszczających zakłady karne w zakresie :

- 1) poprawy sytuacji materialnej osadzonych i ich rodzin:
  - pomoc finansowa dla 69. osób w formie: zasiłków okresowych, zasiłków celowych: na zakup żywności, środków czystości, odzieży, obuwia, opału, na pokrycie zaległości w opłatach mieszkaniowych, na opłatę za energię elektryczną; zasiłku stałego i opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne,
  - pomoc w naturze: bezpłatne posiłki, schronienie (27. osób po opuszczeniu zakładu karnego w 2011 roku skorzystało ze schronienia w schronisku dla bezdomnych),
- 2) udzielania poradnictwa prawnego, psychologicznego, prowadzenia pracy socjalnej z osobami zwalnianymi z zakładów karnych i ich rodzinami:
  - pomoc prawna i psychologiczna udzielana przez specjalistów Działu Poradnictwa Specjalistycznego Ośrodka,
  - pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (w Powiatowym Urzędzie Pracy, Urzędzie Miejskim, Zarządzie Budynków Mieszkalnych, Miejskim Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności), udzielanie informacji o innych instytucjach udzielających wsparcia rzeczowego, psychologicznego, prawnego,
  - zawarcie kontraktu socjalnego z 1. osobą pod kątem poprawy funkcjonowania w środowisku,
  - zmobilizowanie 2. chorych osób do podjęcia leczenia i ubiegania się o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
  - skierowanie 2. osób do Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu ANON celem leczenia uzależnienia od alkoholu,
- 3) znalezienia pracy przez byłych osadzonych – w ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy 1. osoba została skierowana do prac społecznie-użytecznych, 1. osoba została zarejestrowana w Klubie Integracji Społecznej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszalinie, nie skorzystała jednak z żadnej formy wspierania z powodu przerwania uczestnictwa w Klubie,
- 4) sytuacji mieszkaniowej osób skazanych i ich rodzin – pomoc w ubieganiu się o dodatek mieszkaniowy, pomoc w składaniu podań o rozłożenie zaległości w opłatach mieszkaniowych na raty, w uzyskaniu lokalu socjalnego.

6. Realizacja programów i projektów dotyczących działań z zakresu pomocy społecznej

W roku 2011 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie realizował projekty i programy dotyczące działań z zakresu pomocy społecznej, rozwijania nowych form pomocy społecznej i samopomocy oraz kontynuował dotychczasowe programy, w tym reintegracji zawodowej i społecznej osób podlegających i narażonych na wykluczenie społeczne.

6.1. „Koszaliński Program Integracji Społecznej – START”

W kwietniu 2008 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił do realizacji projektu systemowego w ramach Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt realizowany jest na podstawie umowy zawartej w dniu 16 kwietnia 2008 roku do końca roku 2013 z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Szczecinie.

W 2011 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie realizował IV edycję projektu systemowego „Koszaliński Program Integracji Społecznej – START”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Na podstawie podpisanego w dniu 07 kwietnia 2011 r. aneksu do umowy ramowej otrzymano dotację w wysokości 723,2 tys. zł na realizację działań projektowych przewidzianych na 2011 r. Kwota dotacji uległa zmniejszeniu (aneks w grudniu 2011 r.) do 707,4 tys. zł ze względu na powstałe oszczędności.

Zgodnie z założeniami, w ramach projektu realizowano zadania własne gminy (Poddziałanie 7.1.1) i zadania własne powiatu (Poddziałanie 7.1.2) zbieżne z dokumentami strategicznymi PO KL 2007–2013.

W 2011 r. zaplanowana we wniosku o dofinansowanie grupa docelowa stanowiła łącznie 105 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (w tym 15 mieszkańców lokali socjalnych znajdujących się przy ul. Przemysłowej w Koszalinie – uczestników Programu Aktywności Lokalnej realizowanego w ramach projektu), bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo lub zatrudnionych, wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, będących w wieku aktywności zawodowej, mieszkających na terenie Miasta Koszalina.

Problemami determinującymi realizację projektu w 2011 r. był niski poziom aktywności zawodowej ww. osób oraz zaburzone relacje rodzinne ujawniające się poprzez problemy

opiekuńczo-wychowawcze, a w przypadku Programu Aktywności Lokalnej niski poziom aktywności lokalnej i samodzielności życiowej jej uczestników.

Istotnym problemem jest funkcjonowanie w społeczeństwie osób dotkniętych niepełnosprawnością. Działania w projekcie zostały tak skonstruowane, aby dostarczyć uczestnikom konkretnych umiejętności i zniwelować negatywne skutki barier na jakie wskazują uczestnicy, w tym wypadku poczucie postrzegania ich w sposób stereotypowy przez pracodawców i otoczenie.

Kandydaci do uczestnictwa w projekcie zostali wytypowani przez pracowników MOPS z działów zajmujących się udzielaniem świadczeń z pomocy społecznej, bądź zgłaszali się sami do biura projektowego poprzez uzyskanie informacji z innych źródeł m.in. plakatów, ulotek, ogłoszeń i innych osób. Zgodnie z regulaminem rekrutacji ze wszystkimi osobami chętnymi do udziału w projekcie odbyły się rozmowy rekrutacyjne, podczas których badano poziom motywacji kandydatów do zmiany swojej sytuacji życiowej oraz powody, dla których chcą przystąpić do projektu. Osoby z najwyższą punktacją zostały objęte działaniami projektowymi do dnia 31 grudnia 2011 r. Łącznie w działaniach projektowych wzięło udział 109 nowych osób¹, w tym 58 kobiet: zawarto 48 (26K/22M) kontraktów socjalnych, 7 Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności (2K/5M), 28 Programów Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych (12K/16M), 11 Indywidualnych Programów Usamodzielniania (5K/6M), 15 osób (13K/2M) uczestniczyło w Programie Aktywności Lokalnej.

Osoby zrekrutowane do projektu zostały skierowane do uczestnictwa w Klubie Integracji Społecznej, w ramach którego realizowana była aktywizacja społeczna i zawodowa (szczegółowo opisana w podrozdziale dotyczącym działalności Klubu Integracji Społecznej). Zajęcia w Klubie Integracji Społecznej wspierane były poprzez działania towarzyszące w postaci poczęstunku oraz ciepłego posiłku podczas realizacji warsztatów. Ponadto uczestnicy projektu przez cały okres jego trwania mieli zapewnioną profesjonalną opiekę nad dziećmi oraz zwrot kosztów przejazdu z/na zajęcia. Z uwagi na zgłaszane przez uczestników projektu zapotrzebowanie, zrealizowano 54 godziny indywidualnego doradztwa prawnego.

---

¹ Podana wartość dotyczy liczby osób, które zostały ujęte w sprawozdawczości projektowej – wniosku o płatność. Są to osoby, które skorzystały ze wsparcia finansowanego w ramach projektu. Osoby, które rozpoczęły udział w projekcie, a następnie przerwały bądź zakończyły w nim udział zanim zostały poniesione w związku z tym faktem koszty, nie są brane pod uwagę w statystyce (stąd wyższa liczba uczestników projektu zarejestrowanych w KIS – informacja ujęta w sprawozdaniu dotyczącym działań Klubu Integracji Społecznej).

W ramach projektu realizowane było wsparcie asystentów rodzinnych – z tej formy wsparcia skorzystało 6 rodzin (łącznie 320 godzin) oraz asystenta osoby niepełnosprawnej, który świadczył usługi wsparcia dla 2 rodzin. Asystenci rodzinni realizowali wsparcie i aktywizację rodzin marginalizowanych w szczególności rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze poprzez motywowanie ich do aktywnego rozwiązywania problemów oraz wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu. Asystent osoby niepełnosprawnej miał za zadanie pobudzać aktywność osoby objętej wsparciem, jej rodziny i najbliższego otoczenia w celu zaspokojenia potrzeb biologicznych, psychicznych i społecznych poprzez towarzyszenie i wspomaganie osoby niepełnosprawnej w pełnieniu ról społecznych, doradzanie w zakresie sposobu realizacji wskazanych usług medycznych, rehabilitacyjnych, diagnozowanie warunków życia i dążeniu do usuwania wszelkiego typu barier (psychologicznych, społecznych, zawodowych, edukacyjnych, architektoniczno-budowlanych, komunikacyjnych, organizacyjnych itp.).

Uczestnicy projektu, którzy pomyślnie ukończyli zajęcia w Klubie Integracji Społecznej i uzyskali certyfikaty jego ukończenia, mogli przejść do drugiej części projektu, w ramach której realizowana była aktywizacja zawodowa w postaci kursów zawodowych/podnoszących kwalifikacje. Osoby były kierowane na dane kursy zgodnie ze wskazaniem Indywidualnych Planów Działań opracowanych w ramach indywidualnego doradztwa zawodowego. Łącznie na kursy zawodowe/podnoszące kwalifikacje skierowano 73 osoby. W aktywizacji zawodowej w postaci kursów nie uczestniczyły osoby realizujące Program Aktywności Lokalnej. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, jakie ukończyły dany kurs, przy czym w niektórych przypadkach 1 osoba mogła ukończyć więcej niż 1 kurs.

Tabela nr 28 Wykaz kursów zawodowych zrealizowanych w ramach programu

Lp.	Kurs	Liczba osób, które ukończyły kurs
1.	Sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej i fakturowaniem	5
2.	Kurs przyuczający do zawodu kucharz małej gastronomii	1
3.	Magazynier z uprawnieniami operatora wózka widłowego i wymianą butli gazowej	5
4.	Kurs podstawowy języka angielskiego	2
5.	Fryzjer	1
6.	Opiekun osoby starszej i niepełnosprawnej	3
7.	Kierowca wózka jezdniowego z napędem silnikowym z egzaminem UDT	3
8.	Technolog robót wykończeniowych	1

9.	Florystyka i bukieciarstwo	1
10.	Kelner-barman	2
11.	Operator koparko-ładowarki kl. III	4
12.	Pokojowa	1
13.	Kurs ogrodnika terenów zielonych	2
14.	Szkolenie negocjacyjne	1
15.	Konserwator budynków z uprawnieniami energetycznymi	3
16.	Kurs kosmetyczny z elementami wizażu i stylizacją paznokci	2
17.	Masaż klasyczny	2
18.	Glazurnik	1
19.	Przygotowanie do matury – język angielski	3
20.	Pomoc biurowa	2
21.	Kurs komputerowy ECDL – Start z egzaminem	6
22.	Kadry i płace z komputerowymi programami księgowymi	2
23.	Spawacz spoin pachwinowych MAG i TIG	1
24.	Tworzenie stron www	1
25.	Prawo jazdy kat. B	19
26.	Prawo jazdy kat. C	2
27.	Prawo jazdy kat. D	2

Działania projektowe IV edycji „Koszalińskiego Programu Integracji Społecznej – START” zakończyły się w dniu 31 grudnia 2011 roku. 8 osób wyraziło potrzebę kontynuacji udziału bądź powrotu do projektu w roku 2012.

W ramach projektu w 2011 r. opracowano merytorycznie oraz zrealizowano w okresie od 01 maja do 30 listopada 2011 r. działania w ramach Programu Aktywności Lokalnej dla ul. Przemysłowej w Koszalinie „OdPALamy czyli start w aktywność lokalną”, który został przyjęty do realizacji – Uchwałą Nr VII/64/2011 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 24 marca 2011 roku. Program Aktywności Lokalnej został zaplanowany dla 15 mieszkańców lokali socjalnych mieszczących się przy ul. Przemysłowej będących klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie. Dodatkowo realizowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej działania środowiskowe zakładały udział do 60 osób z otoczenia uczestników PAL (rodzina, znajomi, mieszkańcy ul. Przemysłowej). Osoby realizujące PAL zostały skierowane do Klubu Integracji Społecznej, w ramach którego przeszły cykl warsztatów, mających na celu ich aktywizację społeczną, uświadomienie możliwości działania na rzecz swojego miejsca zamieszkania oraz zachęcenie do aktywności m.in. poprzez wyłonienie spośród nich liderów mogących dać początek pozytywnym zmianom na osiedlu mieszkań socjalnych oraz realizowanie działań środowiskowych. Działania środowiskowe skierowane były

do uczestników PAL oraz osób z ich otoczenia, w ramach których zrealizowano następujące inicjatywy:

- w lipcu 2011r. zorganizowano wyjazd tematyczno-integracyjny do Wioski Labiryntów i Źródeł w Paprotach,
- w sierpniu 2011r. zorganizowano spotkanie ze strażnikiem miejskim oraz odbyła się wycieczka do parku dinozaurów,
- we wrześniu 2011r. zorganizowano festyn na ul. Przemysłowej pod hasłem „RODZINNA SOBOTA”,
- w listopadzie 2011r. zorganizowano spotkanie o tematyce ekologicznej oraz spotkanie z dzielnicowym,
- w okresie od września do listopada 2011 r. zorganizowano 2 wyjścia do kina.

Ponadto 4 rodziny z ul. Przemysłowej uzyskały wsparcie ze strony asystenta rodzinnego, który miał za zadanie motywowanie ich do aktywnego rozwiązywania problemów oraz wsparcie rodziny w codziennym funkcjonowaniu.

Na potrzeby promocji projektu w 2011 r. zaprojektowano i wykonano zestawy promocyjne dla uczestników projektu, 100 sztuk ulotek o Programie Aktywności Lokalnej, zlecono 3 ogłoszenia w prasie lokalnej, 3 emisje filmu promocyjnego, zrealizowano audycję radiową, udzielono 2 wywiady radiowe oraz na bieżąco aktualizowano stronę internetową projektu.

Realizacja projektu odbywała się przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Koszalinie, na zasadach określonych w Porozumieniu z dnia 16 marca 2009 roku Nr ZPS.S0717-01/09, z późniejszymi aneksami. W Porozumieniu określono m.in.:

- zakres współpracy w zakresie procedur postępowania z klientami MOPS i PUP, należącymi do grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- konieczność konsultacji grup docelowych projektu,
- zasady współpracy w zakresie upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego,
- zasady informowania się o planowanych działaniach wobec bezrobotnych.

W wyniku realizowanych przedsięwzięć osiągnięto następując rezultaty:

1) rezultaty miękkie:

- wzmocniono o 70,87% samodzielność życiową i aktywność zawodową uczestników projektu,
- podniesiono o 65,15% umiejętności społeczne i kwalifikacje zawodowe uczestników projektu,
- zanotowano wzrost o 59,44% umiejętności autoprezentacji i kreowania własnej osoby u uczestników projektu,
- zwiększenie aktywności społecznej u 37 osób niepełnosprawnych będących uczestnikami projektu,
- wzmocnienie pozycji 37 osób niepełnosprawnych w życiu i na lokalnym rynku pracy,
- zwiększył się poziom aktywności i integracji z lokalną społecznością 19 osób uczestniczących w działaniach Programu Aktywności Lokalnej na ul. Przemysłowej.

2) rezultaty twarde:

- 123 osoby (67K/56M) wzięło udział w projekcie, z czego 19 (16K/3M) było uczestnikami Programu Aktywności Lokalnej dla ul. Przemysłowej,
- 70% uczestników projektu uzyskało certyfikaty ukończenia Klubu Integracji Społecznej,
- 73 osoby rozpoczęły kursy zawodowe,
- 88,6% uczestników kursów zawodowych/podnoszących kwalifikacje ukończyło je/zdobyło kwalifikacje do wykonywania zawodu,
- 84,6% uczestników projektu ukończyło projekt zgodnie z ścieżką udziału.

6.2. Klub Integracji Społecznej – działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Klub Integracji Społecznej stanowi sekcję Działu Projektów Rozwojowych. Został powołany Regulaminem Organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie, który zatwierdzono Zarządzeniem Nr 215/865/2008 Prezydenta Miasta Koszalina z dnia 8 maja 2008 roku.

Oferta Klubu Integracji Społecznej koncentruje się na wyposażeniu uczestników w wiedzę i umiejętności z zakresu wzajemnego wspierania się w pokonywaniu barier i trudności życia codziennego, wymianie informacji i doświadczeń, edukacji zdrowotnej i społecznej, zachęcie do osiągnięcia samodzielności ekonomicznej oraz ćwiczeniu umiejętności gospodarowania posiadanymi dochodami.

Zasadniczym celem działania Klubu Integracji Społecznej jest zapobieganie i minimalizowanie zagrożeń związanych ze skutkami wykluczenia społecznego oraz wyprowadzenie klientów pomocy społecznej z systemu opieki i wsparcia do życia w społeczeństwie i funkcjonowaniu na otwartym rynku pracy.

W ramach Klubu Integracji Społecznej w 2011 roku zarejestrowanych zostało 114 osób. Wszystkie spośród nich to uczestnicy „Koszalińskiego Programu Integracji Społecznej – START”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Klubowicze skorzystali ze 145 godzin indywidualnych spotkań z psychologiem. Łącznie indywidualnym doradztwem psychologicznym objęto 50 osób. Odbyły się również spotkania grupy wsparcia w liczbie 27 godzin. Klubowicze mieli też możliwość korzystania z indywidualnego doradztwa zawodowego – sporządzono Indywidualne Plany Działania, które stanowiły podstawę do skierowania Klubowiczów na kursy zawodowe/podnoszące kwalifikacje.

Po zakończeniu indywidualnych spotkań ze specjalistami Klubowicze przeszli do realizacji warsztatów społeczno – zawodowych „START na start”. Na warsztaty złożyły się zajęcia w zakresie:

- 1) Treningu Komunikacji Interpersonalnej – zasadniczym celem realizowanych warsztatów była poprawa samopoczucia, samooceny i podniesienie wiary we własne możliwości a także nabycie umiejętności interpersonalnych i radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

Zajęcia obejmowały:

- sztukę autoprezentacji,
- aktywne słuchanie,
- naukę umiejętności werbalnego i niewerbalnego komunikowania się,
- naukę asertywności i radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- wzmocnienie własnych atutów w poszukiwaniu pracy,
- autoprezentację,

- trening umiejętności negocjacyjnych w relacjach z pracodawcą,
- trening radzenia sobie ze stresem podczas rozmowy kwalifikacyjnej oraz w środowisku pracy.

łącznie zrealizowano 240 godzin zajęć.

2) Warsztaty Aktywnego Poszukiwania Pracy – celem zajęć było nabycie praktycznych umiejętności poruszania się po rynku pracy oraz zapoznanie się z wymogami pracodawców wobec potencjalnych pracowników. Na warsztat złożyło się:

- samopoznanie,
- pomoc w tworzeniu dokumentów aplikacyjnych,
- autoprezentacja zawodowa,
- trenowanie rozmowy kwalifikacyjnej,
- kultura zawodu,
- spotkanie z wizażystą i porady w tym zakresie.

łącznie zrealizowano 228 godzin zajęć.

3) Edukacji Finansowej – celem warsztatów było szerzenie wiedzy, rozwijanie umiejętności i wykształcenie pozytywnych nawyków potrzebnych do umiejętnego zarządzania pieniędzem przy uwzględnieniu celów wyznaczonych na przyszłość. Program zajęć obejmował:

- analizę budżetu i celów finansowych gospodarstwa domowego,
- sposoby i możliwości oszczędzania,
- zasady racjonalnego pożyczania,
- tworzenie domowego planu finansowego,
- zarządzanie domowym zadłużeniem,
- elementy tworzenia biznesplanu,
- podstawy zakładania działalności gospodarczej.

łącznie zrealizowano 210 godzin zajęć.

W ramach „Koszalińskiego Programu Integracji Społecznej – START” realizowany był Program Aktywności Lokalnej dla mieszkańców ulicy Przemysłowej. Uczestnicy PAL-a również przeszli przez cykl warsztatów zorganizowanych w Klubie Integracji Społecznej. Dla tej grupy odbiorców przeznaczone były następujące warsztaty:

1) Warsztaty kreatywności i komunikacji (II tury) – celem spotkań było przekazanie skutecznego modelu komunikacji, konstruktywnych sposobów walki ze stresem, metod rozwiązywania konfliktów i aktywnego słuchania.

Łącznie zrealizowano 50 godzin zajęć.

2) Warsztaty „Budowanie przywództwa/stawanie się motywującym liderem z zasadami realizowania i planowania animacji lokalnej z elementami coachingu” – program zajęć obejmował zasady funkcjonowania jednostki w grupach społecznych, rozpoznawanie ról grupowych, źródła zachowań niechętnych i agresywnych, cechy i role lidera grupy, typy przywództwa.

Łącznie zrealizowano 50 godzin zajęć.

Dla uczestników Programu Aktywności Lokalnej przeznaczone było również Pogotowie lekcyjne, odbywające się w każdą środę w godzinach 16.00 – 18.00 w siedzibie KIS. Na spotkania Pogotowia, mającego na celu pomoc dzieciom PAL-wiczów w odrabianiu lekcji, przychodziło łącznie 8 dzieci z ulicy Przemysłowej. Pomoc przy Pogotowiu sprawowało 12 wolontariuszy Punktu Pośrednictwa Pracy Wolontarystycznej MOPS.

W dniu 5 grudnia 2011 r. odbyła się zabawa mikołajkowa dla najmłodszych mieszkańców budynków socjalnych przy ulicy Przemysłowej. Impreza przygotowana była przez pracowników Klubu Integracji Społecznej i Działu Projektów Rozwojowych przy aktywnym udziale mieszkańców i wolontariuszy. Dzieci z radością uczestniczyły we wspólnych zabawach i konkursach, a najwięcej uśmiechu przyniosło im spotkanie z Mikołajem.

Ostatnim działaniem realizowanym przez KIS w 2011 roku był cykl spotkań edukacyjnych, obejmujących m.in. tematykę przemocy, szans i zagrożeń związanych z internetem, praw i obowiązków obywatela, tradycji Świąt Bożego Narodzenia.

Poza zajęciami stacjonarnymi, odbywającymi się w siedzibie KIS przy ulicy Morskiej 43, miały miejsce również dwie tury wyjazdowych warsztatów wspierających rodzinę przeznaczonych dla projektowiczów i ich najbliższych. Pierwsza grupa Klubowiczów pojechała do Ustronia Morskiego, druga – do Kołobrzegu. Łącznie w wyjazdowych warsztatach wspierających rodzinę wzięło udział 80 osób. 20 klubowiczów miało również okazję do wzięcia udziału w wyjazdowych warsztatach „START po zdrowie”, dotyczących profilaktyki zdrowia i uzależnień.

Warsztaty w Klubie Integracji Społecznej zakończone zostały wydaniem certyfikatów, które stanowiły podstawę do rozpoczęcia drugiego etapu uczestnictwa w projekcie „Koszaliński Program Integracji Społecznej – START”, jakim była aktywizacja zawodowa. Certyfikaty ukończenia Klubu Integracji Społecznej w ramach „Koszalińskiego Programu Integracji Społecznej – START” otrzymały 64 osoby.

Koszty realizacji zadań w KIS pokryte zostały ze środków w ramach „Koszalińskiego Programu Integracji Społecznej – START”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i wyniosły 159,9 tys. zł.

W ramach struktury Klubu Integracji Społecznej działalność prowadzi Punkt Pośrednictwa Pracy Wolontarystycznej (PPPW), służący różnym podmiotom społecznym w Koszalinie i wspierający wolontariuszy w codziennej działalności. Nadrzędnym celem PPPW jest propagowanie i rozwijanie obywatelskiego uczestnictwa w zaspokajaniu potrzeb ludzkich oraz uczulenie społeczeństwa, w szczególności najmłodszej jego części, na potrzeby innych.

W 2011 roku w ramach Punktu podpisano 17 porozumień o współpracy. Wolontariusze na co dzień wspierają Pogotowie Lekcyjne przeznaczone dla dzieci z ulicy Przemysłowej.

W minionym roku odbyły się szkolenia „Jak zostać wolontariuszem?” dla uczniów koszalińskich gimnazjów. W ramach prowadzonych zajęć uczniowie dowiedzieli się kiedy pomaganie staje się wolontariatem, co to jest wolontariat, kto to jest wolontariusz, jakie wolontariusz ma prawa i obowiązki, co to jest kodeks etyczny wolontariusza, co to jest porozumienie o współpracy i gdzie może pracować wolontariusz.

W 2011 roku wolontariusze wzięli udział w kweście na rzecz Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy i Koszalińskiego Hospicjum. Grupa wolontariuszy stanowiła wzmocnienie zaplecza technicznego podczas Koszalińskiego Biegu Wenedów i Marszu Nordic Walking. Wolontariusze uczestniczyli także w happeningu zorganizowanym z okazji Światowego Dnia Walki z Narkomanią. Ponadto wolontariusze PPPW brali czynny udział w przygotowaniu spotkania mikołajkowego dla dzieci będących pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie. Wolontariusz PPPW MOPS Koszalin został wyróżniony podczas Koszalińskiej Gali Wolontariatu. Działania realizowane przez Punkt Pośrednictwa Pracy Wolontarystycznej są bezfinansowe.

6.3. „WEKTOR ZMIAN – Koszaliński Program Wspierania Wychodzenia

z Bezdomności”

Projekt innowacyjny testujący „WEKTOR ZMIAN – Koszaliński Program Wspierania Wychodzenia z Bezdomności” realizowany jest przez Gminę Miasto Koszalin/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie w partnerstwie z Gminą Miasto Gdańsk/Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gdańsku. Projekt realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII. Promocja Integracji Społecznej.

Głównym celem projektu „WEKTOR ZMIAN – Koszaliński Program Wspierania Wychodzenia z Bezdomności”, realizowanego od 01 lutego 2011 roku do 31.12.2013 roku jest poszerzenie oferty instytucji i organizacji z terenu Koszalina w pracy z osobami bezdomnymi i zagrożonymi bezdomnością, poprzez stworzenie i upowszechnienie kompleksowego systemu wspierania osób bezdomnych i wychodzących z bezdomności, opartego na rzetelnej diagnozie i analizie, wykorzystującego dostępne zasoby i dobre praktyki. Innowacyjność proponowanego rozwiązania w kontekście lokalnym związana jest z wprowadzeniem rozwiązań dotychczas nie stosowanych na terenie miasta w celu rozwiązywania problemów osób bezdomnych.

Działania w projekcie realizowane są etapowo:

- etap I: diagnoza i analiza problemu – 01 lutego 2011 – 30 września 2011 roku,
- etap II:
  - § testowanie opracowanego produktu finalnego – 01 listopada 2011 roku – 31 grudnia 2012 roku;
  - § upowszechnianie produktu finalnego – 01 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku.

Produkt finalny projektu to System Wspierania Wychodzenia z Bezdomności, którego elementami są:

- 1) narzędzia wraz z metodologią do badania socjodemograficznego populacji osób bezdomnych na terenie miasta,
- 2) narzędzia wraz z metodologią do badania współpracy instytucjonalnej i jej ograniczeń,
- 3) narzędzia wraz z metodologią do badania obszarów niedoboru i zjawisk problemowych w obszarze pracy na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością,

- 4) model systemu współpracy i wymiany informacji pomiędzy organizacjami i instytucjami pracującymi na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością na terenie miasta oraz narzędzia zmierzające do minimalizacji zjawisk,
- 5) charakterystyka narzędzi wspierających proces wychodzenia z bezdomności:
  - streetworking,
  - asystentura osoby bezdomnej i/lub zagrożonej bezdomnością,
  - hierarchizacja placówek i mieszkania treningowe.

Całkowita wartość projektu wynosi 997, 8 tys. zł. W roku 2011 w ramach realizacji projektu wydatkowano 284,6 tys. zł.

Projekt jest skierowany do dwóch grup docelowych: Odbiorców (osoby bezdomne i wykluczone mieszkaniowo oraz zagrożone bezdomnością, zgodnie z Europejską Typologią Bezdomności i Wykluczenia Mieszkaniowego ETHOS) i Użytkowników (osoby reprezentujące instytucje i organizacje działające na rzecz osób bezdomnych z terenu Miasta Koszalina).

W 2011 roku w ramach I etapu projektu przeprowadzone były następujące działania :

- przeprowadzono badania socjodemograficzne populacji osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością na terenie Koszalina, podstawowe wnioski płynące z badań:
  - § szacowana liczba osób bezdomnych w Koszalinie wynosi 250 osób (i nie odbiega od tej podawanej w statystykach schroniska), wysoka na tle ogólnej liczby bezdomnych okazała się skala bezdomności ulicznej – jest to (wg badaczy) liczba około 70 osób (w trakcie Spisu Powszechnego w kwietniu 2011 r. spisano 67 osób przebywających na ulicy),
  - § osoby bezdomne przebywające na terenie miasta Koszalin to najczęściej mężczyźni (69,1%) o niskim poziomie wykształcenia (39% - wykształcenie podstawowe, 36,2% - zasadnicze zawodowe), zdecydowanie inaczej wygląda sytuacja osób zagrożonych bezdomnością, gdzie mężczyźni stanowią 35,4% badanych.
  - § ponad połowa osób bezdomnych to osoby, które przekroczyły 50 rok życia (55,1%), analizując wiek osób bezdomnych niepokojącym wydaje się fakt, iż 13% populacji osób bezdomnych stanowią osoby do 30 r.ż. Tak „młoda bezdomność” z jednej strony

jest zjawiskiem negatywnym, bo świadczy o napływaniu do systemu osób młodych, z drugiej jednak strony daje szansę na szybkie usamodzielnienie i wyprowadzenie z systemu pomocy (przy zastosowaniu odpowiednich narzędzi wspierających),

§ przeciętny wiek pozostawania w sytuacji bezdomności wynosi 7,7 lat i jest on zdecydowanie wyższy w przypadku bezdomnych mężczyzn (8,6 lat) niż bezdomnych kobiet (6,3 lata), główną przyczyną bezdomności mężczyzn jest utrata pracy i eksmisja, jak również różnorodne konflikty na tle rodzinny, a w przypadku bezdomnych kobiet najważniejszą przyczyną, która prowadzi do bezdomności okazała się przemoc w rodzinie,

- wykonano analizę współpracy międzysektorowej w zakresie rozwiązywania problemu bezdomności oraz pomocy osobom bezdomnym na terenie miasta, której celem było opracowanie metodyki i narzędzi badawczych do badania współpracy instytucjonalnej i jej ograniczeń oraz przeprowadzono badania obszarów niedoborów i zjawisk problemowych w zakresie rozwiązywania problemu bezdomności oraz pomocy osobom bezdomnym na terenie miasta, których celem było opracowanie metodyki i narzędzi badawczych oraz zbadanie obszarów niedoboru i zjawisk problemowych w obszarze pracy na rzecz osób bezdomnych na terenie Koszalina, podstawowe wnioski płynące z badania:

§ w Koszalinie funkcjonuje niewielka skala kompleksowych zadań i działań ukierunkowanych na wzmocnienie procesu usamodzielnienia, integracji i wychodzenia z bezdomności; podejmowane działania nie mają wymiaru systematycznej czy cyklicznej oferty skierowanej do osób bezdomnych, ponadto nie wypełniają kryteriów zintegrowanej i kompleksowej usługi; wskazano również na deficyt wysoko zindywidualizowanej, wszechstronnej i wielowymiarowej pracy realizowanej z osobami bezdomnymi, polegającej na indywidualnym asystowaniu i towarzyszeniu ludziom bezdomnym w procesie wychodzenia z bezdomności (brak asystentury dla osób bezdomnych); badania wskazały w sposób jednoznaczny na fakt, iż główną wadą systemu wsparcia osób bezdomnych jest brak odpowiedniej, dostosowanej do potrzeb grupy osób bezdomnych przebywających poza placówkami oferty pomocowej w postaci streetworkingu, jak również brak hierarchizacji placówek dla osób bezdomnych (np. brak placówki niskoprogowej, np. ogrzewalni)

umożliwiającej pobyt i zapewnienie schronienia ludziom bezdomnym będącym pod wpływem alkoholu czy innych środków psychoaktywnych,

§ system wsparcia osób bezdomnych ma charakter interwencyjny i pomocy doraźnej, brakuje działań profilaktycznych oraz reintegracyjnych, czego konsekwencją może być napływ osób bezdomnych do systemu pomocy społecznej,

- zorganizowano i przeprowadzono seminarium dla Użytkowników i Odbiorców produktu, dotyczące diagnozowania i monitorowania bezdomności na terenie Koszalina, w seminarium uczestniczyło 26 osób,
- zorganizowano i przeprowadzono prezentację modelu wdrażania dobrych praktyk na terenie kraju z panelem roboczym, dotyczącym opracowania modelu wdrażania dobrych praktyk w pracy z osobami bezdomnymi i zagrożonymi bezdomnością, w prezentacji uczestniczyły 24 osoby,
- zorganizowano i przeprowadzono trzydniowe seminarium, podczas którego nastąpiła prezentacja analizy potencjału instytucjonalnego, obszarów niedoboru oraz zjawisk problematycznych, w seminarium uczestniczyło łącznie 27 osób,
- zaprojektowano i wykonano portal internetowy, służący wymianie informacji, udostępnianiu gromadzonych danych statystycznych, wyników badań, prezentacji aktualnej oferty instytucji i organizacji z terenu Koszalina skierowanej do osób bezdomnych (www.bezdomnosc-koszalin.pl),
- zorganizowano 3 dwudniowe wizyty studyjne z udziałem Partnera projektu dotyczące pracy z osobami bezdomnymi i zagrożonymi bezdomnością metodą: streetworkingu, asystentury osób bezdomnych oraz hierarchizacji placówek i mieszkań treningowych, w wizytach uczestniczyło łącznie 57 osób.

Pierwszy etap realizacji projektu zakończył się złożeniem w Instytucji Pośredniczącej – Wojewódzkim Urzędem Pracy w Szczecinie, Strategii Wdrażania Projektu Innowacyjnego Testującego i wstępnej wersji produktu finalnego. 21 listopada 2011 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie zaakceptował Strategię Wdrażania Projektu Innowacyjnego Testującego oraz wstępną wersję produktu finalnego i projekt wszedł w II etap realizacji – testowanie produktu finalnego (listopad 2011 – grudzień 2012). Dzięki dofinansowaniu uzyskanemu ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację projektu i przeprowadzonym w ramach tego seminarium, szkoleniom, spotkaniom ze specjalistami z zakresu

bezdomności, kadra, zarówno Ośrodka Pomocy Społecznej jak i innych instytucji współpracujących miała możliwość zdobycia nowej wiedzy i umiejętności w pracy z osobami dotkniętymi problemem bezdomności oraz zagrożonymi bezdomnością, co stanowi istotny element przy realizowaniu działań profilaktycznych dla klientów OPS.

Na realizację programu w roku 2011 wydatkowano 284,6 tys. zł.

6.4. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowi integralną część całego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzupełnia różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec tych osób. Istotnym elementem procesu edukacyjnego jest podjęta partnerska współpraca z lokalnymi samorządami, jednostkami pomocy społecznej, podmiotami pracującymi na rzecz rodziny, Policją, Sądem, Prokuraturą.

Celem podstawowym Programu jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie. Cel podstawowy ukierunkowany jest na rozpoznaniu i zmianie zachowań, postaw osób stosujących przemoc w rodzinie. Program nie stanowi jednak formy osobistej psychoterapii sprawcy a jedynie koryguje jego niepożądane, szkodliwe zachowania i postawy oraz zwiększa ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowany był w okresie od 9 września 2011 roku do 16 grudnia 2011 roku w ilości 61 godzin zajęć (1 godzina zajęć indywidualnych, 60 godzin zajęć grupowych). Do Programu przystąpiło 7 uczestników, z czego 3 uczestników zrealizowało zajęcia Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Odbiorcami niniejszego Programu są osoby stosujące przemoc w rodzinie, dlatego warunkiem przyjęcia do Programu jest uznanie przez nich faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

Uczestnikami Programu mogą być:

- osoby samodzielnie zgłaszające się,
- osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- osoby kierowane przez organy ścigania objęte procedurą Niebieskiej Karty,

- osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje i organizacje.

Uczestnictwa w Programie odmawia się:

- osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, w szczególności z zaburzeniami osobowości pogranicznej,
- chorym psychicznie,
- osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień.

Warunkiem przyjęcia osoby do Programu jest:

- uznanie przez nią faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie,
- systematycznej obecności na zajęciach,
- bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach oraz w innych miejscach pobytu.

Głównym założeniem programu jest pomoc sprawcom w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez edukację mającą na celu:

- uświadomienie sprawcy, czym jest przemoc,
- uzyskanie przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- rozpoznanie przez niego sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy,
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie bez agresji,
- naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych,
- naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć;
- analizę własnych prawdziwych motywów prowadzących do zachowań agresywnych,
- zwiększenie odpowiedzialności za własne czyny.

W ramach projektu wydatkowano łącznie 9,4 tys. zł pochodzących ze środków Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy.

6.5. Program „Systemowa pomoc terapeutyczna dla ofiar przemocy domowej”

Celem strategicznym projektu była edukacja w zakresie nabywania i wzmacniania mechanizmów powstawania, utrwalania i przeciwdziałania przemocy domowej, korelacja doświadczeń urazowych, nauka rozpoznawania i wyrażania uczuć oraz nabycie przez dzieci podstawowych umiejętności społecznych. Projekt adresowany był do kobiet i dzieci dotkniętych przemocą domową.

Zajęcia w ramach tego projektu organizowane były w 4 obszarach:

- grupa wsparcia dla ofiar przemocy domowej – odbyło się 37 spotkań, w których uczestniczyło 97 osób,
- grupa terapeutyczna dla dzieci – w roku sprawozdawczym odbyło się 26 spotkań (zajęcia o charakterze zamkniętym) dla 8 dzieci,
- praca indywidualna (konsultacje, terapia) z dorosłymi ofiarami przemocy domowej – udzielono 118 porad dla 52 osób,
- praca indywidualna (terapia) z dzieckiem jako ofiarą przemocy domowej – udzielono 104 porady dla 38 dzieci.

Na realizację projektu wydatkowano 2,7 tys. zł z budżetu Miasta w ramach środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Projekt realizowano od stycznia do grudnia 2011 roku.

6.6. Program „Grupa psychoterapeutyczna dla osób dorosłych”

Celem strategicznym programu było udzielenie grupowej pomocy psychoterapeutycznej. Podczas grupy każdy z uczestników przepracował zgłoszony przez siebie problem, w wyniku czego doszło do zmiany w obszarze ich funkcjonowania oraz adaptacji do rzeczywistości. Dodatkowo uczestnicy nabyli umiejętności w sferze komunikacji, radzenia sobie w sytuacjach stresowych. Widoczny był wzrost ich kompetencji interpersonalnych. Uczestnicy programu zwiększyli swe umiejętności społeczne, przełamując nieraz wieloletni lęk przed byciem otwartym w grupie społecznej. Udział w programie pozwolił na wzrost samooceny i samopoczucia uczestników.

W ramach programu odbyło się 11 spotkań dla 6 osób.

Na realizację projektu wydatkowano 2,0 tys. zł z budżetu Miasta w ramach środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Projekt realizowano od stycznia do grudnia 2011 roku.

6.7. Program „Starszy Brat Starsza Siostra”

Celem programu było wspieranie dzieci w trudnej sytuacji życiowej, zapobieganie poczuciu bezradności i osamotnienia u dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy w rozwoju społecznym, intelektualnym i emocjonalnym, rozwijanie pozytywnych więzi społecznych, zapobieganie aktom agresji, przemocy i nieszczęśliwym wypadkom, rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, zmiana postaw i przekonań dzieci i młodzieży poprzez akcentowanie pozytywnych wartości życia. Dzięki działaniom podjętym w ramach programu osiągnięto poprawę relacji rówieśniczych i rodzinnych młodych uczestników, a grupa młodzieży nabyła doświadczenie wolontariackie.

W roku 2011 programem objętych było 14 par: wolontariusz – dziecko (14 wolontariuszy i 14 dzieci).

Wsparcia psychologicznego i pedagogicznego udzielono grupie 14. dzieci.

W ramach programu zorganizowano:

- 198 spotkań 2-godzinnych w parach wolontariuszy z dziećmi,
- 8 spotkań superwizyjnych z wolontariuszami,
- spotkanie mikołajkowe dla 28. osób,
- 1 wycieczkę do Gdyni i Gdańska, w której wzięło udział 35 osób (18 dzieci, 14 wolontariuszy, 3 opiekunów).

Na realizację projektu wydatkowano 6,2 tys. zł z budżetu Miasta w ramach środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program realizowano w okresie od stycznia do grudnia 2011 roku.

7. INNE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ MOPS

7.1. Usługi transportowe dla osób niepełnosprawnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie w 2011 roku realizował przewozy niepełnosprawnych mieszkańców Koszalina poprzez:

- a) zapewnienie bezpłatnego dowozu niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży do szkół – w oparciu o Ustawę o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. art. 17. ust. 3a pkt 1 i 2,
- b) zapewnienie indywidualnych przewozów osobom niepełnosprawnym na podstawie „Regulaminu przewozów osób niepełnosprawnych realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie”, będącego załącznikiem Nr 1 do Zarządzenia Prezydenta Miasta Koszalina Nr 558/2047/10 z dnia 07 kwietnia 2010 r.

Przewozy realizowane były za pomocą samochodu osobowego typu BUS marki Peugeot Boxer z 2004r., przystosowanego do realizacji przewozów osób niepełnosprawnych, wyposażonego w windę dla wózków inwalidzkich.

W ramach usług transportu w roku 2011 realizowane były następujące przewozy:

- bezpłatne przewozy od 7 do 9 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół:
  - § Szkoły Podstawowej Integracyjnej nr 21 przy ul. Spasowskiego 14,
  - § Szkoły Podstawowej nr 13 przy ul. Rzemieśniczej 9,
  - § Prywatnego Gimnazjum przy ul. Wojska Polskiego 83 w Koszalinie,
  - § Gimnazjum nr 4 w Zespole Szkół nr 2 przy ul. Jedności 9 w Koszalinie,
  - § Politechniki Koszalińskiej przy ul. Kwiatkowskiego 6e,
- realizacja indywidualnych zgłoszeń,
- pojedyncze przewozy do ośrodków rehabilitacyjnych w Polsce na zlecenie osób zainteresowanych - w ramach możliwości technicznych MOPS.

Ośrodek zabezpieczył również przewozy dziecka niepełnosprawnego do Gimnazjum Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych w Owińsku w województwie wielkopolskim. Wymienione przewozy na zlecenie Ośrodka realizowała firma zewnętrzna – 25 przewozów w roku 2011.

Koszty transportu poniesione przez Ośrodek w roku 2011 wyniosły 93,2 tys. zł, a wpływy z usług transportu – 1.3 tys. zł.

7.2. Prace społecznie użyteczne

Na mocy Porozumienia Nr 9/2011 dotyczącego zorganizowania i finansowania prac społecznie użytecznych oraz kierowania do ich wykonywania osób bezrobotnych z dnia 18 marca 2011r., w roku 2011 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej skierował do Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie 188 osób korzystających z pomocy społecznej, które następnie wykonywały prace społecznie użyteczne na 136 stanowiskach. Osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku korzystające ze świadczeń pomocy społecznej kierowano do: Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Koszalinie, Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Pomorza Środkowego, Stowarzyszenia Przyjaciół Koszalina, Przedszkoli Nr 8, 10, 12, 13, 14, 15, 21, Żłobka Miejskiego, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej, Hospicjum im. Św. Maksymiliana Kolbego, Bałtyckiego Teatru Dramatycznego, Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Polskiego Czerwonego Krzyża, Specjalistycznego Zespołu Chorób Płuc, Filharmonii Koszalińskiej, Stowarzyszenia Koszaliński Klub AMAZONKA, Polskiego Związku Głuchych Specjalistycznej Poradni Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu, Domu Samotnej Matki „Dar życia” oraz do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszalinie.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej na 14 stanowiskach prace społecznie użyteczne wykonywało 18 osób. Były one realizowane w Dziale Usług Opiekuńczych, Środowiskowym Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi „Odrodzenie” Nr 1, Dziale Obsługi, Ośrodka Wsparcia „Złoty Wiek”, Dziale Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych, Placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego świetlicy środowiskowej, Klubie Integracji Społecznej.

Osoby mogły wykonywać prace społecznie użyteczne w ilości 10 godzin tygodniowo i 42 godziny miesięcznie. Koszt 1. godziny pracy wynosił do czerwca 2011r. 7,10 zł, natomiast od czerwca 7,30 zł.

7.3. Orzekanie o niepełnosprawności

Przy Ośrodku działał Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Zespół został powołany przez Prezydenta Miasta Koszalina Zarządzeniem Wewnętrznym Nr 160/02 z dnia 27 grudnia 2002r. Ośrodek zapewniał obsługę kadrową, administracyjną i finansowo – księgową Zespołu.

W 2011 roku Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie wydał 1617 orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności, z czego 470 to orzeczenia

o znacznym stopniu niepełnosprawności, 553 – o stopniu umiarkowanym, 594 – o lekkim stopniu niepełnosprawności. Ponadto 113 osób powyżej 16 roku życia nie zaliczono do osób niepełnosprawnych, 85 otrzymało odmowę wydania orzeczenia.

Osobom przed 16 rokiem życia wydano 164 orzeczenia, z czego 141 zaliczono do osób niepełnosprawnych, a 23 nie zaliczono.

Ogółem w roku 2011 Zespół wydał 1979 orzeczeń. W porównaniu z 2010 rokiem nastąpił wzrost liczby wydanych orzeczeń o 66. Wpływ wniosków był większy o 109.

Wydatki MZON w 2011 roku wyniosły 252,1 tys. zł, 217,6 tys. zł to wydatki z budżetu wojewody, zaś 34,5 tys. zł to wydatki z budżetu samorządu.

7.4. Udział w programach lokalnych

7.4.1. Lokalny system powiadamiania o przemocy i patologiach społecznych w Koszalinie – „Razem skuteczni, razem bezpieczni”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie w okresie od 1 maja do 31 grudnia 2011 roku był realizatorem projektu pn. „Lokalny system powiadamiania o przemocy i patologiach społecznych w Koszalinie – RAZEM SKUTECZNI, RAZEM BEZPIECZNI – III edycja – REAGUJESZ – RATUJESZ”, współfinansowanego ze środków Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z rezerwy celowej budżetu państwa w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie”.

Działania w ramach projektu stanowiły kontynuację inicjatyw podjętych w latach 2009 – 2010 w zakresie współpracy pomiędzy samorządem, organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną w zakresie budowania lokalnego systemu powiadamiania o przemocy i zjawiskach patologicznych na terenie miasta Koszalina. Miały na celu dalsze rozwinięcie i dopracowanie przy współudziale miejskich instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie i patologiami społecznymi jednolitego, spójnego i skutecznego systemu powiadamiania o niepokojących zjawiskach. Działania te realizowane były m.in. poprzez kontynuację działalności punktów informacyjno – konsultacyjnych oraz nowe narzędzie jakim była praca Osiedlowych Strażników Aktywności bezpośrednio aktywizujących mieszkańców danego Osiedla do reagowania na patologiczne zjawiska. Wiedza mieszkańców miasta w zakresie reagowania na przemoc podniesiona została poprzez akcje promocyjne i informacyjne, kolportaż ulotek i plakatów, audycje radiowe i reklamy telewizyjne, a także

wydanie informatora i utworzenie strony internetowej informujących o ofercie instytucji działających w obszarze przemocy.

W 2011 roku kontynuowana była współpraca z Komendą Miejską Policji w Koszalinie, Strażą Miejską w Koszalinie, Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej, Centrum Kryzysowym dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi, Domem Samotnej Matki, Radami Osiedli, Sądem Rejonowym oraz pedagogami szkolnymi i przedstawicielami żłobków i przedszkoli w zakresie wzajemnego powiadamiania o niepokojących zjawiskach i promowania idei projektu. Przedstawiciele wymienionych instytucji stworzyli Koszalińską Koalicję na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy „Reagujesz – Ratujesz” powołaną Zarządzeniem Dyrektora MOPS z dn. 21 czerwca 2011. W ramach Koalicji utworzony został jej Zespół Roboczy, którego głównym zadaniem było opracowanie merytoryczne informatora i strony internetowej o instytucjach działających w obszarze przemocy.

Strona internetowa współtworzona jest na podstawie Porozumienia z Policją – zakładka „Reagujesz – Ratujesz” na stronie www.profuturo.koszalin.pl zawiera m.in. informacje kto i w jakim rejonie Koszalina jest dzielnicowym, pracownikiem socjalnym, kuratorem i bezpośredni kontakt do tych osób.

Podczas spotkań Zespołu Roboczego Koszalińskiej Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy „Reagujesz – Ratujesz” opracowany został „Informator o ofercie pomocy i wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie”. Informator ten został wydrukowany w nakładzie 1000 sztuk i rozdystrybuowany na terenie miasta Koszalin, m.in. wśród służb publicznych, organizacji pozarządowych, szkół, przedszkoli, placówek zdrowia.

Podjęto także współpracę z lokalnymi mediami w zakresie emisji filmu reklamowego promującego projekt i cyklu audycji radiowych informujących o działaniach w projekcie. W okresie od 11.07.2011 do 28.07.2011 w lokalnej telewizji Max ukazało się 6 emisji filmu reklamowego promującego projekt. Ponadto zostało nagranych 6 audycji radiowych dot. projektu emitowanych od lipca do grudnia 2011 raz w miesiącu na antenie Radia Koszalin.

Zaprojektowano i wydrukowano pocztówki promujące projekt i Punkty Informacyjno – Konsultacyjne a także wzbudzające poczucie współodpowiedzialności mieszkańców za bezpieczeństwo. Wydrukowano i rozdystrybuowano na terenie miasta 5.500 sztuk pocztówek, które trafiły m.in. do służb publicznych, organizacji pozarządowych, szkół, przedszkoli, placówek zdrowia.

W ramach projektu uruchomiono i prowadzono 4 Punkty Informacyjno – Konsultacyjne dla ofiar i sprawców przemocy (tj. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszalinie, Radzie Osiedla Jedliny, Radzie Osiedla Lechitów, Komendzie Miejskiej Policji w Koszalinie). Punkt w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszalinie czynny był w dni robocze w godzinach 7.00 – 15.00 i prowadzony był w ramach wyznaczonych dyżurów przez: pracowników socjalnych, psychologa, konsultanta w zakresie prawa, koordynatora projektu. PIK w Komendzie Miejskiej Policji w Koszalinie czynny był przez całą dobę przez 7 dni w tygodniu, a w godzinach 15.30 – 18.30 był obsługiwany przez specjalistów w ramach umów – zleceń, natomiast poza tymi godzinami przez dyżurnego funkcjonariusza Policji. Dwa PIK – i zlokalizowane były na terenie osiedli mieszkaniowych o dużej częstotliwości występowania zjawisk patologicznych (Jedliny i Lechitów). Zatrudniono w ramach umów – zleceń dwóch specjalistów – Osiedlowych Strażników Aktywności (OSA), którzy dyżurowali raz w tygodniu w siedzibach Rad Osiedlowych (w godz. 15.30-18.30), a także mieli za zadanie zaktywizować lokalną społeczność do reagowania na niepożądane zjawiska społeczne. Poradnictwo w PIK-ach ewidencjonowane było poprzez zakładanie osobom zgłaszającym się kart klienta i kart doradczych. Łącznie w okresie maj – grudzień założono 58 kart klienta (64 osoby skorzystały z pomocy specjalistów w PIK-ach) oraz 59 kart doradczych.

W wyniku działalności Osiedlowych Strażników Aktywności powstały 2 Programy Aktywizujące dostosowane do potrzeb lokalnej społeczności – oparte na przeprowadzonych uprzednio badaniach ankietowych. W ramach w/w Programów Aktywizujących zorganizowany został piknik rodzinny na świeżym powietrzu pod hasłem „Reagujesz – Ratujesz” dla mieszkańców miasta oraz przeprowadzony cykl 8 spotkań edukacyjnych dla mieszkańców Osiedli na których działają PIK – i o tematyce z obszaru przemocy (m.in. wychowanie bez klapsa, bezpieczeństwo w Internecie). Piknik rodzinny „Reagujesz – Ratujesz” odbył się pod patronatem Prezydenta Miasta Koszalin i wraz z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej współorganizowany był przez Policję, Straż Miejską, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Rady Osiedlowe Lechitów i Jedliny. Piknik został objęty także patronatem Radia Koszalin, na antenie radia ukazały się 2 bezpośrednie relacje z jego przebiegu. Ponadto nagrana została relacja z pikniku, która ukazała się w „Wydarzeniach” w lokalnej telewizji MAX. W wydarzeniu tym uczestniczyło ok. 200 osób. Atrakcje jakie się pojawiły to m.in. grill, oprawa muzyczna, animator prowadzący gry i konkursy, pokaz samochodów Policji i Straży

Miejskiej, konkurs plastyczny na logo projektu. W ramach Programów Aktywizujących odbyły się także spotkania z dzielnicowym i strażnikiem dla mieszkańców.

Na realizację programu w roku 2011 wydatkowano środki w wysokości 110,8 tys. zł, z czego dotacja wojewody wyniosła 73,1 tys. zł, natomiast środki własne miasta 37,7 tys. zł.

7.4.2. Program Zapobiegania Przeszeczności oraz Ochrony Porzadku Publicznego i Bezpieczestwa Obywateli pt. „Bezpieczny Koszalin”

„Bezpieczny Koszalin” to program, którego celem jest wzrost bezpieczestwa w Koszalinie, zapobieganie przeszeczności i zachowaniom aspołecznym, itp. W ramach programu w 2011 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej organizował następujące działania i akcje skierowane do dzieci z rodzin o najniższych dochodach, a w szczególności rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych problemem alkoholowym:

- 1) Bezpieczne ferie - inicjowanie działań na rzecz zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych, zwłaszcza pozostających bez opieki oraz powadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej oraz profilaktycznej na rzecz bezpieczestwa dzieci i młodzieży:
  - zorganizowanie przez Świetlicę środowiskową czasu wolnego dzieciom poprzez: wyjścia do kina, na basen, na lodowisko, do teatru, zabawy w Sportowej Dolinie, wyjazd na wycieczkę do Kołobrzegu, organizacja zabaw edukacyjnych i sportowych, zajęć plastycznych, zajęć w pracowni komputerowej,
  - działania na rzecz podniesienia poziomu zachowań prozdrowotnych: zorganizowanie spotkania z przedstawicielem NZOZ – pogadanka z pielęgniarką.
- 2) Bezpieczne wakacje - działania podejmowane w okresie wakacji letnich:
  - zorganizowanie wypoczynku letniego w formie kolonii dla dzieci z rodzin o najniższych dochodach, a w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych problemem alkoholowym, w wieku szkolnym 7-16 lat; kolonie letnie były zorganizowane w miejscowości Stegna w woj. pomorskim dla 100. dzieci (II turnusy), na realizację zadania wydatkowano kwotę 94,9 tys. zł ze środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - zorganizowanie przez Świetlicę środowiskową w okresie letnich wakacji: czasu wolnego dzieciom poprzez:

- § wyjścia do kina, na basen, do muzeum, do kręgielni, na bilard, na koncert do Szkoły Muzycznej, do Archiwum Państwowego w Koszalinie, do Przedsiębiorstwa Miejskie Wodociągi i Kanalizacja, na strzelnicę, do Akademii Odkrywców w CH Kosmos,
- § uczestnictwo w zajęciach zorganizowanych w Pałacu Młodzieży (zajęcia taneczne, muzyczne, zajęcia z malarstwa i rzeźby),
- § uczestnictwo w zajęciach malarskich zorganizowanych w kinie Kryterium,
- § zorganizowanie wycieczki do: Szymbarku, Międzyzdrojów, Kołobrzegu,
- § organizację zajęć sportowych na terenie Sportowej Doliny i boisku szkolnym przy SP 13,
- § prowadzenie zajęć plastyczno – technicznych, działań profilaktycznych (pogadanki) mających na celu podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży na temat bezpieczeństwa, prowadzenie zajęć kulinarnych, rozwijanie indywidualnych zamiłowań,
- § organizowanie spotkań profilaktycznych z policją (systematyczne wizyty dzielnicowe),
- § prowadzenie dożywiania wychowanków.

7.4.3. „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2009-2015”

Od 2009 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie uczestniczy w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2009-2015. Strategia wyznacza cele i kierunki działań dla instytucji pomocy społecznej oraz instytucji z terenu miasta, podejmowanych w celu poprawy życia, zabezpieczenia społecznego oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

Ośrodek jako Lider w realizacji Strategii uczestniczy w pracach Zespołu ds. monitorowania i wdrażania Strategii oraz jest odpowiedzialny za obsługę administracyjną. Zespół spotkał się w 2011 roku dwukrotnie, w miesiącu kwietniu i czerwcu. Członkowie Zespołu ds. wdrażania i monitorowania Strategii uczestniczyli również w spotkaniach roboczych organizowanych w ramach realizacji „Koszalińskiego Programu Wychodzenia z Bezdomności i Łagodzenia jej Skutków na lata 2010-2015 DROGOWSKAZ”.

W ramach realizacji poszczególnych celów Strategii Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej m.in. realizował programy i projekty w zakresie promocja integracji społecznej oraz aktywizacji klientów OPS oraz stał się Liderem w przyjętym przez Radę Miejską Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Program wpisuje się w 5 cel strategiczny Strategii: Rozwój zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom i stanowi jej integralną część. Pierwsze sprawozdanie z realizacji Programu przedstawione zostanie Radzie Miejskiej w 2013 roku, za rok 2012.

W 2011 roku sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta za rok 2010 zostało przyjęte Uchwałą Rady Miejskiej Nr IX/93/2011 z dnia 28 kwietnia 2011r.

Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin za rok 2011 zostanie odrębnie przedstawione Radzie Miejskiej.

7.4.4. Koszaliński Program Wychodzenia z Bezdomności i Łagodzenia Jej Skutków na lata 2010-2015 „DROGOWSKAZ”

DROGOWSKAZ jest programem przyjętym przez Radę Miejską i realizowanym od 2010 roku. Z uwagi na fakt, iż program nie dysponuje własnym budżetem jego cele i zadania realizują poszczególne instytucje i organizacje pozarządowe z terenu miasta pracujące z i na rzecz osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością.

Program skupia się wokół działań:

- profilaktycznych (diagnoza środowisk zagrożonych bezdomnością, zmiana wizerunku osób bezdomnych w odbiorze społecznym, budowanie modelu współpracy z osobami bezdomnymi),
- osłonowych (zabezpieczenie schronienia i opieki zdrowotnej, zabezpieczenie gorącego posiłku, odzieży i pomocy finansowej),
- integracyjnych (aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezdomnych).

W ramach Programu kontynuowano współpracę z:

- Koszalińskim Kołem Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta,
- Komendą Miejską Policji,
- Strażą Miejską,
- Strażą Ochrony Kolei,

- Powiatowym Urzędem Pracy,
- Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej,
- Polskim Czerwonym Krzyżem,
- Polskim Komitetem Pomocy Społecznej,
- Zarządem Budynków Mieszkalnych w Koszalinie,
- Domem Samotnej Matki,
- Centrum Kryzysowe dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi.

Dopełniającą formą realizacji celów i kierunków zawartych w Programie DROGOWSKAZ jest realizowany od lutego 2011 r., przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie, projekt innowacyjny testujący „WEKTOR ZMIAN - Koszaliński Program Wspierania Wychodzenia z Bezdomności”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu jest poszerzenie oferty instytucji i organizacji z terenu Koszalin w pracy z osobami bezdomnymi i zagrożonymi bezdomnością opartego na rzetelnej diagnozie i analizie oraz wykorzystującego dostępne zasoby i praktyki. Projekt ma na celu wprowadzenie na terenie Koszalina nowych, dotychczas nie stosowanych narzędzi w pracy z osobami bezdomnymi i zagrożonymi bezdomnością.

W ramach Koszalińskiego Programu Wychodzenia z Bezdomności i Łagodzenia jej Skutków w 2011 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:

- 1) zorganizowano 3 spotkania, w których uczestniczyli przedstawiciele z instytucji zaangażowanych w pracę z i na rzecz osób bezdomnych:

§ 18 sierpnia 2011r. odbyło się spotkanie dotyczące sprawozdawczości z Programu, podjęto również analizę działań realizowanych w I półroczu 2011 r. oraz omówiono dalsze kierunki działań, m.in. w zakresie diagnozy zagrożenia bezdomnością oraz redukcji i zmniejszenia skali zjawiska; w spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele: MOPS, Urzędu Miejskiego w Koszalinie, Polskiego Czerwonego Krzyża, Zarządu Budynków Mieszkalnych, Koszalińskiego Koła Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, Straży Miejskiej, Komendy Miejskiej Policji, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP, Ośrodka Terapii i Opieki nad Nietrzeźwymi, łącznie w spotkaniu uczestniczyło 13 osób,

§ 16 września 2011r. odbyło się spotkanie, na którym poruszano kwestie funkcjonujących na terenie miasta możliwości oddłużania lub odpracowywania zadłużeń w opłatach za lokale mieszkalne oraz omówiono wzór karty monitorowania

dla instytucji zajmujących się mieszkalnictwem (udział wzięło 10 osób); w spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele MOPS i instytucji zajmujących się mieszkalnictwem w Koszalinie, m.in. ZBM, spółdzielni mieszkaniowych,

§ 15 grudnia 2011r. odbyło się spotkanie, którego celem było zachęcenie zaproszonych przedstawicieli mediów koszalińskich do zaangażowania się w prezentowanie informacji dotyczących pomocy osobom bezdomnym podczas tegorocznej zimy. Szczególnym zadaniem i przesłaniem akcji było przedstawienie innego niż stereotypowy, wizerunku osoby bezdomnej; w spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele mediów koszalińskich: Telewizja Kablowa MAX, Radio Koszalin, Radio Eska, przedstawiciele Partnerów działających w ramach „Drogowskazu”: Koszalińskie Koło Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeszkiej, Straż Miejska oraz pracownicy MOPS zajmujący się problematyką bezdomności (udział wzięło 10 osób), w mediach pojawiły się 4 informacje dotyczące bezdomności,

- 2) opierając się na rekomendacjach wynikających z badań społecznych przeprowadzonych na terenie miasta w 2011 roku, wypracowano wzór kart monitorowania zjawiska zadłużenia i zagrożenia bezdomnością oraz ustalono zasady monitorowania tego zjawiska,
- 3) 9 grudnia 2011r. pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wspólnie ze Strażą Miejską i Policją odwiedzali miejsca, w których mogą przebywać osoby bezdomne (pustostany, obudowy śmietników, altanki na działkach, zarośla); w ramach zorganizowanej akcji powołano 4 trzyosobowe zespoły złożone z pracownika MOPS, strażnika miejskiego i policjanta. Do akcji włączyło się również Koło Koszalińskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta. Inicjatorem akcji był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. 80 osób przebywało w Schronisku i Noclegowni dla osób bezdomnych, a 15 osób poza placówkami. Wiele odwiedzanych miejsc nosiło znamiona przebywania w nich osób bezdomnych, jednak w okresie badania były one nieobecne; działania te wpisują się zarówno w Koszaliński Program Wychodzenia z Bezdomności i łagodzenia jej Skutków „DROGOWSKAZ” jak i projekt innowacyjny "WEKTOR ZMIAN – Koszaliński Program Wspierania Wychodzenia z Bezdomności; przeprowadzona akcja miała na celu, nie tylko dotarcie do osób bezdomnych, przebywających w tzw. miejscach niemieszkalnych (czyli poza placówkami takimi jak: schronisko czy noclegownia)

i przekazanie im informacji o tym gdzie i jaką pomoc mogą uzyskać, ale również poznanie nowych miejsc, w których osoby bezdomne mogą przebywać; było to tym bardziej ważne, że od lutego 2012 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszalinie, w ramach projektu „WEKTOR ZMIAN”, planowane jest zatrudnienie streetworkerów, którzy będą regularnie odwiedzać miejsca, w których przebywają osoby bezdomne, będą nawiązywać kontakt, informować o możliwościach uzyskania wsparcia i pomocy, będą stanowić pewną formę „pomagacza pierwszego kontaktu”.

Sprawozdanie za rok 2011 z realizacji Koszalińskiego Programu Wychodzenia z Bezdomności i Łagodzenia jej Skutków na lata 2010 – 2015 będzie stanowiło załącznik do sprawozdania ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2009 – 2015.

7.5. Działania pomocowe realizowane w ramach współpracy

1) Współpraca z Ośrodkiem Adopcyjno-Opiekuńczym (taka nazwa funkcjonowała do 31.12.2011r.):

- kierowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na szkolenia,
- udział pracownika Działu Opieki Zastępczej w szkoleniu oraz komisji kwalifikacyjnej do wydania opinii o spełnianiu przez kandydatów warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- ustalanie kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi umieszczonymi w rodzinie zastępczej,
- pozyskiwanie bieżących informacji w zakresie prowadzenia adopcji dziecka z uregulowaną sytuacją prawną,
- współpraca pracowników socjalnych Działu Opieki Zastępczej z pracownikami Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w zakresie wspierania rodzin zastępczych w wypełnianiu przez nie funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2) Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy:

- typowanie osób bezrobotnych podopiecznych MOPS do prac społecznie użytecznych, jako forma aktywizacji zawodowej, na rzecz organizacji pozarządowych,
- współpraca i wymiana informacji w zakresie realizowanych przez MOPS projektów z udziałem osób wykluczonych społecznie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

3) Współpraca z innymi instytucjami:

- Rada Osiedla „Wspólny Dom” oraz Klub KSM „Nasz Dom”: zaprosiły w dniu 17 grudnia 2011r. na wieczerzę wigilijną 17. samotnych i sędziwych świadczeniobiorców z Rejonu Pracy Socjalnej Nr 1, sfinansowały udział w wycieczce do Zieleniewa w dniu 25 lipca 2011r., 37. dzieciom z Rejonu Pracy Socjalnej Nr 1, zaprosiły 20. dzieci z Rejonu Pracy Socjalnej Nr 1 na zabawę mikołajkową zorganizowaną w dniu 6 grudnia 2011r., na której dzieci otrzymały paczki i słodki poczęstunek,
- przygotowanie z okazji Świąt Bożego Narodzenia 95. paczek ze słodyczami przez firmę JERONIMO MARTINS DYSTRYBUCJA S.A. dla dzieci podopiecznych MOPS,
- w dniu 18 grudnia 2011 roku w ramach współpracy z PKO BP 89 dzieci podopiecznych MOPS uczestniczyło w Spotkaniu Mikołajkowym w Galerii KOSMOS w Koszalinie, na którym otrzymały słodki poczęstunek i paczki,
- w wyniku współdziałania z Radą Osiedla „Rokosowo” 11 świadczeniobiorców MOPS uczestniczyło w wieczerzy wigilijnej organizowanej w dniu 17 grudnia 2011r., 20 dzieci otrzymało paczki świąteczne,

8. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI MIASTA KOSZALINA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z organizacjami pozarządowymi Miasta Koszalina:

1) Polski Czerwony Krzyż:

- wydawanie produktów żywnościowych dla podopiecznych MOPS,
- kierowanie podopiecznych po odzież i inne artykuły,
- pomoc w uzyskaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych,
- przygotowanie ok. 370 paczek dla podopiecznych MOPS,

2) Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta:

- współpraca w zakresie realizacji zadania z zakresu pomocy społecznej pn. „Udzielanie schronienia osobom bezdomnym przebywającym na terenie Miasta Koszalina”,
- współorganizacja w dniu 21 grudnia 2011 roku spotkania wigilijnego dla najuboższych mieszkańców Koszalina pod patronatem Prezydenta Miasta Koszalina wspólnie z Polskim Czerwonym Krzyżem – Zarządem Rejonowym w Koszalinie; w spotkaniu uczestniczyło około 800 osób, dla których przygotowano wigilijny poczęstunek; na realizację wigilii wydatkowano 8,8 tys. zł z budżetu Miasta w ramach środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

3) Polski Komitet Pomocy Społecznej w Koszalinie:

- wydawanie kart potrzebującego - na mocy zawartego z PKPS porozumienia z dnia 4 maja 2011r. w sprawie dystrybucji produktów żywnościowych pochodzących z zapasów interwencyjnych Unii Europejskiej w 2011 roku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez pracowników socjalnych w Rejonach Pracy Socjalnej, wydawał karty potrzebującego osobom objętym pomocą społeczną; na ich podstawie osoby odbierały z PKPS żywność; wydano 1221 kart,

4) Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzesckiej:

W ramach porozumienia zawartego dnia 12 czerwca 2008r. pomiędzy Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Koszalinie współpracowano w zakresie:

- informowania bezdomnych o możliwości korzystania z zaopatrzenia w żywność, odzież i środki higieny osobistej w Caritas,
- pomocy ofiarom przemocy w rodzinie – kierowanie ofiar przemocy kobiet i kobiet z dziećmi do Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz wsparcia socjalnego dla kobiet,

5) Stowarzyszenie „APERTO”:

- w ramach porozumienia zawartego w dniu 28 lipca 2008r. w celu realizacji projektu pt. „Od poradnictwa do obywatelstwa”, informowano o działalności Biura Porad Obywatelskich podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez pracowników socjalnych; udział pracowników MOPS w Radzie Projektu,

6) Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii w Warszawie o/Koszalin:

- kierowanie podopiecznych na diagnozę i terapię, wymiana informacji na temat ustalonych działań i wywiązywania się klienta ze zobowiązań,
- pomoc w znalezieniu miejsc w ośrodkach dla dzieci osób uzależnionych,
- współpraca w realizacji programów profilaktyki uzależnień,

7) Stowarzyszenie SOS:

- współpraca w zakresie dożywiania najuboższych dorosłych mieszkańców Koszalina; Stowarzyszenie zostało wyłonione w drodze przetargu nieograniczonego,

8) Polski Związek Głuchych Specjalistyczna Poradnia Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu w Koszalinie:

W ramach porozumienia zawartego w dniu 29 września 2010r. współpracowano w zakresie:

- wspierania osób z uszkodzonym słuchem, mową wraz z zaburzeniami współistniejącymi,
- dostępu do interwencji pracownika socjalnego w sytuacjach wskazanych przez pracowników Poradni,

Dofinansowanie ze środków PFRON Dnia Dziecka Niepełnosprawnych Słuchowo w Poradni PZG w Koszalinie.

9) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Koszalinie:

- nadzór merytoryczny nad działalnością Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- współpraca w zakresie kierowania osób z niepełnosprawnością intelektualną do Środowiskowego Domu Samopomocy.

10) Polski Związek Niewidomych Okręg Zachodniopomorski Koło w Koszalinie:

- dofinansowanie ze środków PFRON przygotowania zespołu muzycznego do występów i wyjazdów na występy i przeglądy twórczości artystycznej .

11) Stowarzyszenie Chorych z Przepukliną Oponowo – Rdzeniową

Rzeczypospolitej Polskiej w Lublinie Oddział Zachodniopomorski w Koszalinie:

- dofinansowanie ze środków PFRON organizacji Dnia Dziecka w Tymieniu.

12) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Okręgowy w Koszalinie:

- dofinansowanie ze środków PFRON integracji społecznej poprzez współzawodnictwo sportowe i kulturalne, propagowanie aktywnego stylu życia osób niepełnosprawnych.

13) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „IKAR”:

- dofinansowanie ze środków PFRON Integracyjnego Turnieju Rekreacyjno – Sportowego Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół Koszalin 2011,

14) Oddział Zachodniopomorski Polskiego Związku Głuchych w Szczecinie:

- dofinansowanie ze środków PFRON do zorganizowania turnieju bowlingowego niesłyszących w Koszalinie.

15) Polskie Towarzystwo Stomijne POL-ILKO Zarząd Oddziału Regionalnego w Koszalinie:

- dofinansowanie ze środków PFRON 2-dniowego wyjazdu integracyjnego do Mielna.

16) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół „Przystań”:

- dofinansowanie ze środków PFRON 3-dniowego spotkania integracyjnego w stancy harcerskiej w Łazach.

17) Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Koszalinie:

- porozumienie w zakresie stworzenia warunków do rehabilitacji osób niepełnosprawnych – domowników Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 1 i Środowiskowego Domu Samopomocy Nr 2 w Koszalinie, prowadzonych przez MOPS, polegających na prowadzeniu prac porządkowych na terenie Cmentarza Komunalnego w Koszalinie,

- realizacja zadania - sprawienie pochówku osób bezdomnych, samotnych nieznanych, dzieci martwo urodzonych.

18) Fundacja Transferu Wiedzy i Przedsiębiorczości w Koszalinie:

- porozumienie zawarte w dniu 17 czerwca 2011r. w zakresie współpracy na rzecz rozwoju i upowszechniania form aktywizacji zawodowej, promocji sztuki dziennikarskiej oraz redakcyjnej przy użyciu zasobów komputerowych i internetowych, a także współpracy dotyczącej promocji działalności pożytku publicznego prowadzonej przez Partnerów na rzecz niniejszego projektu, służącej promocji działań integracji społecznej.

9. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO – PROMOCYJNA MOPS W KOSZALINIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie realizuje założenia Miasta w zakresie polityki informacyjnej oraz promocyjnej na rzecz mieszkańców, przede wszystkim rodzin objętych wsparciem lub potrzebujących pomocy. Ośrodek między innymi edukuje, pomaga w trudnych życiowych sytuacjach, prowadzi akcje społeczno – informacyjne adresowane do grup zagrożonych marginalizacją, wykluczeniem społecznym.

1) Działania informacyjne mające na celu promocję rodzicielstwa zastępczego:

- współpraca z lokalnymi mediami: Radio Koszalin, Dziennik Koszaliński Miasto,
- pracownicy MOPS oraz przedstawiciele rodzin zastępczych uczestniczyli w audycjach radiowych, propagowali ideę rodzicielstwa zastępczego w artykułach prasowych,
- z okazji „Dnia Rodzicielstwa Zastępczego” w miesiącu maju 2011r. zorganizowano spotkanie pod patronatem Prezydenta Miasta Koszalina, którego celem było uczczenie i docenienie pracy jaką wykonują rodziny zastępcze; uroczystość odbyła się z udziałem przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Koszalinie, Sądu Rejonowego, Rodzinnych Domów Dziecka, Policji, Ośrodków Adopcyjno – Opiekuńczych, Powiatowej i Miejskiej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Placówki opiekuńczo - wychowawczej wsparcia dziennego świetlicy środowiskowej, mediów oraz rodzin zastępczych,

- udział dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych w kolonii letniej, która odbyła się w sierpniu 2011r., zorganizowanej przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie,
- w 2011 roku zorganizowano spotkania edukacyjno-szkoleniowe z ratownikiem medycznym, przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego, doradcami zawodowymi, których celem było poszerzenie wiadomości dotyczących funkcjonowania rodzin zastępczych oraz kształcenie umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych; zorganizowano 6 spotkań,
- w listopadzie 2011r. dzieci z rodzin zastępczych uczestniczyły w przedstawieniu teatralnym pt. „Smoczek Hieronim” wystawionym przez Bałtycki Teatr Dramatyczny w Koszalinie,
- w dniu 10 grudnia 2011r. zorganizowano pod patronatem Prezydenta Miasta Koszalina zabawę mikołajkową dla 210 dzieci z rodzin zastępczych i placówek rodzinnych, podczas którego dzieci otrzymały paczki i skorzystały ze słodkiego poczęstunku, a także uczestniczyły w programie artystyczno-profilaktycznym.

10. WYBRANE DZIAŁANIA PRZEPROWADZONE W 2011 ROKU W CELU POPRAWY FUNKCJONOWANIA OŚRODKA

W roku 2011 podjęto w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszalinie szereg działań, mających na celu poprawę warunków pracy pracowników Ośrodka oraz zwiększenia poczucia zadowolenia klientów ze świadczonych usług, a mianowicie:

1) w zakresie remontów, modernizacji i adaptacji:

- przeprowadzono remont dwóch pomieszczeń w Ośrodku Wsparcia „Złoty Wiek” przy ul. Piłsudskiego 64,
- wykonano podział pomieszczenia biurowego w Rejonie Pracy Socjalnej Nr 1 przy al. Monte Cassino 2 w Koszalinie,
- wymieniono część instalacji kanalizacyjnej w w budynku przy ul. Podgórznej 16,
- odnowiono pomieszczenia biurowe przy ul. Morskiej 43 – malowanie oraz wymiana i dostosowanie oświetlenia,

2) w zakresie wyposażenia:

- na bieżąco zabezpieczano stanowiska pracy w niezbędne wyposażenie, w tym w meble i urządzenia biurowe – wymieniono w potrzebnym zakresie większość starych mebli w Rejonie Pracy Socjalnej Nr 4 przy ul. Podgórnej 16,

3) w zakresie komputeryzacji:

- z budżetu Ośrodka zakupiono 3 nowe stacjonarne zestawy komputerowe z oprogramowaniem i urządzeniami peryferyjnymi, oraz 2 serwery wraz z oprogramowaniem,
- doposażono Ośrodek w 6 urządzeń do niszczenia dokumentów.

11. POTRZEBY

1) Potrzeby w zakresie remontów, modernizacji i adaptacji:

- planowane remonty:
  - § bieżące remonty w ramach potrzeb,
  - § zabezpieczenie antykorozyjne pokrycia dachu, remont 4. sanitariatów, remont części podłogi na parterze budynku na pow. około 100 m² w budynku przy ul. Podgórnej 16,
  - § remont sanitariatów Ośrodka Wsparcia „Złoty Wiek”.

2) Potrzeby w zakresie komputeryzacji:

- zintegrowanie wszystkich jednostek organizacyjnych Ośrodka, w tym Rejonów Pracy Socjalnej, poprzez połączenie ich siecią światłowodową, z wcześniejszą budową wewnętrznych sieci teleinformatycznych w budynku przy ul. Podgórnej 16 oraz przy ul. Morskiej 43,
- wymiana najstarszych zestawów komputerowych – 25 zestawów wraz z urządzeniami peryferyjnymi i oprogramowaniem.

3) Potrzeby w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną:

- dalsze pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej,
- tworzenie nowych rodzin zawodowych,

- konieczność utworzenia wielofunkcyjnej placówki opiekuńczo – wychowawczej.

4) Potrzeby w zakresie opieki nad osobami starszymi:

- utworzenie domu pomocy społecznej.

5) Potrzeby w zakresie realizacji programów i projektów:

- kontynuacja projektu systemowego „Koszaliński Program Integracji Społecznej – START”, w tym Programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych,
- propagowanie i rozwijanie rodzinnej opieki zastępczej w ramach Resortowego Programu Wspierania Jednostek Samorządu Terytorialnego w Budowaniu Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną – środki MPiPS,
- realizacja projektu innowacyjnego „Wektor zmian – Koszaliński Program Wspierania Wychodzenia z Bezdomności” – środki w ramach EFS.